

Bruksela, 11 grudnia 2025 r.
(OR. en)

16772/25

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2025/0399 (COD)

ENER 677
TRANS 644
RELEX 1683
ECOFIN 1735
ENV 1384
CODEC 2126
IA 231

WNIOSEK

Od: Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine
DEPREZ)

Data otrzymania: 11 grudnia 2025 r.

Do: Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej

Nr dok. Kom.: COM(2025) 1006 final

Dotyczy: Wniosek
ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury
energetycznej, zmieniające rozporządzenia (UE) 2019/942, (UE)
2019/943 i (UE) 2024/1789 oraz uchylające rozporządzenie (UE)
2022/869

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2025) 1006 final.

Zał.: COM(2025) 1006 final

Bruksela, dnia 10.12.2025 r.
COM(2025) 1006 final

2025/0399 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej,
zmieniające rozporządzenia (UE) 2019/942, (UE) 2019/943 i (UE) 2024/1789 oraz
uchylające rozporządzenie (UE) 2022/869**

{SEC(2025) 2000 final} - {SWD(2025) 2000 final} - {SWD(2025) 2001 final}

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Niniejszy wniosek ma na celu przyczynienie się do terminowego i skutecznego rozwoju i interoperacyjności odpornej infrastruktury energetycznej w całej UE. Infrastruktura sieci energetycznej odgrywa kluczową rolę w ożywianiu unijnej konkurencyjności, zapewnianiu bezpieczeństwa Unii oraz w transformacji energetycznej i dekarbonizacji. Jednocześnie rozwój sieci energetycznych stoi w obliczu nowych i istotnych wyzwań.

Sieci elektroenergetyczne będą musiały zaspokajać rosnące zapotrzebowanie związane z elektryfikacją zastosowań końcowych i rozwojem systemu wodorowego. Zgodnie z założeniami Paktu dla czystego przemysłu¹, elektryfikacja zużycia energii końcowej w Unii ma wzrosnąć z obecnych 23 % do około 32 % w 2030 r. Państwa członkowskie powinny dążyć do osiągnięcia poziomu międzysystemowych połączeń elektroenergetycznych wynoszącego 15 % do 2030 r.² Aby osiągnąć cele UE na 2040 r., sieci będą musiały zintegrować 2,2–2,4 TW mocy odnawialnych źródeł energii³ Konieczne będzie dostosowanie sieci, aby UE mogła dysponować bardziej zdecentralizowanym, cyfrowym i elastycznym systemem elektroenergetycznym, obejmującym miliony dachowych paneli fotowoltaicznych oraz współdzielenie zasobów przez lokalne społeczności energetyczne. Do 2040 r. sieci przesyłowe i dystrybucyjne energii elektrycznej będą wymagały inwestycji w wysokości 1,2 bln EUR, a sieci wodorowe – 240 mld EUR⁴. Do 2050 r. sama energia z morskich źródeł odnawialnych powinna wzrosnąć nawet o 360 GW⁵, co będzie wymagało podłączenia tych źródeł do lądu, w tym w ramach niezbędnej modernizacji sieci lądowej. **Wodór będzie odgrywał ważną rolę w dekarbonizacji procesów przemysłowych i transportowych, w przypadku których elektryfikacja nie jest możliwa.** Sieci wodorowe połączą ośrodki produkcji z ośrodkami zapotrzebowania w całej Europie, w których produkcja wodoru na miejscu nie jest możliwa.

W raporcie Dragiego⁶ wezwano do uproszczenia i usprawnienia procesów wydawania pozwoleń i procesów administracyjnych, a także do przyjęcia skoordynowanego strategicznego podejścia do rozwoju infrastruktury transgranicznej między UE i państwami członkowskimi. Rada zwróciła się do Komisji o przedstawienie wniosku dotyczącego ulepszonych ram planowania i wdrażania sieci, które byłyby zgodne z celami UE⁷.

¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Pakt dla czystego przemysłu: wspólny plan działania na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji, COM(2025) 85 final.

² Rozporządzenie (UE) 2018/1999 w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu.

³ COM(2025) 524 final: wniosek dotyczący rozporządzenia sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej.

⁴ Artelys, LBST, Trinomics, Finesso, A. i in., [Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy](#) [Potrzeby inwestycyjne europejskiej infrastruktury energetycznej przyczyniające się do powstania zdekarbonizowanej gospodarki], 2025; potrzeby inwestycyjne w zakresie samych tylko sieci dystrybucyjnych wynoszą 730 mld EUR.

⁵ https://energy.ec.europa.eu/news/member-states-agree-new-ambition-expanding-offshore-renewable-energy-2024-12-18_en?prefLang=pl&etrans=pl.

⁶ https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_pl#paragraph_47059.

⁷ Konkluzje Rady ds. Energii z dnia 30 maja 2024 r. w sprawie rozwoju zrównoważonej infrastruktury sieci elektroenergetycznej, 10459/24.

W konkluzjach z dnia 16 czerwca 2025 r.⁸ Rada wezwała Komisję do zaproponowania pakietu dotyczącego sieci obejmującego środki mające na celu m.in. uproszczenie unijnych przepisów dotyczących sieci, zintegrowanie potrzeb na szczeblu unijnym, regionalnym i krajowym, zapewnienie realizacji projektów, opracowanie skutecznych mechanizmów podziału kosztów w odniesieniu do transgranicznych projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz ocenę potrzeby przedstawienia dalszych wniosków ustawodawczych w celu przyspieszenia wydawania pozwoleń na budowę infrastruktury energetycznej. W swoich konkluzjach **Rada Europejska** wezwała również do ogólnounijnego długoterminowego planowania inwestycji w celu pełnej integracji i wzajemnego połączenia unijnego rynku energii elektrycznej, co przyczyni się do bezpieczeństwa energetycznego Unii oraz ochrony i odporności infrastruktury⁹. **Parlament Europejski** podkreślił znaczenie modernizacji i rozbudowy sieci, a także inwestycji w cyfryzację, ze szczególnym uwzględnieniem zintegrowanego planowania międzysektorowego i międzypoziomowego¹⁰. Podkreśla on również, że infrastruktura transgraniczna jest warunkiem pomyślnego pogłębienia jednolitego rynku i zwiększenia odporności Unii¹¹.

Rozporządzenie TEN-E, przyjęte w 2013 r., przyczyniło się do realizacji podstawowych celów polityki energetycznej Unii poprzez ustanowienie zasad określania terminowego opracowywania projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania (PWsZ), które zapewnią interoperacyjność transeuropejskich sieci energetycznych, funkcjonowanie wewnętrznego rynku energii, bezpieczeństwo dostaw w Unii oraz integrację odnawialnych form energii. Przyczyniło się również do usprawnienia procedur wydawania pozwoleń w odniesieniu do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania (PWsZ) oraz przewidziano w nim pomoc regulacyjną, zasady i wytyczne dotyczące transgranicznej alokacji kosztów i zachęt uzależnionych od ryzyka oraz warunki dostępności finansowania z instrumentu „Łącząc Europę”. Rozporządzenie TEN-E zmieniono w 2022 r., aby dostosować ramy do celu neutralności klimatycznej do 2050 r. w ramach Europejskiego Zielonego Ładu.

Chociaż cele rozporządzenia TEN-E pozostają w dużej mierze aktualne, należy wyeliminować kilka niedociągnięć, aby zapewnić adekwatność ram do wspierania zdekarbonizowanego, konkurencyjnego i odpornego systemu energetycznego do 2050 r., zgodnie z celami Paktu dla czystego przemysłu i Europejskiego prawa o klimacie.

Po pierwsze, istniejące i planowane projekty infrastrukturalne nie są w wystarczającym stopniu ukierunkowane na osiągnięcie celów UE w zakresie energii i klimatu. Istnieje znaczna luka między naszymi potrzebami w zakresie transgranicznej infrastruktury elektroenergetycznej a obecną szybkością i poziomem rozwoju infrastruktury zarówno na poziomie sieci przesyłowej, jak i dystrybucyjnej¹². W przypadku energii elektrycznej około połowa transgranicznych potrzeb w zakresie energii elektrycznej do 2030 r. (41 z 88 GW) nie zostanie zaspokojona i oczekuje się, że w następnym

⁸ Rada Unii Europejskiej, 10279/25.

⁹ Konkluzje Rady Europejskiej z marca 2025 r., EUCO 1/25.

¹⁰ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 czerwca 2025 r. w sprawie sieci elektroenergetycznych (2025/2006(INI)).

¹¹ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 7 maja 2025 r. w sprawie [zrewidowanego długoterminowego budżetu Unii w zmieniającym się świecie](#) (2024/2051(INI)),

¹² ACER (2024): „Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system” [„Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej w celu wspierania konkurencyjnego i zrównoważonego systemu energetycznego”] (Sprawozdanie monitorujące za 2024 r.).

dziesięcioleciu luka ta wzrośnie. Do 2040 r. zapotrzebowanie na transgraniczne zdolności wytwórcze energii elektrycznej wyniesie 108 GW¹³. Niezaspokojenie potrzeb w zakresie infrastruktury może utrudnić dekarbonizację systemu, zagrozić bezpieczeństwu dostaw i potencjalnie doprowadzić do dalszej fragmentacji rynku i wzrostu cen energii. Z punktu widzenia efektywności systemu obecne ramy nie uwzględniają wykorzystania rozwiązań alternatywnych wobec rozbudowy sieci, takich jak rozwiązania nieprzewodowe lub cyfrowe. Ponadto lepsze planowanie i integracja sieci wodorowej będą miały kluczowe znaczenie dla zapewnienia optymalizacji systemu i dekarbonizacji przemysłu.

Po drugie, realizacja transgranicznych projektów infrastrukturalnych przebiega zbyt wolno, co powoduje wzrost całkowitych kosztów projektów i utrudnia rozwój sieci. Realizacja projektów dotyczących infrastruktury elektroenergetycznej trwa nawet 10 lat w przypadku sieci przesyłowych. Opóźnienia wynikają często z trudności w osiągnięciu porozumienia w sprawie **podziału kosztów**, gdy projekty przynoszą korzyści poza państwami członkowskimi, w których są realizowane. Wraz z postępującą integracją infrastruktury transgranicznej oczekuje się wzrostu liczby takich projektów, których korzyści pojawiają się poza państwami członkowskimi, w których są realizowane. Ponadto głównym wąskim gardłem są nadal opóźnione **procedury wydawania pozwoleń**, które odpowiadają za ponad połowę czasu potrzebnego na ukończenie projektu infrastruktury przesyłu energii elektrycznej.

Ostatnią kwestią są obawy dotyczące bezpieczeństwa infrastruktury. Niedawne incydenty związane z bezpieczeństwem fizycznym i cyberincydenty uwypukliły ryzyko ataków na infrastrukturę energetyczną Unii ze strony wrogich podmiotów, co ma wpływ na koszty gospodarcze i konsekwencje dla stabilności naszego systemu energetycznego. Obserwuje się również rosnące zainteresowanie podmiotów z państw trzecich inwestowaniem w infrastrukturę energetyczną UE, co może zwiększyć narażenie Unii na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym. Oprócz celowych aktów sabotażu, na odporność infrastruktury energetycznej UE wpływają również pojawiające się zagrożenia, w tym zagrożenia naturalne i skutki związane z klimatem.

Niniejszy wniosek dotyczący zmiany rozporządzenia TEN-E ma na celu rozwiązanie tych kwestii, które wskazano w ocenie skutków i sprawozdaniu z realizacji towarzyszącym niniejszemu wnioskowi. W szczególności wniosek wprowadzi zmiany mające na celu:

- Zapewnienie, aby projekty ujęte w planach rozwoju sieci i wybrane jako PWsZ/PWzZ odpowiednio i skutecznie zaspokajały zidentyfikowane potrzeby w zakresie infrastruktury, z należyтым uwzględnieniem rozwiązań nieprzewodowych.
- Ułatwienie korzystania z narzędzi podziału kosztów w celu szybszego wdrażania transgranicznych projektów infrastrukturalnych, co prowadzi do zwiększonego wykorzystania narzędzi podziału kosztów i skrócenia czasu wdrażania.
- Uproszczenie i przyspieszenie procedur wydawania pozwoleń na transgraniczne projekty dotyczące infrastruktury energetycznej (PWsZ/PWzZ), co umożliwi dotrzymanie istniejących terminów.

¹³ ENTSO-E (2025), TYNDP 2024. Opportunities for a more efficient European power system by 2050. Infrastructure Gaps Report. [Możliwości stworzenia wydajniejszego europejskiego systemu energetycznego do 2050 r. Sprawozdanie dotyczące luk w infrastrukturze].

- Zwiększenie bezpieczeństwa fizycznego i cyberbezpieczeństwa oraz odporności transgranicznej infrastruktury energetycznej.

Ponadto w ramach inicjatywy oceniono i określono zestaw środków mających na celu uproszczenie i zwiększenie efektywności rozporządzenia TEN-E oraz w miarę możliwości zmniejszenie kosztów przestrzegania przepisów i kosztów regulacyjnych dla zainteresowanych stron (zob. poniżej).

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tym obszarze polityki**

Niniejszy wniosek jest odpowiedzią na zawarte w Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii¹⁴ zobowiązanie Komisji do zaproponowania pakietu dotyczącego europejskich sieci energetycznych, składającego się ze środków o charakterze legislacyjnym i środków o charakterze nielegislacyjnym mających na celu m.in. uproszczenie rozporządzenia TEN-E, zapewnienie zintegrowanego transgranicznego planowania i realizacji projektów, zwłaszcza w zakresie połączeń wzajemnych; usprawnienie procesu wydawania pozwoleń dla sieci, usprawnienie planowania sieci dystrybucji energii elektrycznej; przyspieszenie rozwoju rynku wodoru; pobudzenie cyfryzacji i innowacji. Wniosek opiera się na przeglądzie rozporządzenia TEN-E w 2022 r., a także na Planie działania UE na rzecz sieci z 2023 r.¹⁵, który koncentrował się na wdrażaniu ram rozporządzenia TEN-E.

Instrument „Łącząc Europę” stanowi uzupełnienie rozporządzenia TEN-E, ponieważ ma na celu zmniejszenie luki w finansowaniu PWSZ o wysokiej wartości społeczno-gospodarczej i czysto społecznej, które jednak nie są rentowne. Kwalifikowalność do uzyskania pomocy finansowej w ramach instrumentu „Łącząc Europę” wiąże się z zakresem kategorii infrastruktury objętych zmienionym rozporządzeniem TEN-E, ponieważ uzyskanie statusu PWSZ lub PWzZ jest warunkiem wstępnym finansowania transgranicznych projektów infrastrukturalnych z instrumentu „Łącząc Europę”. Wniosek jest spójny z obecnym instrumentem „Łącząc Europę” w wieloletnich ramach finansowych (WRF) na lata 2021–2027, a także z wnioskiem dotyczącym instrumentu „Łącząc Europę” w WRF na lata 2028–2034, w którym podkreślono „kluczowe znaczenie prawdziwej unii energetycznej i dobrze zintegrowanych sieci infrastruktury UE” poprzez znaczne zwiększenie budżetu proponowanego dla instrumentu „Łącząc Europę”¹⁶.

Wniosek jest również spójny z celami i założeniami określonymi w dyrektywie i rozporządzeniu w sprawie rynku energii elektrycznej, rozporządzeniu w sprawie zarządzania unią energetyczną i dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii, umożliwiając w szczególności integrację unijnych rynków energii oraz wdrażanie i integrację na dużą skalę źródeł energii odnawialnej i rozwiązań w zakresie elastyczności.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Niniejszy wniosek stanowi uzupełnienie innych inicjatyw mających na celu stworzenie bardziej zintegrowanego europejskiego rynku energii. Jest on również spójny z proponowanym celem klimatycznym UE na 2040 r. oraz zobowiązaniem do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. zapisanym w europejskim prawie o klimacie. Niniejszy wniosek zostaje przyjęty wraz z dyrektywą zmieniającą mającą na celu przyspieszenie wydawania pozwoleń na realizację projektów dotyczących infrastruktury energetycznej,

¹⁴ COM(2025) 79 final.

¹⁵ COM(2023) 757 final.

¹⁶ COM(2025) 547 final: Wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego instrument „Łącząc Europę” na lata 2028–2034.

w tym sieci przesyłowych i dystrybucyjnych, stacji magazynowania i ładowania oraz projektów dotyczących energii odnawialnej, aby ułatwić ich szybkie wdrożenie.

Zmiana rozporządzenia TEN-E ma wspierać cele przepisów dotyczących rynku energii elektrycznej poprzez zapewnienie, aby infrastruktura przynosiła dodatkowe korzyści społeczno-gospodarcze, oraz dalsze wzmocnienie efektywności wykorzystania istniejącej infrastruktury. Ewentualne środki służące zwiększeniu celów elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych zapisanych w rozporządzeniu w sprawie zarządzania unią energetyczną zostaną ocenione w ramach przeglądu tego rozporządzenia i środków służących dalszemu wspieraniu niezbędnych poziomów inwestycji krajowych w infrastrukturę energetyczną.

Środki związane z bezpieczeństwem przewidziane w niniejszym wniosku opierają się na wymogach horyzontalnych przepisów dotyczących bezpieczeństwa, w tym unijnej dyrektywy w sprawie odporności podmiotów krytycznych¹⁷, dyrektywy NIS 2¹⁸ oraz kodeksu sieci dotyczącego zasad sektorowych w zakresie aspektów cyberbezpieczeństwa w transgranicznych przepływach energii elektrycznej¹⁹. Środki zaproponowane w niniejszym wniosku wspierają jego cele i wdrażanie, a także ramy kontroli bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Unii, a jednocześnie koncentrują się w szczególności na infrastrukturze objętej zakresem TEN-E. Przegląd unijnych ram bezpieczeństwa energetycznego w 2026 r. będzie dotyczyć bezpieczeństwa energetycznego w ujęciu horyzontalnym, uzupełniając podejście ukierunkowane na sieci, przyjęte w niniejszym wniosku.

Akt w sprawie przyspieszenia rozwoju przemysłu będzie obejmował środki mające na celu przyspieszenie wydawania pozwoleń na projekty mające na celu dekarbonizację sektorów energochłonnych. Dysponowanie wystarczającą przepustowością sieci i terminowe przyłączenie do sieci ma kluczowe znaczenie dla elektryfikacji przemysłu, w związku z czym obie inicjatywy są opracowywane w ścisłej współpracy²⁰. Wniosek ma również znaczenie dla Transśródziemnomorskiej inicjatywy współpracy w dziedzinie energii odnawialnej i czystych technologii (T-MED) oraz Paktu na rzecz regionu śródziemnomorskiego.

W związku z planowanym pakietem dotyczącym wychwytywania, składowania i utylizacji dwutlenku węgla (CCUS) niniejszy wniosek nie będzie dotyczył planowania transgranicznej infrastruktury dwutlenku węgla. Biorąc pod uwagę silny związek między planowaniem sieci na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym a sektorem ogrzewania i chłodzenia, niedawny przegląd dyrektywy w sprawie gazu²¹ wymaga ściślejszej koordynacji między sektorami. Pakiet dotyczący sieci energetycznych ma na celu wykorzystanie tych wymogów. Ponadto przyszły plan działania na rzecz elektryfikacji oraz strategiczny plan działania na

¹⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie odporności podmiotów krytycznych i uchylająca dyrektywę Rady 2008/114/WE.

¹⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniająca rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylająca dyrektywę (UE) 2016/1148 (dyrektywa NIS 2).

¹⁹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2024/1366 z dnia 11 marca 2024 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 poprzez ustanowienie kodeksu sieci dotyczącego zasad sektorowych w zakresie aspektów cyberbezpieczeństwa w transgranicznych przepływach energii elektrycznej.

²⁰ Na przykład potrzeby przemysłu w zakresie zużycia energii powinny być dobrze odzwierciedlone w krajowych planach rozwoju sieci, i odwrotnie, istnieje potrzeba uwzględnienia planowania infrastruktury w polityce przemysłowej, biorąc pod uwagę zapotrzebowanie na infrastrukturę sieciową i rurociągową dla H₂ i CO₂.

²¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1788 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazu odnawialnego, gazu ziemnego i wodoru, zmieniająca dyrektywę (UE) 2023/1791 i uchylająca dyrektywę 2009/73/WE (wersja przekształcona).

rzecz cyfryzacji i sztucznej inteligencji dla sektora energetycznego, a także strategia w zakresie ogrzewania i chłodzenia będą stanowić ważny wkład w przyszłe planowanie sieci. Pakiet stanowi również podstawę przyszłego aktu w sprawie rozwoju chmury i AI w celu przyciągnięcia inwestycji w centra danych.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Wniosek opiera się na art. 172 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), który stanowi podstawę prawną do przyjęcia wytycznych obejmujących cele, priorytety i ogólne kierunki działań przewidzianych w dziedzinie sieci transeuropejskich, jak określono w art. 171. Wytyczne mają na celu określenie PWSZ, które są niezbędne do zapewnienia adekwatności TEN-E do zakładanych celów, oraz określenie warunków, na jakich UE może wspierać finansowo takie projekty.

• Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)

Proponowane zmiany są zgodne z zasadą **pomocniczości**, ponieważ działanie na szczeblu Unii przyczyni się do dalszej integracji unijnego rynku energii poprzez modernizację i rozwój europejskiej transgranicznej sieci energetycznej w sposób bardziej skuteczny niż działanie na szczeblu krajowym.

Konieczność działań na poziomie UE

Infrastruktura przesyłu energii (w tym infrastruktura wzajemnie połączonych sieci przesyłowych energii morskiej i inteligentnych sieci energetycznych) wnosi europejską wartość dodaną ze względu na swój transgraniczny wpływ i ma zasadnicze znaczenie dla realizacji systemu energetycznego neutralnego dla klimatu. Rozporządzenie TEN-E przyczyniło się do osiągnięcia wyników w zakresie integracji, konkurencji i bezpieczeństwa dostaw na rynku energii w Unii. Do rozwoju transgranicznej infrastruktury energetycznej niezbędne są ramy współpracy regionalnej między państwami członkowskimi. Wewnętrzny rynek energii wymaga infrastruktury transgranicznej, do rozwoju której konieczna jest współpraca co najmniej dwóch państw członkowskich, a każde z nich ma własne ramy regulacyjne.

Krajowe regulacje i planowanie nie są wystarczające, ponieważ poszczególne administracje krajowe nie posiadają uprawnień do zajmowania się planowaniem infrastruktury transgranicznej. Elementy sieci wewnętrznej znacząco wpływają na możliwości rozwoju infrastruktury transgranicznej, co z kolei wpływa na handel transgraniczny. Ze względu na charakter wysoce wzajemnie powiązanej sieci unijnej konieczna jest ściślejsza koordynacja planowania na szczeblu krajowym i europejskim w celu budowy bardziej wydajnego systemu energetycznego.

Unijna wartość dodana

Rozporządzenie TEN-E zapewniło wartość dodaną w porównaniu z potencjalnymi rezultatami na samym szczeblu krajowym lub regionalnym. W latach 2013–2025 ukończono ponad 100 projektów dzięki temu, że posiadały statu PWSZ. Przyspieszona elektryfikacja, dekarbonizacja i cyfryzacja przemysłu oraz wdrażanie projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych wymagają wzmocnienia infrastruktury energetycznej w bezprecedensowym tempie, którego nie można osiągnąć wyłącznie za pomocą środków krajowych. Skuteczniejsze planowanie transgraniczne poprawi integrację czystych źródeł energii, a także zaspokoi potrzeby rynku energii elektrycznej, co pomoże UE osiągnąć jej cele w zakresie energii i klimatu. Bardziej zintegrowany rynek zachęca do rozwoju

i wykorzystywania innowacyjnych technologii przesyłu i dystrybucji energii i przyczynia się do zwiększenia elastyczności systemu i bezpieczeństwa dostaw. Dzięki temu może zwiększyć się efektywność sieci i poprawić handel transgraniczny, co przełoży się na bardziej racjonalny pod względem kosztów i bezpieczny system energetyczny.

- **Proporcjonalność**

Inicjatywa jest zgodna z zasadą proporcjonalności. Wniosek wchodzi w zakres działania w dziedzinie transeuropejskich sieci energetycznych, o których mowa w art. 170 TFUE. Interwencja polityczna jest proporcjonalna do skali i charakteru problemów wskazanych w ocenie skutków oraz do osiągnięcia wyznaczonych celów inicjatywy. Proponowana zmiana rozporządzenia TEN-E nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest zapewnienie terminowego i efektywnego rozwoju oraz interoperacyjności odpornej infrastruktury energetycznej, energii ze źródeł odnawialnych i elastyczności, w tym magazynów i stacji ładowania, w całej UE.

Proponowane środki przyczyniają się do skuteczniejszego zaspokojenia potrzeb Unii w zakresie infrastruktury energetycznej, zapewniają szybszą realizację projektów i zwiększają odporność infrastruktury sieci energetycznej UE nie nakładając przy tym znacznych kosztów na operatorów systemów przesyłowych i projektodawców, państwa członkowskie, krajowe organy regulacyjne i Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER).

Na podstawie wyników sprawozdania z realizacji Komisja oceniła szereg wariantów strategicznych obejmujących cztery obszary oddziaływania obecnych ram TEN-E, a mianowicie planowanie infrastruktury i realizację projektów, podział kosztów i korzyści, wydawanie pozwoleń oraz bezpieczeństwo. Porównanie wariantów (zob. sekcje 6 i 7 sprawozdania z oceny skutków) wskazuje, że wariant strategiczny 2 jest najbardziej odpowiedni do osiągnięcia celu szczegółowego inicjatywy bez nakładania nieproporcjonalnych dodatkowych obciążeń na odpowiednie podmioty. Wniosek opiera się na wariantcie strategicznym 2, który wydaje się proporcjonalny do charakteru problemu, ponieważ koncentruje się na usprawnieniu obecnych procesów i oferuje nowe, merytoryczne narzędzia, które uznaje się za skuteczne w osiągnięciu celów niniejszej inicjatywy.

- **Wybór instrumentu**

W związku z ogólnie pozytywnymi doświadczeniami związanymi z wdrażaniem obecnego rozporządzenia TEN-E oraz pozytywną oceną poprzedniego rozporządzenia wybranym instrumentem jest rozporządzenie – to skuteczny instrument, który ma bezpośrednie zastosowanie i wiąże w całości, co zapewnia jednolite wdrożenie i pewność prawa.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny ex post/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Biorąc pod uwagę zakres proponowanego przeglądu i niedawną zmianę rozporządzenia TEN-E w 2022 r., przeprowadzenie oceny ex post nie było możliwe. Zamiast tego przygotowano sprawozdanie z realizacji, które włączono do sprawozdania z oceny skutków. Sprawozdanie z realizacji koncentruje się na skuteczności przepisów szczegółowych wprowadzonych i zmienionych w ramach przeglądu rozporządzenia TEN-E z 2022 r. Zastępuje ono pełną ocenę, której można się spodziewać dopiero w ramach przeglądu rozporządzenia TEN-E, który ma zostać przeprowadzony w 2027 r.²² Wcześniej, w okresie od stycznia 2019 r. do

²² Zob. art. 22 rozporządzenia TEN-E.

września 2020 r., przeprowadzono ocenę w kontekście przeglądu rozporządzenia TEN-E z 2022 r.²³

W sprawozdaniu z realizacji wykazano potrzebę dalszych usprawnień, zwłaszcza jeśli chodzi o opracowywanie scenariuszy, identyfikację potrzeb w zakresie infrastruktury i wynikający z nich dziesięcioletni plan rozwoju sieci, wybór i ocenę PWSZ/PWZZ, a także ramy transgranicznej alokacji kosztów i wydawania pozwoleń. W sprawozdaniu stwierdzono, że w procesach opracowywania scenariuszy i identyfikacji luk w infrastrukturze występują wady, w tym opóźnienia, które ograniczają ich skuteczność w osiągnięciu celów rozporządzenia TEN-E. Komisja i ACER dysponują niewielkimi środkami, aby ukierunkować ten proces na określenie projektów kluczowych dla Unii. Ponadto, chociaż zmiany związane z wydawaniem pozwoleń wprowadzone w ramach przeglądu rozporządzenia TEN-E z 2022 r. zasadniczo osiągnęły zamierzony cel, jakim było zwiększenie jasności i elastyczności procedur, można wprowadzić dalsze usprawnienia, aby wspierać przyspieszenie procedur, co przyczyniłoby się do ogólnej efektywności procesu. Jeżeli chodzi o transgraniczną alokację kosztów, przepisy rozporządzenia TEN-E ułatwiły alokację kosztów inwestycji w przypadku PWSZ/PWZZ, przede wszystkim w celu wsparcia wniosków w ramach instrumentu „Łącząc Europę”. Odnotowano jednak bardzo niewiele przypadków zaangażowania państw niebędących gospodarzami w decyzje dotyczące transgranicznej alokacji kosztów, a w sektorze energii elektrycznej nie było takich przypadków. Przepisy miały zatem ograniczoną skuteczność, jeśli chodzi o uruchamianie dodatkowych inwestycji ze strony państw niebędących gospodarzami, które w przeciwnym razie mogłyby odnieść znaczne korzyści z projektów.

Niniejszy wniosek ma na celu rozwiązanie problemów wskazanych w sprawozdaniu z realizacji załączonym do sprawozdania z oceny skutków poprzez wprowadzenie ukierunkowanych zmian do rozporządzenia TEN-E.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Zgodnie z wytycznymi w sprawie lepszego stanowienia prawa Komisja przeprowadziła w okresie od dnia 13 maja do dnia 5 sierpnia 2025 r. kompleksowe internetowe konsultacje publiczne na portalu „Wyraź swoją opinię”. Konsultacje objęły następujące tematy: i) ogólne funkcjonowanie rozporządzenia TEN-E, ii) planowanie infrastruktury UE, iii) planowanie sieci elektroenergetycznej na szczeblu krajowym, iv) zdolność hostingowa sieci elektroenergetycznej, v) wydawanie pozwoleń, vi) inwestycje w infrastrukturę sieciową, vii) łańcuchy dostaw, viii) cyfryzacja i odporność oraz ix) uproszczenie.

W ramach konsultacji otrzymano łącznie 197 odpowiedzi. Ponadto za pośrednictwem funkcyjnej skrzynki pocztowej przeznaczonej do celów konsultacji otrzymano dwie wiadomości e-mail. Na każde pytanie wielokrotnego wyboru w ramach konsultacji publicznych udzielono 197 odpowiedzi, co oznacza, że każdy respondent udzielił odpowiedzi na każde pytanie. W przypadku niektórych pytań respondenci byli proszeni o ocenę w pięciostopniowej skali, w jakim stopniu zgodzili się lub nie zgodzili z przedstawionymi stwierdzeniami. Skala obejmowała następujące odpowiedzi: i) zdecydowanie się nie zgadzam,

²³ Komisja Europejska: Dyrekcja Generalna ds. Energii, ECORYS, Ramboll, REKK, Shepherd and Wedderburn, Akkermans, F., Le Den, X., Heidecke, L., Jansen, L., Juárez, V., Kácsor, E., Mezősi, A., Nigohosyan, D., Nguyen, N., Rodger, S., Selei, A., Takácsné Tóth, B., Møller Thomsen, S., Til, H. v. Yagafarova, A., Support to the evaluation of Regulation (EU) No 347/2013 on guidelines for trans-European energy infrastructure – Final report [Wsparcie oceny rozporządzenia (UE) nr 347/2013 w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej – sprawozdanie końcowe], Urząd Publikacji, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/154438>.

ii) raczej się nie zgadzam, iii) nie mam zdania, iv) raczej się zgadzam, v) zdecydowanie się zgadzam. Przewidziano również opcję „nie wiem”.

Opinie zainteresowanych stron były podzielone co do tego, czy dziesięcioletni plan rozwoju sieci i krajowe plany rozwoju sieci przesyłowych zapewniają zintegrowane i spójne planowanie na szczeblu unijnym i krajowym. Opinie na temat zakresu, w jakim w dziesięcioletnim planie rozwoju sieci określono wszystkie potrzeby w zakresie infrastruktury transgranicznej, były również zróżnicowane. Jednak większość (54 %) respondentów wskazała, że obecne ramy zarządzania dziesięcioletnimi planami rozwoju sieci, w tym role zainteresowanych stron, powinny zostać zmienione w celu zwiększenia skuteczności. Ponadto, zgodnie z wnioskiem ustawodawczym, około połowa (44 %) respondentów uznała, że dziesięcioletni plan rozwoju sieci nie jest w stanie wyeliminować stwierdzonych luk w infrastrukturze, a większość (60 %) zgodziła się, że projekty krajowe powinny w bardziej wyraźny sposób wspierać priorytety ogólnounijne. Większość respondentów (61 %) zgodziła się również, że istnieje potrzeba lepszego dostosowania krajowych planów rozwoju sieci przesyłowych. Ponadto większość respondentów (59 %) pozytywnie odniosła się do usprawnienia procesu składania wniosków o status PWSZ/PWZZ poprzez zmianę wymogów dotyczących ponownego składania wniosków w odniesieniu do projektów posiadających status PWSZ/PWZZ w trakcie każdego procesu (pod warunkiem spełnienia określonych warunków) zgodnie z niniejszym wnioskiem.

Na pytanie, czy w dziesięcioletnim planie rozwoju sieci należy przyjąć bardziej odgórne podejście do planowania infrastruktury mające na celu dostosowanie rozwoju sieci do celów UE i państw członkowskich w zakresie klimatu i energii, 41 % respondentów (w tym wielu operatorów systemów) odpowiedziało przecząco, natomiast 36 % zgodziło się z tym stwierdzeniem. Podobnie 41 % respondentów (w tym wielu operatorów systemów) wyraziło sprzeciw wobec przyjęcia w dziesięcioletnim planie rozwoju sieci bardziej odgórnego podejścia europejskiego w celu lepszego powiązania stwierdzonych potrzeb i priorytetowych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania, podczas gdy 36 % zgodziło się. Chociaż niniejszy wniosek ustawodawczy wzmacnia sterowanie procesem planowania infrastruktury na szczeblu UE, a Komisja przejmuje opracowywanie scenariuszy podstawowych i jest uprawniona do ogłaszania zaproszeń do składania wniosków w celu wyeliminowania luk w infrastrukturze, we wniosku utrzymano silne zaangażowanie państw członkowskich i zatwierdzanie etapów procesu, zachowując równowagę, aby dostosować się również do wyników konsultacji publicznych. Jeżeli chodzi o częstotliwość procesów, większość zainteresowanych stron (85 %) uznała obecny dwuletni cykl za odpowiedni. We wniosku ustawodawczym przedłużono obecny dwuletni cykl dziesięcioletnich planów rozwoju sieci do czterech lat, ale zachowano elastyczność, jeżeli konieczne będą aktualizacje.

Większość respondentów pozytywnie odniosła się do włączenia wzmocnienia wewnętrznego (72 %) i rozwiązań nieprzewodowych (54 %) do identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury, co jest zgodne z wnioskiem ustawodawczym. Większość (62 %) zainteresowanych stron zgodziła się również, że potrzebne są dalsze działania na szczeblu UE w celu zwiększenia widoczności i wymiernych korzyści płynących z technologii cyfrowych, innowacyjnych i usprawniających sieć. Znaczna większość, 76 %, argumentowała, że konieczne są dalsze środki w celu zwiększenia efektywności istniejącej sieci.

Jeżeli chodzi o **podział kosztów**, 38 %²⁴ respondentów stwierdziło, że obecne ramy nie są adekwatne do zakładanych celów, a 36 %²⁵ opowiedziało się za dalszym rozwojem ram transgranicznej alokacji kosztów w celu ułatwienia podziału kosztów inwestycji między państwami, poza przyjmującymi państwami członkowskimi, proporcjonalnie do oczekiwanych korzyści, wskazując na poparcie dla zmiany przepisów. Ponadto 37 %²⁶ respondentów uznało, że wniosek inwestycyjny w ramach transgranicznej alokacji kosztów może również obejmować kilka projektów („łączenie”), aby ułatwić podział kosztów między większą liczbę beneficjentów z państw członkowskich zgodnie z niniejszym wnioskiem.

Większość respondentów uznała **wydawanie pozwoleń** za główną przeszkodę w rozwoju infrastruktury sieciowej w tempie niezbędnym do przeprowadzenia transformacji energetycznej, co wskazuje na poparcie dla wzmocnienia ram TEN-E w tym zakresie. Ponadto około jedna trzecia respondentów zgłosiła, że przepisy rozporządzenia TEN-E dotyczące wydawania pozwoleń nie są jasne ani łatwe do wdrożenia, przy czym 16 % pozostało neutralnych, a 34 % nie miało zdania. Zdecydowana większość zainteresowanych stron popiera uproszczenie i usprawnienie ocen oddziaływania na środowisko, cyfryzację procedur wydawania pozwoleń, skrócenie przewidzianych prawem terminów wydawania pozwoleń na budowę sieci zgodnie z wnioskiem ustawodawczym.

Jeżeli chodzi o **środki związane z bezpieczeństwem**, ponad jedna trzecia zainteresowanych stron zgodziła się, że ramy prawne UE nie uwzględniają w wystarczającym stopniu pojawiających się zagrożeń dla bezpieczeństwa (38 %)²⁷ oraz że zgodnie z wnioskiem ustawodawczym potrzebne są dodatkowe kryteria bezpieczeństwa dla PWSZ i PWZZ w celu zwiększenia ochrony przed zagrożeniami fizycznymi i cybernetycznymi (36 %)²⁸. Ponadto tylko 14 % respondentów wskazało, że ramy regulują kwestię wykluczenia podmiotów niezauważanych z udziału w projektach dotyczących infrastruktury krytycznej, przy czym 19 % wyraziło neutralność, a prawie większość, 45 % (przedsiębiorstwa 41 %, stowarzyszenia przedsiębiorców 48 %, organizacje pozarządowe 86 %, organy publiczne 40 %) jest niepewna.

Przy opracowywaniu wniosku uwzględniono informacje zwrotne otrzymane od zainteresowanych stron w ramach konsultacji. Środki przewidziane w niniejszym wniosku ustawodawczym są zatem dobrze dostosowane do opinii zainteresowanych stron.

Szczegółowa analiza wyników konsultacji publicznych znajduje się w załączniku 2 do sprawozdania z oceny skutków towarzyszącego niniejszej inicjatywie.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Wniosek i towarzysząca mu ocena skutków opierają się na dowodach pochodzących ze sprawozdania z realizacji rozporządzenia TEN-E i z wkładu zainteresowanych stron w szeroko zakrojone konsultacje przeprowadzone w tym zakresie, a także na przeglądzie literatury, analizie portfela PWSZ i modelowaniu.

²⁴ 20 % respondentów miało neutralne stanowisko, a 35 % nie wyraziło opinii (zob. załącznik 2 do oceny skutków).

²⁵ 18 % respondentów miało neutralne stanowisko, a 31 % nie było pewnych (zob. załącznik 2 do oceny skutków).

²⁶ 25 % respondentów miało neutralne stanowisko, a 32 % nie było pewnych (zob. załącznik 2 do oceny skutków).

²⁷ 18 % respondentów miało neutralne stanowisko, a 32 % nie było pewnych (zob. załącznik 2 do oceny skutków).

²⁸ 14 % respondentów miało neutralne stanowisko, a 27 % nie było pewnych (zob. załącznik 2 do oceny skutków).

W analizie uwzględniono również formalne wnioski przyjęte w ramach forum kopenhaskiego w latach 2023, 2024 i 2025. Forum kopenhaskie gromadzi co roku przedstawiciele instytucji UE, operatorów systemów przesyłowych, projektodawców, organów regulacyjnych, przedsiębiorstw energetycznych, organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego oraz społeczności finansującej w celu omówienia wyzwań związanych z rozwojem europejskiej infrastruktury energetycznej.

Analizie poddano również roczne skonsolidowane sprawozdania ACER z monitorowania postępów w realizacji PWSZ w zakresie energii elektrycznej i gazu, projektów zdolności przyrostowej i wirtualnych punktów połączeń międzysystemowych, monitorowania rynku energii elektrycznej i gazu oraz alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi, jak również inne aktualizacje decyzji w sprawie transgranicznej alokacji kosztów i zachęty oparte na analizie ryzyka w odniesieniu do poszczególnych projektów.

Wniosek i towarzysząca mu ocena skutków opierają się na dowodach pochodzących ze sprawozdania z realizacji rozporządzenia TEN-E i z wkładu zainteresowanych stron oraz szeroko zakrojonych konsultacji przeprowadzonych w tym zakresie, a także na przeglądzie literatury, analizie portfela PWSZ i modelowaniu. Dodatkowe informacje zgromadzono w ramach kilku uzupełniających prac studyjnych, które miały na celu wsparcie opracowania wariantów strategicznych i oceny potrzeb inwestycyjnych w zakresie infrastruktury, planowania infrastruktury i kosztów opóźnień.

- **Ocena skutków**

Zgodnie z wytycznymi w sprawie lepszego stanowienia prawa Komisja przeprowadziła ocenę skutków szeregu wariantów strategicznych. Na potrzeby tej oceny prowadzone były systematyczne konsultacje w ramach Komisji za pośrednictwem grupy sterującej złożonej z przedstawicieli różnych służb. Ocenę skutków przedstawiono i omówiono na posiedzeniu Rady ds. Kontroli Regulacyjnej. W dniu 26 września 2025 r. Rada ds. Kontroli Regulacyjnej wydała pozytywną opinię z zastrzeżeniami, które w szczególności uwzględniono przez: (i) dalsze wyjaśnienie czynników powodujących problemy i przyczyn podstawowych oraz ich powiązań z proponowanymi środkami, (ii) opracowanie oceny kwestii związanych z pomocniczością, (iii) przegląd celów ogólnych i szczegółowych, określenie, jak będzie wyglądał sukces, uczynienie celów operacyjnych bardziej S.M.A.R.T. oraz opracowanie rozwiązań w zakresie monitorowania, (iv) jaśniejsze przedstawienie i uzasadnienie porównania poszczególnych wariantów pod względem kosztów i korzyści, (v) dalsze opisanie treści środków w zakresie wydawania pozwoleń i ich skutków, (vi) podkreślenie możliwych kompromisów z innymi celami UE (zob. załącznik 1 do sprawozdania z oceny skutków).

W ocenie skutków wskazano trzy kluczowe problemy i odpowiadające im czynniki powodujące problemy. W trakcie prac nad oceną skutków rozważono szereg środków w czterech obszarach interwencji – (i) planowanie infrastruktury i realizacja projektu, (ii) podział kosztów i korzyści, (iii) wydawanie pozwoleń oraz (iv) bezpieczeństwo – w celu rozwiązania wskazanych problemów i osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych inicjatywy. Środki w ramach każdego obszaru interwencji pogrupowano w trzy warianty strategiczne zgodnie z logiką różnych stopni interwencji i koordynacji na szczeblu UE oraz z uwzględnieniem wewnętrznej zgodności i spójności środków (zob. sekcja 5.2.2 sprawozdania z oceny skutków).

Wariant strategiczny 1 wiąże się ze **ulepszonym podejściem oddolnym**, wprowadzającym jedynie ograniczoną liczbę zmian w obecnych ramach legislacyjnych i ramach polityki UE w porównaniu z dotychczasowym scenariuszem postępowania, i wiąże się z minimalną dodatkową interwencją na szczeblu UE. Jeżeli chodzi o *planowanie infrastruktury i realizację projektów*, wniosek wzmacnia istniejące ramy poprzez lepsze określenie niektórych

wymogów i uproszczenie procesów (w tym wyboru PWSZ/PWzZ oraz zatwierdzania przez Komisję i ACER), aby zapewnić sprawniejszy i solidniejszy proces planowania. Dostosowuje on również zakres kategorii projektów PWSZ/PWzZ, w tym poprzez zaostrzenie wymogów dotyczących elektrolizerów i usunięcie kategorii inteligentnych sieci gazowych. Jeśli chodzi o *podział kosztów i korzyści*, zwiększa on przejrzystość i wzmacnia zasady UE, a także w większym stopniu umożliwia wykorzystanie dochodu z ograniczeń przesyłowych do finansowania transgranicznej infrastruktury elektroenergetycznej jako zachęty do podziału kosztów. W zakresie *wydawania pozwoleń*, wspiera wdrażanie obowiązujących przepisów, w tym poprzez wydawanie wytycznych dotyczących wdrażania niektórych aspektów ram oceny oddziaływania na środowisko. Jeżeli chodzi o *bezpieczeństwo*, w ramach monitorowania PWSZ i PWzZ wprowadza się kwestie związane z odpornością fizyczną i cyberzagrożeniami.

Wariant strategiczny 2 wiąże się z **przejściem od podejścia oddolnego do podejścia bardziej odgórnego**, charakteryzującego się silniejszym sterowaniem na szczeblu UE i wzmocnioną koordynacją z obecnymi podmiotami na szczeblu państw członkowskich. W porównaniu z wariantem strategicznym 1 wprowadza on bardziej znaczące zmiany w obecnych ramach legislacyjnych i ramach polityki UE, obejmujące dodatkową koordynację na szczeblu UE i przeniesienie niektórych obowiązków między odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Jeżeli chodzi o *planowanie infrastruktury i realizację projektów*, w szczególności zwiększono rolę Komisji, powierzając jej opracowanie scenariuszy podstawowych na potrzeby identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury, a także wprowadzono mechanizm wypełniania luk, aby zapewnić uwzględnienie wszystkich potrzeb w zakresie infrastruktury we wnioskach dotyczących projektów. Rozszerzono w nim również zakres kategorii PWSZ w dziedzinie energii elektrycznej, aby w większym stopniu uwzględnić rozwiązania nieprzewodowe i lepiej docenić rolę linii wewnętrznych. W odniesieniu do *podziału kosztów i korzyści* wprowadza on ramy umożliwiające dobrowolne łączenie projektów transgranicznych, aby umożliwić i zachęcić do dyskusji między odpowiednimi państwami członkowskimi i państwami trzecimi. Jeżeli chodzi o *wydawanie pozwoleń*, wiąże się on z ukierunkowanymi zmianami ustawodawczymi mającymi na celu przyspieszenie procesów wydawania pozwoleń na infrastrukturę transgraniczną objętą rozporządzeniem TEN-E. Jeżeli chodzi o *bezpieczeństwo*, wprowadzono w nim dodatkowe wymogi dotyczące przejrzystości w odniesieniu do ostatecznych beneficjentów rzeczywistych potencjalnych PWSZ/PWzZ, w tym sprzętu związanego z bezpieczeństwem i odpornością na potrzeby modernizacji istniejącej transgranicznej infrastruktury elektroenergetycznej wchodzącej w zakres TEN-E.

Wariant strategiczny 3 zakłada zastosowanie **podejścia w pełni odgórnego** w odniesieniu do infrastruktury transgranicznej. Obejmuje on istotne zmiany strukturalne i instytucjonalne w stosunku do obecnego stanu rzeczy oraz wyższy stopień centralizacji i usprawnienia na szczeblu UE, w tym poprzez powierzenie organom UE *planowania infrastruktury* i koordynacji *wydawania pozwoleń* na transgraniczne projekty infrastrukturalne. Jeżeli chodzi o *podział kosztów i korzyści*, opiera się on na środkach przewidzianych w wariantcie strategicznym 2, ale wprowadza również obowiązkowe planowanie regionalne i podział kosztów w przypadku transgranicznych projektów infrastrukturalnych na morzu. Jeżeli chodzi o *bezpieczeństwo*, warianty strategiczne 2 i 3 są identyczne.

Warianty strategiczne porównano pod względem ich **skuteczności, efektywności, spójności i proporcjonalności**. Warianty strategiczne 2 i 3 uznaje się za bardziej skuteczne, efektywne i spójne z ogólnymi ramami polityki UE niż wariant strategiczny 1. Wariant strategiczny 1 osiąga jedynie nieco lepsze wyniki pod względem pomocniczości i proporcjonalności. W związku z tym wariantu strategicznego 1 nie uznaje się za możliwy preferowany wariant

strategiczny. Chociaż zarówno wariant strategiczny 2, jak i wariant strategiczny 3 osiągają lepsze wyniki niż wariant strategiczny 1, jeżeli chodzi o ich skuteczność w osiągnięciu celów szczegółowych, wariant strategiczny 2 wydaje się ogólnie bardziej skuteczny na tym etapie, jeżeli chodzi o zapewnienie, aby projekty zawarte w planach sieci i wybrane jako PWSZ/PWzZ zaspokajały odpowiednio zidentyfikowane potrzeby w zakresie infrastruktury, a także aby skrócić i uprościć procedury wydawania pozwoleń. Jeżeli chodzi o efektywność, wariant strategiczny 3 uznaje się za mniej efektywny ze względu na dodatkowe potrzebne zasoby i wysokie koszty początkowe związane z utworzeniem dwóch nowych podmiotów na szczeblu UE (lub wzmocnieniem istniejących podmiotów) odpowiedzialnych za planowanie infrastruktury i skoordynowane procedury wydawania pozwoleń. Jeżeli chodzi o pomocniczość i proporcjonalność, środki zaproponowane w wariantcie strategicznym 3 (tj. podmioty UE odpowiedzialne za planowanie infrastruktury i wydawanie pozwoleń, a także obowiązkowe planowanie sieci przesyłowej energii morskiej) o wysokim stopniu interwencji na szczeblu UE wydają się na tym etapie nieproporcjonalne, biorąc pod uwagę, że nie prowadzą one do wyższego poziomu skuteczności i oczekuje się, że pociągną za sobą znacznie wyższe koszty dodatkowe.

Po porównaniu wariantów strategicznych **za wariant preferowany uznano wariant strategiczny 2**, który najlepiej nadaje się do osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych inicjatywy w sposób proporcjonalny. Oczekuje się, że wariant strategiczny 2 **będzie miał pozytywne skutki gospodarcze, społeczne i środowiskowe**. Głównymi grupami docelowymi, na które niniejsza inicjatywa będzie miała wpływ, są obywatele Unii i konsumenci, projektodawcy (w tym OSP), europejskie stowarzyszenia OSP (ENTSO energii elektrycznej, ENTSO gazu i ENNOH), właściwe organy krajowe i ich przedstawiciele lokalni i regionalni, krajowe organy regulacyjne, organy regulacyjne Unii Europejskiej, operatorzy systemów dystrybucyjnych i organizacje branżowe OSD oraz producenci energii/przemysł energetyczny.

Jeżeli chodzi o skutki gospodarcze, oczekuje się, że znacznie spadną koszty systemu energetycznego zgodnie z optymalnym scenariuszem dotyczącym sieci, ponieważ zapewnia się, aby zidentyfikowane projekty były lepiej dopasowane do stwierdzonych potrzeb i w pełni je zaspokajały. W 2040 r. inwestycje w optymalną sieć w wysokości 6 mld EUR rocznie doprowadziłyby do zmniejszenia kosztów systemu o 14 mld EUR rocznie, tj. do oszczędności netto w wysokości 8 mld EUR rocznie. Oczekuje się również, że wariant będzie miał znaczący wpływ na hurtowe ceny energii elektrycznej poprzez poprawę połączeń międzysystemowych, co doprowadzi do konwergencji cen oraz, ogólnie rzecz biorąc, bardziej stabilnych i niższych cen w całej UE. Ulepszone ramy podziału kosztów powinny ułatwić realizację i szybsze wdrażanie projektów transgranicznych, co przyniosłoby znaczne korzyści społeczno-gospodarcze w zakresie dobrobytu. Ponadto oczekuje się, że skrócenie czasu wydawania pozwoleń, a tym samym przyspieszenie realizacji projektów, przyniesie korzyści w postaci uniknięcia kosztów opóźnień ponoszonych przez projektodawców. Wreszcie, dzięki poprawie bezpieczeństwa infrastruktury energetycznej preferowany wariant mógłby przynieść korzyści w postaci uniknięcia strat w dobrobycie gospodarczym i kosztów napraw.

Oczekuje się, że obniżenie kosztów systemu energetycznego będzie miało pozytywny wpływ na *konkurencyjność* dzięki uniknięciu kosztów i złagodzeniu wzrostu taryf sieciowych dla konsumentów, w tym dla przemysłu. Preferowany wariant ma również pozytywny wpływ na *cyfryzację*, ponieważ kładzie większy nacisk na wykorzystanie rozwiązań nieprzewodowych w planowaniu sieci i cyfryzacji procedur wydawania pozwoleń. Ogólnie oczekuje się, że preferowany wariant *zmniejszy koszty administracyjne i koszty dostosowania* ponoszone przez przedsiębiorstwa (w tym wytwórców energii, projektodawców, OSP i ENTSO) poprzez usprawnienie planowania infrastruktury, procesów składania i oceny wniosków o status

PWsZ/PWzZ, a także procedur wydawania pozwoleń. Chociaż nie można w pełni oszacować rocznych oszczędności kosztów dla przedsiębiorstw, ponieważ odpowiednie dane nie były dostępne, można stwierdzić, że preferowany wariant doprowadziłby do oszczędności kosztów stałych. Dla państw członkowskich i organów krajowych wariant strategiczny nr 2 wiązałby się w perspektywie krótkoterminowej z dodatkowymi kosztami administracyjnymi związanymi z wdrożeniem zmienionych ram legislacyjnych.

Oczekuje się, że inicjatywa będzie miała pozytywne *skutki społeczne*, chociaż trudno jest oszacować skutki ilościowe i efekty dystrybucyjne. Zoptymalizowane planowanie sieci oparte na dokładnych szacunkach przyszłego rozwoju popytu i podaży powinno zapobiegać powstawaniu aktywów osieroconych w przyszłości, minimalizując koszty sieci dla konsumentów, oraz umożliwić dalszą elektryfikację, co pozwoli rozłożyć koszty inwestycji w sieć na większą liczbę kWh.

Jeżeli chodzi o *korzyści dla środowiska*, oczekuje się, że preferowany wariant strategiczny doprowadzi do zmniejszenia emisji CO₂ (około 27 mln ton rocznie) poprzez dostosowanie do optymalnego scenariusza sieciowego i zmniejszenie ograniczeń produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Dodatkowe 108 GW zdolności transgranicznych potrzebnych do 2040 r. zgodnie z dziesięcioletnim planem rozwoju sieci z 2024 r. umożliwiłoby również zastąpienie 65 TWh energii elektrycznej wytwarzanej z gazu energią wytwarzaną ze źródeł odnawialnych, umożliwiając lepszą integrację wytwarzania energii bez emisji CO₂, co doprowadziłoby do znacznej redukcji europejskich emisji CO₂ szacowanej na 27 mln ton emisji CO₂, których uniknięto by w 2040 r.²⁹ Jeżeli chodzi o wydawanie pozwoleń, wpływ na środowisko w dużym stopniu zależy od zastosowanej technologii i lokalizacji aktywów oraz stanu środowiska otaczającej fauny i flory. Potencjalne skutki uwzględniono jednak w projekcie proponowanych środków poprzez wprowadzenie zabezpieczeń.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Oczekuje się, że zmienione rozporządzenie TEN-E przyniesie pozytywne skutki pod względem uproszczenia i poprawy efektywności. Oczekuje się, że inicjatywa zmniejszy obciążenie administracyjne dla ENTSO, OSP i projektodawców, w szczególności w odniesieniu do planowania infrastruktury, w wyniku przejęcia przez Komisję opracowywania scenariuszy podstawowych oraz dzięki uproszczeniom, takim jak ograniczenie częstotliwości do cyklu czteroletniego oraz zmiana procesu składania wniosków i oceny dojrzałych PWsZ. Usprawnione, uproszczone i cyfrowe procedury wydawania pozwoleń na PWsZ i PWzZ zmniejszyłyby również obciążenie administracyjne przedsiębiorstw. Chociaż nie można w pełni oszacować rocznych oszczędności kosztów dla przedsiębiorstw, ponieważ odpowiednie dane nie były dostępne, można stwierdzić, że proponowany wariant doprowadziłby do oszczędności kosztów stałych.

Nie stwierdzono żadnych bezpośrednich skutków w zakresie zgodności lub kosztów administracyjnych dla MŚP lub mikroprzedsiębiorstw. MŚP mogłyby odnieść korzyści wynikające z pozytywnego wpływu na konkurencyjność dzięki niższym kosztom systemu energetycznego, a także zwiększonej konkurencyjności w tych obszarach technologii, które uwzględniono lub wzmocniono we wniosku (np. technologie wysokiego napięcia).

Inicjatywa jest spójna z kontrolą cyfrową i jest gotowa na internet oraz odpowiednia zarówno dla środowiska fizycznego, jak i cyfrowego. Wniosek obejmuje środki mające na celu promowanie cyfryzacji (zob. ocena skutków finansowych i cyfrowych regulacji).

²⁹ ENTSO energii elektrycznej, dziesięcioletni plan rozwoju sieci z 2024 r. Sprawozdanie dotyczące luk w infrastrukturze.

- **Prawa podstawowe**

Nie przewiduje się, aby przedmiotowa inicjatywa miała wpływ na prawa podstawowe.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wpływ na budżet związany z wnioskiem dotyczy zasobów Dyrekcji Generalnej ds. Energii Komisji Europejskiej i Wspólnego Centrum Badawczego, a także Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER). Komisja przejmie znaczne dodatkowe obowiązki związane z opracowaniem scenariuszy podstawowych w ramach procesu identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury w dziesięcioletnim planie rozwoju sieci. Obowiązki te będą wymagały dodatkowych zasobów (zob. ocena skutków finansowych i cyfrowych regulacji).

ACER otrzyma dodatkowe obowiązki w zakresie nadzoru nad dziesięcioletnim planem rozwoju sieci, a także nad ramami transgranicznej alokacji kosztów. Te dodatkowe obowiązki będą również wymagały dodatkowych zasobów (zob. ocena skutków finansowych i cyfrowych regulacji).

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

W oparciu o istniejące procesy monitorowania danych pochodzących z regularnych sprawozdań przygotowywanych przez projektodawców i krajowe organy regulacyjne opracowano szereg wskaźników służących do pomiaru stopnia osiągnięcia każdego z celów szczegółowych zmienionego rozporządzenia TEN-E. Rzeczywisty wpływ przepisów będzie monitorowany i oceniany na podstawie zestawu wskaźników dostosowanych do określonych celów polityki, które mają zostać za pomocą tych przepisów osiągnięte.

Wszystkie dane będą monitorowane na podstawie regularnych sprawozdań przedkładanych przez projektodawców i krajowe organy regulacyjne oraz na podstawie istniejących wymogów ACER w zakresie monitorowania, w tym odbywającego się co dwa lata monitorowania spójności między ogólnounijnymi dziesięcioletnimi planami rozwoju sieci a krajowymi planami rozwoju sieci, corocznego monitorowania postępów w realizacji PwSZ i PwZZ oraz procesów wydawania pozwoleń, rocznego sprawozdania z monitorowania zarządzania ograniczeniami przesyłowymi i alokacji zdolności przesyłowych, monitorowania stosowania technologii nieprzewodowych i technologii usprawniających sieć w oparciu o dane dostępne na wspólnej platformie alokacji oraz corocznego monitorowania realizacji celu w zakresie połączeń międzysystemowych, prowadzonego w ramach europejskiego semestru.

Do dnia 30 czerwca 2033 r. Komisja dokonuje przeglądu niniejszego rozporządzenia na podstawie wyników sprawozdawczości i oceny przewidzianych w art. 24 niniejszego rozporządzenia, a także monitorowania, sprawozdawczości i oceny przeprowadzonych na podstawie art. 22 i 23 rozporządzenia (UE) 2021/1153.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

W rozdziale I rozporządzenia określono przepisy ogólne, w szczególności jego przedmiot, cele i zakres stosowania, a także mające zastosowanie definicje. Wprowadzono w nim, uzupełnione załącznikiem II, nowe kategorie infrastruktury w porównaniu z rozporządzeniem (UE) 2022/869 w celu zapewnienia większego bezpieczeństwa, ochrony i efektywności istniejących sieci, w szczególności aby umożliwić istniejącym elementom sieci wysokiego napięcia bezpieczną obsługę systemów dzięki inwestycjom w urządzenia i instalacje do monitorowania, kontroli i cyfryzacji, oraz aby zwiększyć ochronę i odporność krytycznych

elementów sieci dzięki inwestycjom w sprzęt, który został specjalnie zaprojektowany do tego celu i jest fizycznie połączony z tymi elementami. Dostosowano również kategorie i definicje projektów, aby dostosować je do unijnego pakietu legislacyjnego dotyczącego gazu zdekarbonizowanego i wodoru przyjętego w 2024 r., który ustanawia wspólne zasady przejścia na gazy odnawialne i niskoemisyjne; pakiet ten priorytetowo traktuje produkcję i stosowanie wodoru w czystej postaci oraz jego transport za pomocą specjalnego systemu wodorowego. Wprowadzono również definicję „rozwiązań nieprzewodowych” w energii elektrycznej; rozwiązania te należy starannie rozważyć, ponieważ mogą być tańsze niż rozbudowa sieci, aby zapewnić optymalne pod względem kosztów planowanie sieci.

W rozdziale II przedstawiono przepisy dotyczące procesu przygotowywania unijnych list projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania w ramach grup regionalnych, kryteriów wyboru projektów i monitorowania realizacji projektów.

W art. 3, uzupełnionym załącznikiem III, określono zasady tworzenia grup regionalnych, a także procedury sporządzania unijnej listy projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania. W porównaniu z rozporządzeniem (UE) 2022/869 w art. 3 i załączniku III przewidziano uproszczone podejście do zaawansowanych projektów znajdujących się już na liście unijnej w celu utrzymania ich statusu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania lub projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania.

W porównaniu z rozporządzeniem (UE) 2022/869 w art. 4, w którym określono kryteria oceny projektów przez grupy, uzupełnione załącznikiem IV, doprecyzowano, że projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania obejmują pierwszy punkt przyłączenia w państwie trzecim, oraz zapewniono, aby projektom tym towarzyszył odpowiedni rozwój infrastruktury wewnętrznej w państwach trzecich. W przypadku umawiających się państw Wspólnoty Energetycznej korzyści płynące z poszczególnych projektów są rozpatrywane zarówno w odniesieniu do UE, jak i umawiających się państw Wspólnoty Energetycznej, a nie tylko w odniesieniu do UE, jak to miało miejsce do tej pory.

W art. 5 przepisy dotyczące realizacji i monitorowania projektów znajdujących się na liście unijnej wzmocniono wymogami związanymi z ocenami ryzyka w odniesieniu do bezpieczeństwa fizycznego i cyberbezpieczeństwa, w oparciu o dyrektywę (UE) 2022/2557 w sprawie odporności podmiotów krytycznych i dyrektywę (UE) 2022/2555 w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii. W odniesieniu do koordynatorów europejskich, którzy mogą zostać wyznaczeni w przypadku gdy projekt napotyka znaczne trudności w realizacji, art. 6 stanowi, że okres, którego dotyczy wyznaczenie, może zostać odnowiony.

Rozdział III dotyczy wydawania pozwoleń i społecznej akceptacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. W porównaniu z rozporządzeniem (UE) 2022/869 rozdział ten zmieniono w celu osiągnięcia trzech głównych celów: 1) zaktualizowanie ram wydawania pozwoleń, aby zapewnić jak najlepsze traktowanie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania zgodnie z ich znaczeniem strategicznym i specjalnym statusem, zwłaszcza biorąc pod uwagę środki dotyczące wydawania pozwoleń wprowadzone w pakiecie dotyczącym rynków wodoru i gazu zdekarbonizowanego oraz zmienionej dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii; 2) zaktualizowanie systemu wydawania pozwoleń w celu wsparcia przyspieszonego wydawania pozwoleń dla sieci elektroenergetycznych, zgodnie z potrzebami uznanymi w raporcie Draghiego i zmianami wprowadzonymi

w dyrektywie (UE) 2019/944; 3) zwiększenie przejrzystości systemu wydawania pozwoleń i poprawa jego efektywności.

Art. 7 dotyczący priorytetowego statusu projektów znajdujących się na liście unijnej zostaje zaktualizowany w celu uwzględnienia wymogów, zgodnie z którymi projekty będące przedmiotem wspólnego i wzajemnego zainteresowania w dziedzinie energii elektrycznej korzystają z automatycznego domniemania nadrzędnego interesu publicznego, a w przypadku gdy są ujęte w krajowym planie rozwoju podlegającym strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko i odpowiedniej ocenie na podstawie dyrektywy 92/43/EWG, w przypadku gdy istnieje prawdopodobieństwo znaczącego wpływu na obszary Natura 2000, mogą – z zastrzeżeniem spełnienia rygorystycznych warunków – zostać zwolnione z oceny na podstawie określonych przepisów dotyczących ochrony środowiska.

W art. 8 dotyczącym organizacji procesu wydawania pozwoleń wyjaśniono obowiązki właściwych organów krajowych ustanowionych na mocy rozporządzenia zgodnie z różnymi systemami wydawania pozwoleń, w szczególności w odniesieniu do współpracy z innymi organami i pośredniczenia w kontaktach z projektodawcami. Zaostrzono również wymogi dotyczące współpracy transgranicznej w przypadku projektów, w które zaangażowane są różne jurysdykcje.

Art. 9 dotyczący przejrzystości i udziału społeczeństwa zapewnia większą jasność i prostotę procedury, w szczególności poprzez połączenie obowiązków sprawozdawczych określonych w tym artykule w jedno sprawozdanie.

W art. 10 dotyczącym czasu trwania i przebiegu procesu wydawania pozwoleń wprowadzono w szczególności obowiązek cyfryzacji procedur wydawania pozwoleń; wyjaśniono, co uznaje się za datę rozpoczęcia procedury wydawania pozwoleń; wyraźniej określono fakultatywny charakter etapu poprzedzającego złożenie wniosku; szczegółowo opisano kroki składające się na ten etap (określenie zakresu, kontrola, harmonogram, weryfikacja dokumentacji wniosku); wyjaśniono potrzebę uwzględnienia istniejących prac studyjnych i zezwoleń w celu ograniczenia powielania działań przy określaniu dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia procesu wydawania pozwoleń; oraz wprowadzono zasadę milczącej zgody na decyzje podejmowane przez zainteresowane organy krajowe, z wyjątkiem decyzji dotyczących środowiska.

W rozdziale IV przedstawiono przepisy dotyczące międzysektorowego planowania infrastruktury, które zostały wzmocnione w porównaniu z rozporządzeniem (UE) 2022/689, z myślą o lepszym kierowaniu planowaniem, w szczególności w odniesieniu do określania przyszłych scenariuszy, określania długoterminowych potrzeb w zakresie infrastruktury energetycznej i wąskich gardeł oraz zaspokajania tych potrzeb za pomocą najodpowiedniejszych rozwiązań.

W art. 11 uprawniono Komisję do przyjmowania aktów delegowanych ustanawiających scenariusz podstawowy dla sektorów energii elektrycznej, wodoru i gazu, który ma być wykorzystywany na potrzeby ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci, procesu identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury, całościowej analizy kosztów i korzyści systemu energetycznego oraz transgranicznej alokacji kosztów projektów dotyczących infrastruktury energetycznej. Aby zapewnić aktualność danych wykorzystanych do opracowania scenariusza, Komisja ma prawo zwrócić się o ich przekazanie do państw członkowskich, ENTSO energii elektrycznej, ENTSO gazu i ENNOH, stosownie do przypadku. Scenariusz ten należy opracować w sposób międzysektorowy. Scenariusze dziesięcioletniego planu rozwoju sieci były dotychczas opracowywane przez ENTSO energii elektrycznej, ENTSO gazu i ENNOH.

W art. 12 powierzono ENTSO energii elektrycznej i ENNOH zadanie opracowania sprawozdania dotyczącego identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury odpowiednio w odniesieniu do energii elektrycznej i wodoru. W sprawozdaniu należy wskazać luki w infrastrukturze mające wpływ na cele Unii związane z energią elektryczną i wodorem, w szczególności w oparciu o wiążącą metodykę, która ma zostać opracowana przez ACER, oraz scenariusz podstawowy zgodnie z art. 11. Artykuł ten stanowi, że sprawozdania dotyczące identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury muszą zostać zatwierdzone przez organ decyzyjny grupy TEN-E, która jest międzyregionalną konfiguracją spotkań wszystkich grup ustanowionych na mocy rozporządzenia. W szczególności w odniesieniu do energii elektrycznej w sprawozdaniu należy uwzględnić rozwiązania nieprzewodowe przy ocenie i zaspokajaniu potrzeb.

W art. 13 uprawniono Komisję do rozpoczęcia procesu dopasowywania potrzeb w systemie elektroenergetycznym w celu określenia możliwych rozwiązań w odniesieniu do niezaspokojonych potrzeb, w przypadku gdy w sprawozdaniu dotyczącym identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury w odniesieniu do energii elektrycznej stwierdzono, że projekty przedłożone do włączenia do ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci nie zaspokajają w pełni potrzeb w zakresie infrastruktury określonych zgodnie z art. 12. Proces dopasowywania potrzeb powinien opierać się na istniejącej współpracy regionalnej, sterowanej przez Komisję i powiązanej z procesem opracowywania dziesięcioletnich planów rozwoju sieci.

W art. 14 zobowiązano ENTSO energii elektrycznej i ENNOH do stosowania spójnych, metodyk sektorowych na potrzeby zharmonizowanej, obejmującej cały system energetyczny analizy kosztów i korzyści na poziomie Unii przy ocenie projektów (we wszystkich kategoriach infrastruktury energetycznej z wyjątkiem inteligentnych sieci elektroenergetycznych i CO₂) w celu ich włączenia do odpowiednich ogólnounijnych dziesięcioletnich planów rozwoju sieci. Metodyki te muszą zostać przedłożone Komisji do zatwierdzenia. ENTSO energii elektrycznej i ENNOH są zobowiązane do obliczenia i opublikowania, w ramach ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci, wyników analiz kosztów i korzyści dla wszystkich projektów, pokazując, w jaki sposób korzyści rozkładają się między państwa. W artykule tym doprecyzowano ponadto, że w przypadku projektów dotyczących inteligentnych sieci elektroenergetycznych i projektów dotyczących CO₂ opracowanie metodyk zharmonizowanej, obejmującej cały system energetyczny analizy kosztów i korzyści na poziomie Unii jest zadaniem Komisji, tak jak ma to miejsce obecnie.

Przepisy zawarte w rozdziale V dotyczą potrzeby rozwoju sieci w celu dostosowania jej do znacznego przewidywanego zwiększenia skali wytwarzania energii elektrycznej z morskich źródeł odnawialnych. W rozdziale tym wspiera się skoordynowane długoterminowe planowanie i rozwój infrastruktury morskiej i lądowej. Nowością jest to, że zgodnie z art. 15 państwa członkowskie są zobowiązane, w ramach swoich niewiążących porozumień i w ramach swoich konkretnych priorytetowych korytarzy sieci przesyłowych energii morskiej, do rozważenia ustanowienia konkretnych celów transgranicznych, takich jak w przypadku projektów hybrydowych lub transgranicznych projektów radialnych, z myślą o osiągnięciu celów w zakresie wytwarzania energii z morskich źródeł odnawialnych, które mają być wdrażane w każdym basenie morskim w najbardziej efektywny sposób.

W rozdziale VI wzmocniono przepisy dotyczące ram regulacyjnych umożliwiających inwestycje o skutkach transgranicznych.

Po pierwsze, w art. 17 określono zasady, które krajowe organy regulacyjne muszą stosować przy transgranicznej alokacji kosztów, w tym zasadę, że w celu zapewnienia pewności inwestycji transgraniczna alokacja kosztów musi opierać się na umowie o alokacji kosztów ex

ante, z możliwością korekt ex post, pod warunkiem że takie korekty są wyraźnie określone w decyzji w sprawie alokacji kosztów i jasno sformułowane, w tym w odniesieniu do ram czasowych i kategorii kosztów objętych alokacją. W stosownych przypadkach alokacja kosztów między państwa członkowskie opiera się na podziale korzyści netto. Oznacza to również, że jeżeli w danym państwie członkowskim występuje co najmniej 10 % szacowanych korzyści wynikających z projektu, to państwo członkowskie i jego krajowy organ regulacyjny uczestniczą w procesie transgranicznej alokacji kosztów. ACER jest zobowiązana do aktualizacji swojego zalecenia w sprawie określenia dobrych praktyk w zakresie rozpatrywania wniosków inwestycyjnych dotyczących projektów zgodnie z wyżej wymienionymi zasadami oraz do ustanowienia centralnego repozytorium wszystkich decyzji w sprawie transgranicznej alokacji kosztów podjętych przez krajowe organy regulacyjne i umieszczenia go na swojej stronie internetowej, a także do zapewnienia niewiążącego wzoru transgranicznej alokacji kosztów w celu ułatwienia pracy krajowych agencji regulacyjnych.

Po drugie, wprowadza się nowy artykuł (art. 18), który wspiera proces, w ramach którego projektodawcy mogą łączyć co najmniej dwa projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania, aby ułatwić dyskusje na temat podziału kosztów między odpowiednimi państwami członkowskimi oraz, stosownie do przypadku, z państwami trzecimi, a także na temat decyzji dotyczących transgranicznej alokacji kosztów między zainteresowanymi właściwymi organami państw członkowskich lub między właściwymi organami państw członkowskich a państwami trzecimi, stosownie do przypadku. W art. 18 doprecyzowano przepisy dotyczące wspólnej analizy kosztów i korzyści oraz transgranicznej alokacji kosztów mające zastosowanie do takich pakietów projektów w celu ułatwienia ewentualnego złożenia wniosku w ramach instrumentu „Łącząc Europę”.

Po trzecie, wprowadzono nowy artykuł (art. 19), zobowiązujący operatorów systemów przesyłowych („OSP”) do przeznaczania na inwestycje sieciowe w projekty znajdujące się na liście unijnej, które są istotne dla zmniejszenia ograniczeń przesyłowych na połączeniu wzajemnym, 25 % opłat z tytułu zatorów niewydanych na zagwarantowanie faktycznej dostępności przydzielonej zdolności przesyłowej oraz rekompensaty dla operatorów elektrowni wytwarzających energię elektryczną z morskich źródeł odnawialnych. W art. 19 określono warunki wykorzystania funduszy i uprawniono Komisję do przyjmowania aktów delegowanych w celu doprecyzowania warunków, na jakich OSP mogą korzystać z tych funduszy, oraz warunków ich uwolnienia. ACER jest zobowiązana do aktualizacji swojej istniejącej metodyki wykorzystania dochodu z ograniczeń przesyłowych zgodnie z art. 19 ust. 4 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej, aby zapewnić spójność z tymi nowymi przepisami.

Ponadto w art. 20 określono warunki, na jakich państwa członkowskie i krajowe organy regulacyjne mogą przyznawać stosowne zachęty dla projektów, które wiążą się z wyższym ryzykiem w zakresie rozwoju, budowy, eksploatacji lub utrzymania w porównaniu z ryzykiem zwykle ponoszonym przez porównywalny projekt infrastrukturalny.

W rozdziale VII określono warunki kwalifikowalności projektów znajdujących się na unijnej liście do pomocy finansowej w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, w tym w odniesieniu do nowych kategorii infrastruktury. W szczególności w porównaniu z rozporządzeniem (UE) 2022/689 w art. 21 określono bardziej szczegółowo kryteria mające zastosowanie do projektów innych niż infrastruktura energetyczna, które wchodzą w zakres kompetencji krajowych organów regulacyjnych. Ponieważ projekty te nie otrzymują transgranicznej alokacji kosztów, muszą zostać poddane ocenie przez właściwy organ krajowy, a przepis ten określa warunki takiej oceny. Art. 22 stanowi, że w celu ustanowienia kryteriów przyznawania unijnej pomocy finansowej na podstawie rozporządzenia w sprawie

instrumentu „Łącząc Europę” należy stosować szczegółowe kryteria określone w art. 4 ust. 3 i parametry określone w art. 4 ust. 5 rozporządzenia, a także określa dodatkowe wymogi dotyczące dotychczasowych projektów gazowych dotyczących Cypru i Malty na podstawie art. 27 rozporządzenia.

Rozdział VIII zawiera przepisy końcowe dotyczące aktów delegowanych, sprawozdawczości i oceny, w tym w odniesieniu do cyfryzacji procesu wydawania pozwoleń, poprawy odporności fizycznej i odporności w zakresie cyberbezpieczeństwa transgranicznej infrastruktury energetycznej oraz wykorzystania rozwiązań nieprzewodowych, przeglądu rozporządzenia, a także informacji na temat projektów i ich promocji. Ponadto utrzymane zostają istniejące odstępstwa dotyczące połączeń wzajemnych Malty i Cypru do czasu gdy, odpowiednio, Cypr lub Malta zostaną bezpośrednio połączone z transeuropejską siecią gazową, lub do dnia 31 grudnia 2029 r., w zależności od tego, co nastąpi wcześniej. W rozdziale tym wymieniono ponadto zmiany w innych przepisach dorobku prawnego UE w dziedzinie energii wynikające ze zmian wprowadzonych w rozporządzeniu oraz określono przepisy przejściowe i przepisy dotyczące uchylecia obecnego rozporządzenia TEN-E. W szczególności zmienione rozporządzenie nie ma wpływu na przyznawanie, kontynuację ani modyfikację pomocy finansowej przyznanej wcześniej w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, a istniejąca unijna lista projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania ma pozostać w mocy i wywoływać skutki do czasu ustanowienia i wejścia w życie nowej unijnej listy projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, zmieniające rozporządzenia (UE) 2019/942, (UE) 2019/943 i (UE) 2024/1789 oraz uchylające rozporządzenie (UE) 2022/869

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,
uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 172,
uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,
po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,
uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,
uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,
stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,
a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W komunikacie Komisji z dnia 26 lutego 2025 r. pt. „Pakt dla czystego przemysłu”³ określono wspólny plan działania na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji. Zapewnienie przystępnej cenowo energii stanowi kluczowy warunek konkurencyjności przemysłu Unii, zwłaszcza w sektorach energochłonnych. Dostęp do przystępnej cenowo energii jest zatem podstawą Paktu dla czystego przemysłu, a także Planu działania na rzecz przystępnej cenowo energii⁴. Jednocześnie polityka dekarbonizacji stanowi potężną siłę napędową wzrostu gospodarczego, jeżeli jest dobrze zintegrowana z polityką przemysłową, polityką w dziedzinie konkurencji oraz polityką gospodarczą i handlową, jak określono w komunikacie Komisji z dnia 29 stycznia 2025 r. pt. „Kompas konkurencyjności dla UE”⁵. Rozporządzeniem

¹ Dz.U. C z , s. .

² Dz.U. C z , s. .

³ Komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów z dnia 26 lutego 2025 r.: „Pakt dla czystego przemysłu: wspólny plan działania na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji” (COM(2025) 85 final).

⁴ Komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów z dnia 26 lutego 2025 r.: „Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii – Odblokowanie prawdziwego potencjału unii energetycznej w celu zapewnienia przystępnej cenowo, efektywnej i czystej energii dla wszystkich Europejczyków”, COM(2025) 79 final.

⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 29 stycznia 2025 r., „Kompas konkurencyjności dla UE” (COM(2025) 30 final).

Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119⁶ Unia określiła ambitne ramy, dzięki którym do 2050 r. gospodarka ma stać się gospodarką zdekarbonizowaną.

- (2) W ramach ambitnego celu określonego w rozporządzeniu (UE) 2021/1119 wiążący unijny cel w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na 2030 r. został zwiększony do 42,5 % udziału energii ze źródeł odnawialnych w koszyku energetycznym Unii do 2030 r., przy czym docelowo ma on wynieść 45 %⁷, a wiążący unijny cel w zakresie efektywności energetycznej stał się bardziej ambitny i zakłada zmniejszenie zużycia energii końcowej w Unii o 11,7 % do 2030 r. w porównaniu z prognozami na 2020 r.⁸ Ponieważ cel pośredni polegający na redukcji do 2030 r. emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55 % w porównaniu z poziomami z 1990 r. jest na dobrej drodze do osiągnięcia, w dniu 2 lipca 2025 r. Komisja zaproponowała zmianę rozporządzenia (UE) 2021/1119⁹, określając unijny cel klimatyczny na 2040 r. polegający na redukcji emisji gazów cieplarnianych netto o 90 % w porównaniu z poziomami z 1990 r.
- (3) Należy utworzyć infrastrukturę wspierającą transformację energetyczną Unii zgodnie z tymi celami, w tym szybką elektryfikację, zwiększenie skali produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych i bez użycia paliw kopalnych, większe wykorzystanie gazów odnawialnych i niskoemisyjnych, integrację energetyczną i większe rozpowszechnienie innowacyjnych rozwiązań. Obecne inwestycje w transgraniczną infrastrukturę energetyczną są wyraźnie niewystarczające, aby przekształcić i zbudować infrastrukturę energetyczną niezbędną do osiągnięcia tych celów, a ponadto istnieje znaczna luka między potrzebami w zakresie transgranicznej infrastruktury elektroenergetycznej a obecną szybkością i poziomem rozwoju infrastruktury zarówno na poziomie sieci przesyłowej, jak i dystrybucyjnej¹⁰. W przypadku energii elektrycznej około połowa transgranicznych potrzeb w zakresie energii elektrycznej do 2030 r. (41 z 88 GW) nie zostanie zaspokojona i oczekuje się, że w następnym dziesięcioleciu luka ta wzrośnie. Do 2040 r. zapotrzebowanie na transgraniczne zdolności wytwórcze energii elektrycznej wyniesie 108 GW¹¹. Konieczne jest zatem zwiększenie inwestycji w infrastrukturę energetyczną, a w raporcie Dragiego¹² wskazano w szczególności na potrzebę szybkiego zwiększenia wykorzystania transgranicznej infrastruktury energetycznej w celu

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

⁷ Dyrektywa (UE) 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylająca dyrektywę Rady (UE) 2015/652 (Dz.U. L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955 (Dz.U. L 231 z 20.9.2023, s. 1 ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

⁹ COM(2025) 524 final z 2 lipca 2025 r.

¹⁰ ACER (2024): „Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system” [„Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej w celu wsparcia konkurencyjnego i zrównoważonego systemu energetycznego”] (sprawozdanie monitorujące z 2024 r.).

¹¹ ENTSO-E (2025), TYNDP 2024. Opportunities for a more efficient European power system by 2050. Infrastructure Gaps Report. [Możliwości stworzenia wydajniejszego europejskiego systemu energetycznego do 2050 r. Sprawozdanie dotyczące luk w infrastrukturze].

¹² M. Draghi (2025 r.): „Przyszłość europejskiej konkurencyjności”.

dekarbonizacji przemysłu europejskiego. W Pakcie dla czystego przemysłu¹³ i towarzyszącym mu „Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii”¹⁴ Komisja podkreśliła kluczową rolę dokończenia budowy unii energetycznej poprzez inwestowanie w infrastrukturę energetyczną i sieci transgraniczne dla ochrony konkurencyjności przemysłu europejskiego i dobrobytu obywateli, a także dla przystępności cenowej i bezpieczeństwa dostaw energii.

- (4) W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/869¹⁵ określono wytyczne dotyczące terminowego rozwoju i interoperacyjności priorytetowych korytarzy i obszarów transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, aby przyczynić się do zapewnienia łagodzenia skutków zmiany klimatu, a w szczególności do osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz celu neutralności klimatycznej do 2050 r., oraz do zapewnienia połączeń międzysystemowych, bezpieczeństwa energetycznego, integracji rynków i systemów, konkurencji z korzyścią dla wszystkich państw członkowskich oraz przystępnych cen energii. W szczególności rozporządzenie (UE) 2022/869 przewiduje identyfikację projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, ułatwia ich realizację i określa warunki kwalifikowalności tych projektów do unijnej pomocy finansowej. Biorąc jednak pod uwagę transgraniczny charakter projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, nie tylko generują one znaczące pozytywne efekty zewnętrzne i sprzyjają budowaniu solidarności, ale także stwarzają konkretne wyzwania dla projektodawców ze względu na fakt, że podlegają one wielu jurysdykcjom, jak również wyzwania związane z koordynacją oraz często asymetrycznym podziałem kosztów i korzyści. W związku z tym nadal wymagają one ram na szczeblu unijnym.
- (5) Chociaż cele rozporządzenia (UE) 2022/869 pozostają w dużej mierze aktualne, należy dostosować obecne ramy transeuropejskich sieci energetycznych, aby w pełni odzwierciedlić oczekiwane zmiany w systemie energetycznym, które będą wynikać z nowego kontekstu politycznego, a w szczególności z celu neutralności klimatycznej do 2050 r. i proponowanego celu pośredniego na 2040 r. W szczególności istnieje potrzeba bardziej zintegrowanego planowania sieci, aby wspierać coraz bardziej współzależny i zdecentralizowany wewnętrzny rynek energii, przyspieszyć procesy wydawania pozwoleń oraz zapewnić, aby bezpieczeństwo i odporność transgranicznej infrastruktury energetycznej znalazły odpowiednie odzwierciedlenie w zmienionych ramach transeuropejskich sieci energetycznych. Oprócz nowego kontekstu politycznego i celów politycznych w ostatnim dziesięcioleciu nastąpił szybki rozwój technologiczny. Postęp ten należy wziąć pod uwagę w kategoriach infrastruktury energetycznej objętych niniejszym rozporządzeniem, kryteriach kwalifikacji

¹³ Komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów z dnia 26 lutego 2025 r.: „Pakt dla czystego przemysłu: wspólny plan działania na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji”, COM(2025) 85 final.

¹⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 26 lutego 2025 r. – Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii Odblokowanie prawdziwego potencjału unii energetycznej w celu zapewnienia przystępnej cenowo, efektywnej i czystej energii dla wszystkich Europejczyków (COM(2025) 79 final).

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/869 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 715/2009, (UE) 2019/942 i (UE) 2019/943 oraz dyrektywy 2009/73/WE i (UE) 2019/944 oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 347/2013 (Dz.U. L 152 z 3.6.2022, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, a także w priorytetowych korytarzach i obszarach. Jednocześnie przepisy niniejszego rozporządzenia nie powinny naruszać prawa państwa członkowskiego do określania warunków wykorzystania jego własnych zasobów energetycznych, wyboru między różnymi źródłami energii i ogólnej struktury jego dostaw energii, zgodnie z art. 194 Traktatu.

- (6) Wdrożenie 13 zidentyfikowanych priorytetowych korytarzy i obszarów tematycznych transeuropejskiej infrastruktury energetycznej ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia unijnych celów w zakresie energii i klimatu, w tym dalszej integracji rynków, bezpieczeństwa energetycznego, celu neutralności klimatycznej do 2050 r., a także przystępnych cen energii. Priorytety te obejmują inwestycje w przesył i magazynowanie energii elektrycznej, sieci przesyłowe energii morskiej ze źródeł odnawialnych, inteligentne sieci elektroenergetyczne, urządzenia i instalacje zaprojektowane w celu zapewnienia ochrony i odporności istniejących krytycznych elementów sieci, przesył, magazynowanie i terminale wodoru, elektrolizery oraz transport i składowanie dwutlenku węgla, a także urządzenia i instalacje do monitorowania, kontroli i cyfryzacji niezbędne dla istniejących sieci wysokiego napięcia o znaczeniu transgranicznym.
- (7) Należy zmodernizować unijną infrastrukturę energetyczną w celu zwiększenia jej odporności na klęski żywiołowe lub katastrofy spowodowane przez człowieka, negatywne skutki zmiany klimatu, celowe wrogie działania i zagrożenia dla jej bezpieczeństwa, w szczególności w odniesieniu do europejskiej infrastruktury krytycznej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2022/2557¹⁶.
- (8) W obecnym kontekście geopolitycznym ważne jest zapewnienie nieprzerwanego transgranicznego przepływu energii elektrycznej w celu zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw. Zależy to nie tylko od odporności połączeń wzajemnych między państwami członkowskimi, ale również od odporności krytycznych elementów sieci. W związku z tym w niniejszym rozporządzeniu należy wprowadzić nową kategorię infrastruktury w postaci inwestycji w urządzenia i instalacje bezpośrednio połączone z krytycznymi elementami sieci i zaprojektowane w celu zwiększenia ich odporności i ochrony. Ta nowa kategoria infrastruktury powinna obejmować krytyczne elementy sieci określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943¹⁷, które wspierają bezpieczeństwo sieci i bezpieczeństwo dostaw zgodnie ze scenariuszami kryzysowymi państw członkowskich i planami gotowości na wypadek zagrożeń na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/941¹⁸.
- (9) Chociaż inwestycje zagraniczne mogą przynieść korzyści, takie jak zwiększenie możliwości finansowania projektów kapitałochłonnych, mogą również zwiększyć narażenie Unii na ryzyko związane z bezpieczeństwem energetycznym, takie jak

¹⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie odporności podmiotów krytycznych i uchylająca dyrektywę Rady 2008/114/WE (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 164, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>).

¹⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>).

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/941 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej i uchylające dyrektywę 2005/89/WE (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj>).

zakłócenia lub zmniejszenie niezawodności przepływów transgranicznych, w szczególności gdy takie inwestycje zagraniczne pochodzą z państw trzecich, których interesy geopolityczne odbiegają od interesów Unii. Przejrzystość w odniesieniu do ostatecznych beneficjentów rzeczywistych, w tym informacje na temat ostatecznego inwestora i udziału w kapitale, jak określono w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/452¹⁹, transgranicznej infrastruktury energetycznej i projektów o skutkach transgranicznych ma zatem kluczowe znaczenie dla zapobiegania uzależnieniu Unii od niebudzących zaufania państw trzecich i powinna być brana pod uwagę przy wyborze projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania.

- (10) Aby zapewnić racjonalny pod względem kosztów i przyspieszony rozwój sieci oraz dostęp do sieci w Unii, znaczącą rolę w zaspokajaniu potrzeb systemowych obok fizycznego wzmocnienia sieci powinny odgrywać rozwiązania nieprzewodowe, ponieważ mogą być wdrażane szybciej i po niższych kosztach. Przed zainwestowaniem w rozbudowę infrastruktury sieciowej należy rozważyć wdrożenie takich technologii. W tym celu nowa kategoria infrastruktury powinna obejmować inwestycje w technologie nieprzewodowe i rozwiązania cyfrowe, w tym rozwiązania w zakresie oprogramowania, w przypadku gdy są one wdrażane na istniejących krytycznych elementach sieci istotnych dla handlu transgranicznego oraz gdy przynoszą wymierne korzyści dla integracji rynku pod względem zwiększenia zdolności transgranicznych.
- (11) Pakiet legislacyjny dotyczący gazu zdekarbonizowanego i wodoru przyjęto rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1789²⁰ oraz dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1788²¹ w celu ustanowienia na poziomie Unii wspólnych zasad przejścia na gazy odnawialne i niskoemisyjne. Kategorie infrastruktury określone w niniejszym rozporządzeniu powinny być w pełni dostosowane do celów tego pakietu i zapewniać, aby projekty dotyczące infrastruktury energetycznej miały znaczący wpływ transgraniczny. W przypadku gdy jest to technicznie możliwe i najbardziej efektywne, przy opracowywaniu takich projektów należy uwzględnić możliwość przekształcenia istniejącej infrastruktury i urządzeń.
- (12) Należy utworzyć grupy regionalne (grupy), których zadaniem będzie proponowanie i dokonywanie przeglądu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania w celu sporządzania regionalnych list projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania. W celu zapewnienia szerokiego konsensusu wspomniane grupy powinny obejmować państwa członkowskie, krajowe organy regulacyjne, projektodawców i odpowiednie

¹⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/452 z dnia 19 marca 2019 r. ustanawiające ramy monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Unii (Dz.U. L 79I z 21.3.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1789 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie rynków wewnętrznych gazu odnawialnego, gazu ziemnego i wodoru, zmiany rozporządzeń (UE) nr 1227/2011, (UE) 2017/1938, (UE) 2019/942 i (UE) 2022/869 oraz decyzji (UE) 2017/684, a także uchylenia rozporządzenia (WE) nr 715/2009 (Dz.U. L, 2024/1789, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>).

²¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1788 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazu odnawialnego, gazu ziemnego i wodoru, zmieniająca dyrektywę (UE) 2023/1791 i uchylająca dyrektywę 2009/73/WE (Dz.U. L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

zainteresowane strony oraz zapewnić ścisłą współpracę między nimi. W kontekście tej współpracy krajowe organy regulacyjne powinny w razie konieczności doradzać grupom, między innymi w sprawie wykonalności krajowych aspektów regulacyjnych proponowanych projektów oraz wykonalności proponowanego harmonogramu zatwierdzenia przez organy regulacyjne.

- (13) Aby zwiększyć efektywność procesów planowania sieci i opracowywania projektów, należy zacieśnić współpracę między grupami. Konieczne jest, aby Komisja odgrywała ważną rolę w ułatwianiu tej współpracy w celu zajęcia się możliwymi skutkami projektów realizowanych w jednym regionie dla innych regionów.
- (14) W celu uzupełnienia grup ustanowiono kilka forów współpracy regionalnej przy wsparciu Komisji. Współpraca regionalna w ramach forów i grup oraz między nimi jest kluczowym narzędziem zapewniającym głębszą integrację europejskiego systemu energetycznego. Cztery grupy wysokiego szczebla obejmują różne regiony europejskie, również z udziałem państw trzecich: plan działań w zakresie połączeń międzysystemowych na rynku energii państw bałtyckich (BEMIP), współpraca w dziedzinie energetyki na Morzu Północnym (NSEC), Grupa Wysokiego Szczebla ds. Połączeń Międzysystemowych dla Europy Południowo-Zachodniej (SWE) oraz Grupa Wysokiego Szczebla ds. Elektroenergetycznych Połączeń Międzysystemowych w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej (CESEC). Współpraca regionalna na tych forach okazała się skuteczna we wspieraniu monitorowania i przyspieszaniu realizacji kluczowych projektów dotyczących infrastruktury energetycznej o wymiarze regionalnym oraz działań na rzecz integracji rynku. W związku z tym te fora współpracy regionalnej powinny być w coraz większym stopniu wykorzystywane do wspierania realizacji celów niniejszego rozporządzenia.
- (15) Nowa lista unijna projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania („lista unijna”) powinna być sporządzana co dwa lata. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania, które zostały ukończone lub przestały spełniać stosowne kryteria i wymogi określone w niniejszym rozporządzeniu, nie powinny figurować na kolejnej liście unijnej.
- (16) Istniejące projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i istniejące projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania, które mają zostać umieszczone na kolejnej liście unijnej, powinny podlegać temu samemu procesowi wyboru w celu ustanowienia list regionalnych i sporządzenia listy unijnej mającej zastosowanie do proponowanych projektów, chyba że projekty te uzyskały zatwierdzenie właściwego krajowego organu regulacyjnego lub ostateczną decyzję inwestycyjną dającą wystarczającą pewność co do realizacji projektów lub ich realizacja jest w toku i wykazują one wystarczające postępy w swoim sprawozdaniu rocznym, w którym to przypadku powinny pozostać na liście unijnej.
- (17) W przypadku gdy istniejące projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i istniejące projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania, które mają zostać umieszczone na kolejnej liście unijnej, podlegają temu samemu procesowi wyboru w celu ustanowienia list regionalnych i sporządzenia listy unijnej mającej zastosowanie do proponowanych projektów, należy w miarę możliwości ograniczyć obciążenia administracyjne, na przykład poprzez wykorzystanie informacji o projekcie przedłożonych wcześniej w ramach oceny, o ile są one nadal aktualne.
- (18) Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania powinny być zgodne ze wspólnymi,

przejrzystymi i obiektywnymi kryteriami ogólnymi i szczegółowymi dotyczącymi ich wkładu w cele polityki energetycznej. Aby proponowane projekty dotyczące energii elektrycznej kwalifikowały się do umieszczenia na liście unijnej, powinny one stanowić część najnowszego dostępnego ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci, z wyjątkiem inteligentnych sieci elektroenergetycznych i projektów opracowanych specjalnie w celu zapewnienia ochrony i odporności istniejących krytycznych elementów sieci. Podobnie proponowane projekty dotyczące wodoru i elektrolizerów powinny być częścią najnowszego dostępnego ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci.

- (19) Zrównoważoność pod względem integracji odnawialnych źródeł energii z siecią lub ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, stosownie do przypadku, jest kluczowym kryterium zapewnienia spójności polityki dotyczącej transeuropejskich sieci energetycznych z celami Unii w zakresie energii i klimatu oraz z celami neutralności klimatycznej do 2050 r., z uwzględnieniem specyfiki każdego państwa członkowskiego w osiągnięciu celu neutralności klimatycznej. Dlatego też zrównoważoność jest jednym z kryteriów oceny, które należy stosować w odniesieniu do wszystkich kategorii projektów.
- (20) Istnieje coraz większa potrzeba ściślejszej integracji rynku i wzajemnych połączeń sieci Unii z sieciami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) i Wspólnoty Energetycznej. W związku z tym korzyści i koszty projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania między państwem członkowskim a państwem należącym do EOG lub umawiającą się stroną Wspólnoty Energetycznej należy rozpatrywać łącznie w odniesieniu do Unii i danego państwa należącego do EOG lub danej umawiającej się strony Wspólnoty Energetycznej.
- (21) Unia powinna ułatwiać realizację projektów infrastrukturalnych łączących unijne sieci bezpośrednio z sieciami państw trzecich, które są korzystne dla obu stron i są niezbędne do transformacji energetycznej i osiągnięcia celów klimatycznych, a także spełniają szczegółowe kryteria dotyczące odpowiednich kategorii infrastruktury zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Aby położyć większy nacisk na projekty transgraniczne i utrzymać komplementarność z polityką zewnętrzną Unii, w przypadku projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania projekty powinny bezpośrednio łączyć państwo członkowskie z pierwszym punktem przyłączenia do sieci elektroenergetycznej lub pierwszym punktem przyłączenia wodoru lub dwutlenku węgla w państwie trzecim.
- (22) Jeżeli chodzi o projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania dotyczące sieci elektroenergetycznych, kwalifikowalne powinny być wyłącznie projekty dotyczące połączeń międzysystemowych łączących systemy energetyczne, pod warunkiem że ich zdolność przesyłowa może być w pełni wykorzystana do celów wymiany rynkowej. Do obowiązków odpowiednich operatorów systemów przesyłowych (OSP) należy dokonanie z wyprzedzeniem oceny wpływu wszelkich projektów na bezpieczeństwo i stabilność sieci w celu potwierdzenia, że projekt może być w pełni zintegrowany z sieciami elektroenergetycznymi zainteresowanych państw.
- (23) Konieczne jest zapewnienie, aby projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania, którym przyznano priorytetowe traktowanie, rzeczywiście przyczyniały się do realizacji celów Unii w zakresie rynku wewnętrznego, bezpieczeństwa dostaw i neutralności klimatycznej. W związku z tym projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania powinny kwalifikować się do umieszczenia na liście unijnej tylko wtedy, gdy ramy polityki danego państwa

trzeciego charakteryzują się wysokim poziomem konwergencji i są wspierane przez mechanizmy egzekwowania, a projekty takie przyczyniają się do realizacji ogólnych celów Unii i państw trzecich w zakresie polityki energii i klimatu pod względem bezpieczeństwa dostaw i dekarbonizacji.

- (24) Wysoki poziom zbieżności ram polityki należy założyć w odniesieniu do EOG lub umawiających się stron Wspólnoty Energetycznej lub można go wykazać w przypadku innych państw trzecich w drodze umów dwustronnych, które zawierają odpowiednie postanowienia dotyczące celów polityki klimatycznej i energetycznej w zakresie obniżenia emisyjności, i który poddaje się dalszej ocenie przez odpowiednią grupę przy wsparciu Komisji. Ponadto państwo trzecie, z którym Unia współpracuje w zakresie opracowywania projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, powinno ułatwić opracowanie podobnego harmonogramu przyspieszonej realizacji i innych środków wspierania polityki, jak przewidziano w niniejszym rozporządzeniu.
- (25) Państwo trzecie, którego dotyczy projekt, powinno zapewnić, aby odcinek projektu będący przedmiotem wzajemnego zainteresowania znajdujący się w państwie trzecim oraz wszelkie dodatkowe inwestycje niezbędne do osiągnięcia pełnych korzyści z projektu będącego przedmiotem wzajemnego zainteresowania, który ma zostać wdrożony, takie jak wzmocnienie sieci wewnętrznej, również były traktowane priorytetowo i były terminowo wdrażane w celu zapewnienia pełnego wykorzystania projektu.
- (26) W celu zapewnienia, aby projekty dotyczące składowania dwutlenku węgla, które obejmują państwa trzecie, przyczyniały się do transgranicznego transportu i składowania dwutlenku węgla w sposób zgodny z unijnymi wymogami klimatycznymi i środowiskowymi, takie projekty powinny być kwalifikowalne tylko wtedy, gdy są niezbędne do funkcjonowania transgranicznego transportu i składowania dwutlenku węgla oraz gdy państwo trzecie utrzymuje i skutecznie egzekwuje odpowiednie ramy prawne. Te ramy prawne w państwie trzecim powinny zapewniać stosowanie norm i zabezpieczeń, które zapobiegają wyciekom dwutlenku węgla oraz gwarantują bezpieczeństwo i skuteczność trwałego składowania dwutlenku węgla w celu ochrony klimatu, zdrowia ludzkiego i ekosystemów. Te normy i zabezpieczenia powinny zapewniać poziom ochrony co najmniej równoważny poziomowi określonemu w prawie Unii. Należy założyć, że EOG lub umawiające się strony Wspólnoty Energetycznej spełniają te normy i zabezpieczenia.
- (27) Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania powinny być realizowane jak najszybciej oraz szczegółowo monitorowane przez właściwe organy krajowe, Agencję i grupy, przy jednoczesnym należyтым przestrzeganiu wymogów dotyczących udziału zainteresowanych stron i prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska oraz przy zachowaniu minimalnego poziomu obciążeń administracyjnych dla projektodawców. Szczególną uwagę należy zwrócić na ocenę ryzyka w odniesieniu do przystosowania się do zmiany klimatu oraz w odniesieniu do bezpieczeństwa fizycznego i cyberbezpieczeństwa, w stosownych przypadkach w oparciu o wymogi dyrektywy (UE) 2022/2557 w odniesieniu do odporności podmiotów krytycznych oraz wymogi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2022/2555²² w odniesieniu do środków

²² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniająca

na rzecz wysokiego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, a projektodawcy powinni informować właściwe organy krajowe o wprowadzonych środkach wynikających z ocenionego ryzyka. Projektodawcy powinni również zgłaszać kwestie dotyczące zgodności z przepisami w zakresie ochrony środowiska i wykazać, że projekty są realizowane z poszanowaniem zasady „nie czyni poważnych szkód” w rozumieniu art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852²³. W przypadku istniejących projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które osiągnęły odpowiedni stopień zaawansowania, kwestie te będą brane pod uwagę podczas wyboru projektów do uwzględnienia na liście unijnej przez grupy.

- (28) Komisja powinna mieć możliwość wyznaczania koordynatorów europejskich na potrzeby projektów, w przypadku których występują szczególne trudności lub opóźnienia, w celu ułatwienia realizacji projektów napotykaających trudności.
- (29) Proces wydawania pozwoleń nie powinien powodować obciążeń administracyjnych niewspółmiernych do wielkości lub złożoności projektu ani stwarzać przeszkód dla rozwoju sieci transeuropejskich i dla dostępu do rynku.
- (30) Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania powinny otrzymać „status priorytetowy” na poziomie krajowym, aby zapewnić im szybkie postępowanie administracyjne oraz ich pilne traktowanie we wszystkich powiązanych z nimi postępowaniach sądowych i procedurach rozstrzygania sporów.
- (31) Państwa członkowskie, które nie przypisują obecnie najwyższego możliwego znaczenia w kraju projektom dotyczącym infrastruktury energetycznej, jeżeli chodzi o proces wydawania pozwoleń, zachęca się do rozważenia wprowadzenia takiego wysokiego krajowego znaczenia, w szczególności w przypadkach, gdy mogłoby to doprowadzić to do przyspieszenia procesów wydawania pozwoleń.
- (32) Państwa członkowskie, które obecnie nie stosują przyspieszonych lub pilnych postępowań sądowych mających zastosowanie do projektów dotyczących infrastruktury energetycznej, zachęca się do rozważenia wprowadzenia takich postępowań, w szczególności w oparciu o ocenę, czy doprowadziłoby to do szybszej realizacji takich projektów.
- (33) Projekty dotyczące aktywów związanych z wodorem, instalacji elektrolizerów i aktywów związanych z dwutlenkiem węgla przyczyniają się do osiągnięcia celów w zakresie energii i klimatu, w tym w odniesieniu do konieczności przyspieszenia wdrażania energii ze źródeł odnawialnych i jej włączenia do koszyka energetycznego. W związku z tym wszystkie projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania dotyczące wodoru, elektrolizerów i aktywów związanych z dwutlenkiem węgla należy uznać za leżące w interesie publicznym z punktu widzenia polityki energetycznej, a państwa członkowskie powinny mieć możliwość uznania ich za leżące w nadrzędnym interesie publicznym, z wyjątkiem dziedzictwa kulturowego i w przypadku gdy istnieją

rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylającą dyrektywę (UE) 2016/1148 (dyrektywa NIS 2) (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 80, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>).

²³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

wyraźne dowody na to, że projekty te mają znaczny niekorzystny wpływ na środowisko, którego nie można złagodzić ani zrekompensować.

- (34) Ze względu na swoją rolę w integracji aktywów energii ze źródeł odnawialnych, rozwiązań w zakresie elastyczności, magazynowania energii i ogólnie elektryfikacji projekty dotyczące infrastruktury elektroenergetycznej uznaje się za niezbędne do osiągnięcia neutralności klimatycznej. W związku z tym do czasu osiągnięcia unijnego celu neutralności klimatycznej należy założyć, że takie projekty leżą w nadrzędnym interesie publicznym i służą zdrowiu i bezpieczeństwu publicznemu, jeżeli bilansują konkurujące interesy prawne, z wyjątkiem dziedzictwa kulturowego, i jeżeli istnieją wyraźne dowody na to, że projekty te mają znaczny niekorzystny wpływ na środowisko, którego nie można złagodzić ani zrekompensować, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944²⁴.
- (35) Ze względu na ich znaczenie dla osiągnięcia neutralności klimatycznej oraz ich strategiczne znaczenie jako projekty znajdujące się na liście unijnej państwa członkowskie powinny mieć możliwość zezwolenia na to, aby projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania dotyczące energii elektrycznej²⁵, które zostały wyraźnie uwzględnione w krajowym planie rozwoju poddanym strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady²⁶ oraz, jeżeli mogą mieć znaczący wpływ na obszary Natura 2000, odpowiedniej ocenie zgodnie z art. 6 ust. 3 dyrektywy 92/43/EWG, były zwolnione z ocen oddziaływania na środowisko na podstawie dyrektywy 2011/92/UE, z ocen ich wpływu na ochronę gatunków na podstawie art. 12 ust. 1 dyrektywy 92/43/EWG i art. 5 dyrektywy 2009/147/WE oraz z ocen ich wpływu na obszary Natura 2000. Takie zwolnienia powinny być możliwe do czasu osiągnięcia neutralności klimatycznej.
- (36) Aby złagodzić wszelkie możliwe skutki takich zwolnień, po przeprowadzeniu kontroli właściwe organy państw członkowskich powinny zapewnić stosowanie odpowiednich i proporcjonalnych środków łagodzących, z uwzględnieniem wykorzystania najlepszych dostępnych technologii. Jeśli zastosowanie takich środków łagodzących nie jest możliwe, właściwe organy powinny zapewnić, aby projektodawcy przyjęli odpowiednie środki kompensujące w celu zaradzenia tym skutkom; jeżeli inne proporcjonalne środki kompensujące nie są dostępne, środki te mogą obejmować wypłatę rekompensaty pieniężnej na programy ochrony gatunków. Ponadto w przypadku gdy projekt może mieć znaczne negatywne skutki dla środowiska innego państwa członkowskiego, właściwe organy krajowe powinny zapewnić, aby zainteresowane państwa członkowskie współpracowały w celu określenia środków służących uniknięciu znacznego wpływu lub, w razie potrzeby, jego złagodzeniu lub zrekompensowaniu.

²⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

²⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj> <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/93/oj>).

²⁶ Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197 z 21.7.2001, s. 30 <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).

- (37) Aby przyspieszyć wdrażanie transeuropejskiej sieci energetycznej, należy jasno określić warunki stosowania szczególnych odstępstw określonych w unijnych przepisach dotyczących ochrony środowiska. W szczególności przy ocenie, czy istnieją zadowalające rozwiązania alternatywne dla projektów energetycznych, zakres takiej oceny powinien być ograniczony do rozwiązań alternatywnych, które zapewniają osiągnięcie tego samego celu w tych samych lub podobnych ramach czasowych i nie prowadzą do znacznego wzrostu kosztów. Porównując ramy czasowe i koszt zadowalających rozwiązań alternatywnych, właściwe organy powinny mieć możliwość uwzględnienia potrzeby realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania w sposób przyspieszony i racjonalny pod względem kosztów, zgodnie z priorytetami określonymi w ich zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu oraz ich aktualizacjach przedłożonych Komisji na podstawie rozporządzenia (UE) 2018/1999.
- (38) Podobnie, stosując odpowiednie odstępstwo przewidziane w dyrektywie 92/43/EWG, w uzasadnionych przypadkach i w przypadku gdy można racjonalnie wykazać, że plan lub przedsięwzięcie nie wpłyną nieodwracalnie, przed wprowadzeniem środków, na ogólną spójność sieci Natura 2000, zachowanie integralności środowiskowej danego obszaru oraz zapewnienie wysokiego poziomu ochrony obszarów Natura 2000, właściwe organy mogą zezwolić, aby środki kompensujące były wdrażane równoległe z realizacją planu lub projektu.
- (39) Aby zmniejszyć złożoność, zwiększyć efektywność i przejrzystość oraz pomóc zacieśnić współpracę między państwami członkowskimi, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby istniał jeden właściwy organ odpowiedzialny za ułatwianie i koordynowanie wszystkich procesów wydawania pozwoleń w celu wydania decyzji kompleksowej, współpracę z innymi zainteresowanymi organami i właściwymi organami krajowymi innych państw członkowskich, pełniący rolę jedyne punktu kontaktowego dla projektodawców pośredniczących w kontaktach z innymi organami oraz monitorujący postępy i opóźnienia w realizacji projektów znajdujących się na liście unijnej.
- (40) Aby zwiększyć efektywność procedur, właściwe organy krajowe powinny być również odpowiedzialne za zapewnienie, aby w przypadku hybrydowych projektów przesyłowych i wytwórczych harmonogram wydawania pozwoleń był dostosowany do wszystkich aktywów projektu w sposób przyspieszający proces wydawania pozwoleń w odniesieniu do aktywów wytwórczych i przesyłowych.
- (41) Aby uprościć i przyspieszyć proces wydawania pozwoleń na projekty znajdujące się na liście unijnej i zlokalizowane w co najmniej dwóch państwach członkowskich, zainteresowane państwa członkowskie powinny wspólnie wyznaczyć pojedynczy punkt kontaktowy wśród właściwych organów krajowych. Posiadanie jednego organu ułatwiającego ten proces i wydającego ostateczną decyzję kompleksową powinno zmniejszyć obciążenie administracyjne dla podmiotów realizujących projekty oraz zmniejszyć złożoność, zwiększyć efektywność i przyspieszyć proces wydawania pozwoleń, zwłaszcza w przypadku gdy państwa członkowskie przewidują wspólne procedury z ujednoliconymi harmonogramami i ocenami. Aby zapewnić skuteczną współpracę transgraniczną, Komisja powinna skupić się na zidentyfikowanych priorytetowych projektach dotyczących połączeń międzysystemowych, wzmacniając koordynację i monitorowanie ich realizacji oraz wydawania pozwoleń. W tym celu Komisja powinna wspierać państwa członkowskie w określaniu wspólnych procedur dotyczących skutecznego i efektywnego procesu wydawania pozwoleń.

- (42) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość uwzględnienia w decyzjach kompleksowych – w stosownych przypadkach – decyzji podjętych w kontekście negocjacji z poszczególnymi właścicielami gruntów dotyczących uzyskania dostępu do nieruchomości, jej własności lub prawa do jej posiadania w kontekście planowania przestrzennego określającego ogólne użytkowanie gruntów nieruchomości na danym obszarze obejmującego inne przedsięwzięcia, takie jak budowę autostrad, linii kolejowych, wznoszenie budowli oraz tworzenie obszarów ochrony przyrody, i które nie jest dokonywane konkretnie na potrzeby planowanego projektu oraz wydawania pozwoleń na eksploatację. W kontekście procesu wydawania pozwoleń dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania powinna istnieć możliwość ujmowania w nich odpowiedniej infrastruktury w stopniu, w jakim ma ona istotne znaczenie dla realizacji lub funkcjonowania projektu.
- (43) Niniejsze rozporządzenie, w szczególności przepisy dotyczące wydawania pozwoleń, udziału społeczeństwa oraz realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, należy stosować bez uszczerbku dla prawa Unii i prawa międzynarodowego, w tym przepisów dotyczących ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego oraz przepisów przyjętych w ramach wspólnej polityki rybołówstwa i zintegrowanej polityki morskiej, w szczególności dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/89/UE²⁷.
- (44) Istotne jest, aby zainteresowane strony, w tym społeczeństwo obywatelskie, były informowane oraz by zasięgano ich opinii, aby zapewnić powodzenie projektów i ograniczyć sprzeciw wobec nich. Pomimo istnienia utrwalonych standardów zapewniających udział społeczeństwa w procedurach podejmowania decyzji w dziedzinie środowiska, które mają pełne zastosowanie do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, należy wymagać dodatkowych środków w celu zapewnienia jak najwyższych standardów przejrzystości oraz udziału społeczeństwa we wszystkich istotnych sprawach w ramach procesów wydawania pozwoleń dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Wstępne konsultacje poprzedzające proces wydawania pozwoleń, jeżeli podlegają już przepisom krajowym na podstawie tych samych standardów co w niniejszym rozporządzeniu lub wyższych, powinny być fakultatywne i należy unikać powielania wymogów prawnych.
- (45) Prawidłowe i skoordynowane wdrożenie dyrektyw 2001/42/WE i 2011/92/UE oraz, w stosownych przypadkach, Konwencji Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska²⁸, podpisanej w dniu 25 czerwca 1998 r. („konwencja z Aarhus”) i konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym²⁹, podpisanej w Espoo w dniu 25 lutego 1991 r. („konwencja z Espoo”) powinno zapewnić harmonizację głównych zasad oceny oddziaływania na środowisko i klimat, w tym w kontekście transgranicznym. Komisja wydała wytyczne w celu wsparcia państw członkowskich w usprawnianiu procedury oceny oddziaływania na środowisko w przypadku infrastruktury energetycznej oraz zapewnianiu spójnego stosowania procedur oceny

²⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/89/UE z dnia 23 lipca 2014 r. ustanawiająca ramy planowania przestrzennego obszarów morskich (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 135, <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj>).

²⁸ Dz.U. L 124 z 17.5.2005, s. 4.

²⁹ Dz.U. C 104 z 24.4.1992, s. 7.

oddziaływania na środowisko wymaganych dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania na mocy prawa Unii.

- (46) Należy usprawniać i doskonalić proces wydawania pozwoleń, przy jednoczesnym poszanowaniu – w miarę możliwości i z należytym uwzględnieniem zasady pomocniczości – kompetencji i procedur krajowych dotyczących budowy nowej infrastruktury energetycznej. Ze względu na pilną potrzebę rozwoju infrastruktury energetycznej celem uproszczenia procesu wydawania pozwoleń należy wyznaczyć jednoznaczny termin na wydanie przez odpowiednie organy decyzji w sprawie realizacji projektu. Termin ten powinien sprzyjać skutecznemu określaniu i prowadzeniu procedur. Niniejsze rozporządzenie powinno ustanawiać terminy maksymalne. Jednak państwa członkowskie mogą dążyć do osiągnięcia krótszych terminów, jeżeli jest to wykonalne oraz w szczególności w odniesieniu do projektów takich jak inteligentne sieci energetyczne, które mogą nie wymagać tak złożonych procesów wydawania pozwoleń, jak te dotyczące infrastruktury przesyłowej.
- (47) Brak zasobów organów wydających pozwolenia oraz brak cyfryzacji procesów wydawania pozwoleń i dostępności danych stanowią wąskie gardła spowalniające te procedury. Oczekuje się, że cyfryzacja i odpowiednie wykorzystanie funkcji sztucznej inteligencji przyspieszą procedury i zwiększą efektywność procesów, umożliwiając szybsze rozpatrywanie wniosków oraz zwiększając przejrzystość dzięki lepszemu dostępowi do informacji na temat etapów i wymogów proceduralnych. Cyfryzacja procesów wydawania pozwoleń pozostaje jednak w tyle, a dane są często rozproszone między różnymi właściwymi organami, które nie dysponują ujednoliconymi procesami lub platformami cyfrowymi i nie zapewniają interoperacyjności. Prowadzi to do braku jasności co do statusu wniosków i utrudnia identyfikację wąskich gardeł. W związku z tym państwa członkowskie powinny utworzyć platformę cyfrową na szczeblu krajowym na potrzeby wszystkich etapów procesów wydawania pozwoleń na projekty dotyczące energii ze źródeł odnawialnych, magazynowania i sieci, tak aby cyfryzacja procedur była jednolita, interoperacyjna i przejrzysta, co pozwoli zmaksymalizować korzyści pod względem przyspieszenia procesu wydawania pozwoleń. Platformy takie powinny umożliwiać projektodawcom składanie wniosków i sprawdzanie ich statusu, przypisywanie ich właściwym organom oraz umożliwiać organom ich przetwarzanie poprzez dostęp do wszystkich istotnych danych i informacji, bez konieczności podejmowania pośrednich czynności w formie papierowej. Ponadto takie platformy powinny umożliwiać pozyskiwanie danych statystycznych na temat ogólnych postępów w procesach wydawania pozwoleń w państwach członkowskich. Takie platformy cyfrowe powinny opierać się na bezpiecznych i interoperacyjnych środkach zapewnianych za pośrednictwem europejskich portfeli tożsamości cyfrowej, zgodnie z wymogami rozporządzenia (UE) nr 910/2014 w odniesieniu do osób fizycznych, a w przyszłości – europejskich portfeli biznesowych, zgodnie z [rozporządzeniem (UE) nr XXX/20RR] w odniesieniu do osób prawnych, w celu umożliwienia elektronicznej identyfikacji i uwierzytelniania, podpisywania lub opatrywania dokumentów pieczęcią, składania dokumentów oraz wysyłania lub otrzymywania powiadomień między właściwymi organami a podmiotami gospodarczymi.
- (48) Właściwe organy powinny być odpowiedzialne za zapewnianie przestrzegania terminów określonych w niniejszym rozporządzeniu. Ponadto, biorąc pod uwagę pilną potrzebę wdrażania infrastruktury energetycznej oraz strategiczne znaczenie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania dla osiągnięcia unijnych celów w zakresie

energii i klimatu, a także w zakresie, w jakim w prawie krajowym istnieje koncepcja milczącej zgody, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby brak odpowiedzi ze strony właściwych organów krajowych w terminie określonym w niniejszym rozporządzeniu lub brak odpowiedzi ze strony zainteresowanego organu w terminie określonym przez właściwy organ krajowy skutkowało milczącą zgodą lub pozytywną odpowiedzią na konkretną opinię, zezwolenie lub pozwolenie, z wyjątkiem decyzji środowiskowych, oraz aby taki wniosek został podany do wiadomości publicznej.

- (49) W procesie wydawania pozwoleń należy przewidzieć dwie procedury, a mianowicie fakultatywną procedurę poprzedzającą złożenie wniosku, w ramach której prace nad pełną dokumentacją wniosku są dostarczane i akceptowane przez właściwy organ krajowy, oraz obowiązkową ustawową procedurę wydawania pozwoleń, która ma miejsce w okresie od przyjęcia dokumentacji do momentu wydania przez organy decyzji kompleksowej. Na etapie poprzedzającym złożenie wniosku właściwe organy krajowe powinny wykonać szereg zadań. Powinny one monitorować projekt i powiadomić projektodawcę o tym, jakie zezwolenia, prace studyjne, pozwolenia i oceny są wymagane do zakończenia procesu wydawania pozwoleń, w tym o ocenach oddziaływania na środowisko oraz środkach łagodzących lub kompensujących, które należy wdrożyć. Powinny one określić zakres i poziom szczegółowości dokumentacji określonej we wnioskach z kontroli, upewniając się, że od projektodawcy nie będą wymagane żadne dodatkowe dokumenty, z wyjątkiem przypadków, w których nastąpiła istotna zmiana w projekcie lub otaczającym go środowisku, która sprawia, że warunki i założenia wykorzystane do określenia zakresu nie mają zastosowania. Powinny one sporządzić szczegółowy harmonogram procesu wydawania pozwoleń. Po otrzymaniu projektu dokumentacji wniosku, w tym wszystkich dokumentów przygotowawczych, powinny one zdecydować, czy dokumentację uznaje się za kompletną, czy też wymaga ona uzupełnienia brakujących informacji zgodnie z ustaleniami dokonanyymi w ramach procedury poprzedzającej złożenie wniosku.
- (50) Jeżeli zostanie to uznane za skuteczne, właściwe organy krajowe mogą opracować wymogi dotyczące wydawania pozwoleń na potrzeby procesu wydawania pozwoleń i konsultacji publicznych dotyczących danego projektu, tak aby następowały one etapami, pod warunkiem że proces wydawania pozwoleń zostanie uproszczony i przyspieszony.
- (51) Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie wyłącznie do wydawania pozwoleń na projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania, udziału społeczeństwa w takich projektach i rozpatrywania projektów przez organy regulacyjne. Państwa członkowskie powinny jednak mieć możliwość wprowadzenia przepisów krajowych przewidujących takie same lub podobne zasady do innych projektów, niemających statusu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania lub projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania objętych zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia.
- (52) Proces sporządzania ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci stanowi solidną podstawę do identyfikacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania. Chociaż europejska sieć operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ENTSO energii elektrycznej), europejska sieć operatorów systemów przesyłowych gazu (ENTSO gazu), europejska sieć operatorów sieci wodorowych (ENNOH) i OSP nadal odgrywają ważną rolę w tym procesie, konieczne jest usprawnienie i ukierunkowanie tego procesu, w szczególności w odniesieniu do określania

scenariuszy na przyszłość, wykrywania długotrwałych luk w infrastrukturze i wąskich gardeł w infrastrukturze energetycznej oraz eliminowania tych luk za pomocą najbardziej odpowiednich rozwiązań, aby zwiększyć wagę polityczną, adekwatność i solidność procesu. W związku z tym Agencja i Komisja powinny odgrywać większą rolę w procesie sporządzania ogólnounijnych dziesięcioletnich planów rozwoju sieci zgodnie z rozporządzeniami (UE) 2019/943 i (UE) 2024/1789.

- (53) Biorąc pod uwagę, że wybrany scenariusz i jego podstawowe założenia odgrywają główną rolę w procesie planowania rozwoju sieci o zasięgu unijnym, Komisja powinna odgrywać kluczową rolę w jego określaniu. Powinno to pomóc zharmonizować wkład i zapewnić lepszą zgodność z celami polityki Unii. Właściwe jest również, aby ogólnounijne dziesięcioletnie plany rozwoju sieci opierały się na jednym scenariuszu podstawowym i przewidywały ewentualne analizy wrażliwości scenariusza w przypadku zmiany warunków zewnętrznych, ponieważ głównym celem scenariusza jest zapewnienie wspólnej podstawy dla oceny luk w infrastrukturze i korzyści płynących z kandydujących projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania. Zwiększenie znaczenia scenariusza podstawowego wymaga ścisłego zaangażowania ENTSO energii elektrycznej, ENNOH i ENTSO gazu, państw członkowskich i Agencji w celu zapewnienia, aby dostarczane były odpowiednie dane i informacje, a scenariusz był dostosowany do sytuacji w poszczególnych krajach. Referencyjna grupa przedstawicielska powinna nadal zapewniać skoordynowany wkład zainteresowanych stron i doradztwo w zakresie opracowywania scenariuszy.
- (54) Proces identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury powinien odgrywać większą rolę w kierowaniu planowanymi inwestycjami infrastrukturalnymi. W porównaniu z obecną praktyką proces ten powinien być szerszy i bardziej szczegółowo uwzględniać powiązania międzysektorowe i rozwiązania nieprzewodowe, aby jasno określić, które rozwiązania najlepiej służą systemowi energetycznemu w osiągnięciu celów w zakresie energii i klimatu. Agencja powinna brać większy udział w ustalaniu ram procesu i jego weryfikacji, aby zwiększyć akceptację późniejszych rozwiązań niezbędnych do wyeliminowania luk. Agencja powinna opracować metodyki dotyczące procesu identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury, który ma być prowadzony przez ENTSO energii elektrycznej i ENNOH w celu zapewnienia, aby wyniki były wystarczająco solidne i zgodne z zasadami określonymi w niniejszym rozporządzeniu. Ostateczne zatwierdzenie sprawozdania z identyfikacji potrzeb przez organ decyzyjny grupy TEN-E powinno być wyraźną wskazówką dla projektodawców, gdzie potrzebne są ewentualne projekty.
- (55) Uczynienie procesu identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury bardziej kompleksowym i szczegółowym powinno umożliwić lepsze dopasowanie planowanych projektów do potrzeb w zakresie rozbudowy zdolności przesyłowych. Powinno to również umożliwić podjęcie działań następczych prowadzących do identyfikacji nowych rozwiązań, które mogłyby zaspokoić niezaspokojone potrzeby. OSP powinni być głównymi podmiotami proponującymi ewentualne projekty mające na celu wyeliminowanie luk, ale należy również rozważyć alternatywne rozwiązania pochodzące od innych zainteresowanych stron. W związku z tym proces dopasowywania potrzeb powinien być wynikiem współpracy regionalnej i angażować w dyskusje odpowiednie zainteresowane strony. Centralna rola Komisji w tym procesie powinna wzmocnić współpracę regionalną i zaangażowanie państw członkowskich, krajowych organów regulacyjnych, projektodawców i innych odpowiednich zainteresowanych stron w wysiłki na rzecz opracowania najbardziej

odpowiednich projektów, niezależnie od tego, czy są to rozwiązania nieprzewodowe czy rozwiązania infrastrukturalne, aby zaspokoić wszelkie ewentualne niezaspokojone potrzeby. W ostateczności Komisja powinna mieć prawo do ogłoszenia zaproszenia do składania wniosków, aby przewyżyć niewystarczające postępy w eliminowaniu utrzymujących się luk. Należy zapewnić jak najszybsze uwzględnienie kwalifikujących się projektów w kolejnych krajowych planach rozwoju, ogólnounijnym dziesięcioletnim planie rozwoju sieci oraz na liście unijnej.

- (56) Aby zapewnić, by planowanie infrastruktury odzwierciedlało zmieniające się potrzeby zintegrowanego i zdekarbonizowanego systemu, konieczne jest przeprowadzenie obejmującej cały system energetyczny analizy kosztów i korzyści polegającej na spójnej ocenie wszystkich istotnych kosztów i korzyści w celu wskazania najskuteczniejszych rozwiązań służących osiągnięciu celów Unii w zakresie energii i klimatu. Rozwiązania nieprzewodowe, takie jak dynamiczna charakterystyka linii i transformatorów, zaawansowane systemy sterowania przepływem mocy lub platformy cyfrowych bliźniaków, powinny odgrywać większą rolę w zaspokajaniu potrzeb sieci zarówno pod względem operacyjnym, jak i pod względem rozbudowy, a zatem powinny być również objęte całościową analizą kosztów i korzyści systemu energetycznego.
- (57) Ogólnounijny dziesięcioletni plan rozwoju sieci powinien zawierać kompleksowy przegląd planowanych projektów infrastrukturalnych mających skutki transgraniczne w Unii. Rozwiązania nieprzewodowe i rozwiązania w zakresie elastyczności powinny stanowić nieodłączną część planu, tak aby zapewnić pełny obraz przyszłych inwestycji niezbędnych do optymalnego funkcjonowania sieci elektroenergetycznych i wodorowych. Szczególną uwagę należy również zwrócić na projekty zwiększające bezpieczeństwo i odporność sieci.
- (58) Wykonując swoje zadania poprzedzające przyjęcie ogólnounijnych dziesięcioletnich planów rozwoju sieci, ENTSO energii elektrycznej i ENNOH, Agencja i Komisja powinny przeprowadzić szeroko zakrojone konsultacje z udziałem wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron. Wśród tych zainteresowanych stron powinny znaleźć się: europejski podmiot ds. współpracy operatorów systemów dystrybucyjnych energii elektrycznej w Unii Europejskiej, stowarzyszenia działające na rynkach energii elektrycznej, gazu i wodoru, zainteresowane strony z sektora ogrzewania i chłodzenia, wychwytywania i składowania dwutlenku węgla oraz wychwytywania i utylizacji dwutlenku węgla, niezależnych agregatorów, operatorów właściwych do reagowania na zapotrzebowanie, organizacje zajmujące się rozwiązaniami w zakresie efektywności energetycznej, sektory przemysłowe, w tym transport, cyfryzacja i dane, a także stowarzyszenia konsumentów energii, Europejski Naukowy Komitet Doradczy ds. Zmiany Klimatu oraz, w stosownych przypadkach, przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego. Referencyjna grupa przedstawicielska okazała się skutecznym forum współpracy zainteresowanych stron i należy wspierać jej dalszy wkład w ogólnounijny dziesięcioletni plan rozwoju sieci. Konsultacje powinny być otwarte i przejrzyste oraz powinny być zorganizowane w odpowiednim czasie, aby umożliwić zainteresowanym stronom uzyskanie informacji zwrotnych podczas przygotowywania kluczowych etapów ogólnounijnych dziesięcioletnich planów rozwoju sieci, takich jak identyfikacja luk w infrastrukturze oraz metodyka analizy kosztów i korzyści na potrzeby oceny projektów. ENTSO energii elektrycznej i ENNOH powinny należycie uwzględnić uwagi otrzymane od zainteresowanych stron w trakcie konsultacji i wyjaśnić, w jaki sposób je uwzględniły przy składaniu ostatecznych wniosków.

- (59) Planowanie infrastruktury energetycznej powinno odpowiednio odzwierciedlać łączenie sektorów i wzajemne powiązania między nośnikami energii. Opracowywanie scenariuszy, proces identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury oraz metody analizy kosztów i korzyści powinny opierać się na zintegrowanym, długoterminowym i zoptymalizowanym podejściu i modelowaniu „jednego systemu energetycznego”, w którym wykorzystuje się wspólne założenia i spójne metodyki. Lepsza koordynacja planowania infrastruktury między sektorami powinna pomóc w ustalaniu priorytetów i wdrażaniu nowych rozwiązań infrastrukturalnych w bardziej optymalny sposób.
- (60) Znaczenie zapewnienia, aby status projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania lub projektu będącego przedmiotem wzajemnego zainteresowania mogły uzyskać wyłącznie projekty infrastrukturalne, dla których nie istnieją żadne rozsądne rozwiązania alternatywne, oznacza również, że przy planowaniu infrastruktury energetycznej oraz w pracach grup regionalnych nad sporządzeniem regionalnych list proponowanych projektów należy uwzględnić zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim”. Zgodnie z zasadą „efektywność energetyczna przede wszystkim” należy rozważyć wszystkie istotne alternatywy dla nowej infrastruktury w celu zapewnienia przyszłych potrzeb w zakresie infrastruktury. Szczególną uwagę należy zwrócić na rozwiązania nieprzewodowe lub cyfrowe, wykorzystanie odpowiedzi odbioru lub elastyczności niezwiązanej z paliwami kopalnymi, które mogą poprawić ogólną efektywność sieci. W tym celu operatorzy systemów powinni traktować te rozwiązania priorytetowo przy ocenie projektów rozbudowy systemu. Należy również motywować do racjonalnego pod względem kosztów wykorzystania sieci, w szczególności poprzez stosowanie sygnałów cenowych związanych z lokalizacją i czasem użytkowania w opłatach sieciowych i systemach wsparcia.
- (61) Aby osiągnąć unijny cel neutralności klimatycznej do 2050 r., Unia musi znacznie zwiększyć produkcję energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Należy zwiększyć inwestycje w energię z morskich źródeł odnawialnych, aby osiągnąć co najmniej 350 GW zainstalowanej mocy wytwórczej energii z morskich źródeł odnawialnych zgodnie ze skumulowanymi niewiązącymi celami regionalnymi państw członkowskich w zakresie energii z morskich źródeł odnawialnych, zaktualizowanymi w grudniu 2024 r. i popartymi komunikatem Komisji z dnia 24 października 2023 r. zatytułowanym „Osiągnięcie ambitnych unijnych celów w zakresie energii z morskich źródeł odnawialnych”³⁰. Pierwsze plany rozwoju sieci morskiej opublikowane przez ENTSO energii elektrycznej w styczniu 2024 r. stanowiły ważny krok naprzód, ponieważ uwzględniały regionalne ambicje państw członkowskich w zakresie planowania sieci morskiej. Powinno to pomóc w identyfikacji transgranicznych projektów dotyczących energii z morskich źródeł odnawialnych, w tym projektów hybrydowych i transgranicznych projektów radialnych, aby zapewnić zoptymalizowany i opłacalny rozwój sieci morskich na poziomie basenu morskiego. Strategiczną długoterminową logikę zawartą w planach rozwoju sieci morskiej należy rozszerzyć na lądowe sieci elektroenergetyczne, a także sieci wodorowe.
- (62) Ocena korzyści i kosztów priorytetowych korytarzy sieci przesyłowych energii morskiej ze źródeł odnawialnych powinna pomóc państwom członkowskim w przeprowadzeniu wstępnej analizy podziału kosztów na poziomie priorytetowych korytarzy sieci przesyłowych energii morskiej, aby stanowić podstawę dla

³⁰ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 24 października 2023 r., „Osiągnięcie ambitnych unijnych celów w zakresie energii z morskich źródeł odnawialnych”, COM(2023) 668 final.

późniejszych wspólnych zobowiązań politycznych dotyczących transgranicznych projektów sieci przesyłowej energii morskiej. Wytyczne Komisji z dnia 27 czerwca 2024 r. dotyczące opartych na współpracy ram inwestycyjnych na rzecz projektów dotyczących energii morskiej powinny stanowić podstawę oceny korzyści i kosztów priorytetowych korytarzy sieci przesyłowych energii morskiej ze źródeł odnawialnych i mogą być aktualizowane przez Komisję, przy udziale państw członkowskich, właściwych OSP, Agencji i krajowych organów regulacyjnych, jeżeli zostanie to uznane za istotne.

- (63) Koszty rozwoju, budowy, eksploatacji i utrzymania projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania powinny być zasadniczo ponoszone przez użytkowników infrastruktury. Przy alokacji kosztów należy zagwarantować, że użytkownicy końcowi nie zostaną nieproporcjonalnie obciążeni, zwłaszcza wtedy, gdy miałyby to prowadzić do ubóstwa energetycznego. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania powinny kwalifikować się do transgranicznej alokacji kosztów, gdy ocena popytu na rynku lub ocena spodziewanego wpływu na opłaty taryfowe wskazują, że nie można oczekiwać, iż koszty zostaną pokryte z opłat taryfowych uiszczanych przez użytkowników infrastruktury.
- (64) Na coraz bardziej połączonym wewnętrznym rynku energii niezbędne są jednoznaczne i przejrzyste zasady transgranicznej alokacji kosztów w celu przyspieszenia inwestycji w infrastrukturę transgraniczną i projekty o skutkach transgranicznych. W miarę jak transgraniczna infrastruktura energetyczna staje się coraz bardziej zintegrowana, więcej projektów przynosi korzyści poza terytoriami, na których są one budowane. W związku z tym sprawiedliwy i przejrzysty podział kosztów ma zasadnicze znaczenie dla uniknięcia nieproporcjonalnych obciążeń dla lokalnych konsumentów. Podstawą dyskusji na temat odpowiedniej alokacji kosztów powinna być analiza kosztów i korzyści projektu infrastrukturalnego, dokonywana na podstawie zharmonizowanej metodyki przeprowadzania analizy obejmującej cały system energetyczny, z wykorzystaniem scenariusza podstawowego i wszelkich analiz wrażliwości opracowanych na potrzeby ogólnounijnych dziesięcioletnich planów rozwoju sieci przygotowanych zgodnie z rozporządzeniami (UE) 2019/943 i (UE) 2024/1789, umożliwiając rzetelną analizę wkładu projektu będącego przedmiotem wspólnego lub wzajemnego zainteresowania w realizację strategii energetycznej Unii w zakresie dekarbonizacji, integracji rynku, konkurencji, zrównoważoności i bezpieczeństwa dostaw. Państwa członkowskie, w których zlokalizowane jest co najmniej 10 % korzyści wynikających z projektu, i krajowe organy regulacyjne powinny uczestniczyć w dyskusjach na temat alokacji kosztów, aby zapewnić możliwość realizacji projektu i czerpania z niego korzyści. Ponadto w umowach dotyczących transgranicznej alokacji kosztów należy uwzględnić ustalenia ex post, aby zapewnić sprawiedliwy i proporcjonalny udział państw niebędących gospodarzami, pod warunkiem że takie dostosowania są jasno określone i ustrukturyzowane w sposób gwarantujący pewność inwestycji.
- (65) Kluczowe znaczenie ma zapewnienie stabilnych ram finansowych na potrzeby rozwoju projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania przy jednoczesnym zminimalizowaniu potrzeby wsparcia finansowego z jednej strony i zachęcaniu z drugiej strony zainteresowanych inwestorów za pomocą odpowiednich zachęt i mechanizmów finansowych. Podejmując decyzję w sprawie transgranicznej alokacji kosztów, krajowe organy regulacyjne powinny efektywnie alokować poniesione koszty inwestycyjne, stosownie do ich krajowych podejść i metod dotyczących podobnej infrastruktury, w całości ponad granicami i uwzględniać je

w taryfach krajowych. Następnie, w stosownych przypadkach, krajowe organy regulacyjne powinny określić, czy ich wpływ na taryfy krajowe może stanowić nieproporcjonalne obciążenie dla konsumentów w ich odpowiednich państwach członkowskich. Krajowe organy regulacyjne powinny unikać ryzyka podwójnego wspierania projektów, uwzględniając rzeczywiste lub szacunkowe opłaty i przychody. Te opłaty i przychody należy uwzględnić tylko w takim zakresie, w jakim są one związane z projektami i mają pokrywać stosowne koszty.

- (66) Aby ułatwić dyskusje na temat podziału kosztów między odpowiednimi państwami członkowskimi a państwami trzecimi, należy przewidzieć możliwość łączenia projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania z projektami będącymi przedmiotem wzajemnego zainteresowania. Umożliwiając grupom państw członkowskich traktowanie pakietu projektów jako wzajemnie korzystnego, można wspierać rozwiązania korzystne dla wszystkich stron, ograniczyć ryzyko i koszty transakcyjne w negocjacjach oraz zwiększyć prawdopodobieństwo realizacji. Dodatkowe wsparcie na szczeblu Unii, na przykład za pośrednictwem instrumentu „Łącząc Europę”, lub na szczeblu regionalnym z wykorzystaniem dochodu z ograniczeń przesyłowych mogłoby jeszcze bardziej ułatwić zawieranie takich umów i promować terminowe dostarczanie priorytetowej infrastruktury.
- (67) W art. 19 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/943 określono trzy priorytetowe cele wykorzystania przychodów wynikających z alokacji międzyobszarowych zdolności przesyłowych, a mianowicie: a) zagwarantowanie rzeczywistej dostępności przydzielonej zdolności, w tym odszkodowania z tytułu gwarancji; b) utrzymanie lub zwiększanie międzyobszarowych zdolności przesyłowych poprzez optymalizację istniejących połączeń wzajemnych lub przez pokrycie kosztów wynikających z inwestycji w sieć mających znaczenie dla zmniejszenia ograniczeń przesyłowych na połączeniu wzajemnym; oraz c) rekompensata dla operatorów elektrowni wytwarzających energię elektryczną z morskich źródeł odnawialnych w okolicznościach w nim określonych. OSP powinni zapewnić osiągnięcie wszystkich trzech celów priorytetowych, w tym celu określonego w lit. b). Aby ułatwić finansowanie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, które zmniejszają ograniczenia przesyłowe na połączeniu wzajemnym, oraz aby zapewnić przewidywalność i przejrzystość dyskusji na temat decyzji w sprawie transgranicznej alokacji kosztów zgodnie z art. 16 niniejszego rozporządzenia, należy zobowiązać OSP do przeznaczenia ograniczonej części dochodu z ograniczeń przesyłowych na takie inwestycje. Wymóg ten pozostaje bez uszczerbku dla odpowiedzialności OSP za podejmowanie decyzji w sprawie priorytetów finansowania, pod nadzorem organów regulacyjnych i zgodnie z metodą zatwierdzoną na podstawie art. 19 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/943. Wymóg ten nie powinien mieć zastosowania, jeżeli można wykazać, że nie ma potrzeby budowania dodatkowych zdolności transgranicznych na granicach danego państwa członkowskiego.
- (68) W przypadku gdy w państwie członkowskim nie ma OSP, odesłania do OSP w całym niniejszym rozporządzeniu należy stosować odpowiednio do operatorów systemu dystrybucyjnego (OSD).
- (69) W przepisach dotyczących wewnętrznego rynku energii określono wymóg, aby opłaty taryfowe za dostęp do sieci stanowiły odpowiednią zachętę do inwestycji. Kilka rodzajów projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania może jednak spowodować efekty zewnętrzne, które mogłyby nie zostać w pełni wychwycone i odzyskane w ramach zwykłego systemu opłat taryfowych. Stosując przepisy

dotyczące wewnętrznego rynku energii, krajowe organy regulacyjne powinny zapewnić stabilne i przewidywalne ramy regulacyjne i finansowe obejmujące zachęty do realizowania projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym również zachęty długoterminowe współmierne do poziomu szczególnego ryzyka danego projektu. Ramy te powinny mieć zastosowanie w szczególności do projektów transgranicznych, innowacyjnych technologii przesyłu energii elektrycznej umożliwiających daleko idącą integrację odnawialnych źródeł energii, rozproszonych zasobów energetycznych lub odpowiedzi odbioru w sieciach wzajemnie połączonych oraz w projektach w zakresie technologii energetycznej i transformacji cyfrowej, które mogą wiązać się albo z wyższym ryzykiem niż w przypadku podobnych projektów zlokalizowanych w jednym państwie członkowskim, albo w przypadku których obiecuje się większe korzyści dla Unii. Ponadto projekty wiążące się z wysokimi wydatkami operacyjnymi powinny również mieć dostęp do odpowiednich zachęt do inwestowania. W szczególności sieci przesyłowe energii morskiej ze źródeł odnawialnych, które pełnią podwójną funkcję – elektroenergetycznych połączeń wzajemnych i łączenia projektów dotyczących produkcji energii morskiej ze źródeł odnawialnych – mogą stanowić większe ryzyko niż porównywalne projekty dotyczące infrastruktury lądowej, ze względu na ich nieodłączne powiązanie z aktywami wytwórczymi, co wiąże się z ryzykiem regulacyjnym, ryzykiem finansowym takim jak konieczność inwestycji wybiegających w przyszłość, ryzykiem rynkowym i ryzykiem związanym z wykorzystaniem nowych innowacyjnych technologii.

- (70) W rozporządzeniu (UE) 2022/869 wykazano wartość dodaną wsparcia środków prywatnych znaczącą unijną pomocą finansową pozwalającą na realizację projektów o znaczeniu unijnym. Uwzględniając sytuację gospodarczą i finansową oraz ograniczenia budżetowe, należy kontynuować ukierunkowane wsparcie w ramach wieloletnich ram finansowych, również w celu ograniczenia ryzyka związanego z projektami i przyciągnięcia inwestycji prywatnych, aby zmaksymalizować wpływ finansowania publicznego i korzyści dla obywateli Unii oraz przyciągnąć nowych inwestorów do priorytetowych korytarzy i obszarów infrastruktury energetycznej określonych w załączniku I do niniejszego rozporządzenia, jednocześnie utrzymując wkład budżetowy Unii na minimalnym poziomie.
- (71) Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania powinny kwalifikować się do unijnej pomocy finansowej na prace studyjne, a w określonych warunkach również na roboty zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153³¹, w formie dotacji lub innowacyjnych instrumentów finansowych celem zapewnienia możliwości udzielania dostosowanego do potrzeb wsparcia tym projektom będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania, które nie są rentowne w oparciu o obowiązujące ramy regulacyjne i warunki rynkowe. Ważne jest, aby unikać wszelkich zakłóceń konkurencji, w szczególności między projektami przyczyniającymi się do utworzenia tego samego priorytetowego korytarza w Unii. Taka pomoc finansowa powinna zapewnić niezbędną synergię z innymi funduszami unijnymi dostępnymi na finansowanie inteligentnych sieci dystrybucji energii oraz

³¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę” i uchylające rozporządzenia (UE) nr 1316/2013 i (UE) nr 283/2014 (Dz.U. L 249 z 14.7.2021, s. 38, <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj>).

z unijnym mechanizmem finansowania energii ze źródeł odnawialnych ustanowionym rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2020/1294³².

- (72) Do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania należy stosować trzyetapową logikę. Po pierwsze, inwestycje powinny być realizowane poprzez mechanizmy rynkowe. Po drugie, jeżeli rynek nie zapewnia realizacji inwestycji, należy rozważyć rozwiązania regulacyjne, a w razie konieczności dostosować odpowiednie ramy regulacyjne oraz zapewnić ich właściwe stosowanie. Po trzecie, w przypadku gdy obydwa wcześniejsze kroki nie wystarczą do zapewnienia niezbędnych inwestycji w projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, powinna istnieć możliwość przyznania unijnej pomocy finansowej, jeżeli projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania spełnia mające zastosowanie kryteria kwalifikowalności.
- (73) Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania nie powinny kwalifikować się do unijnej pomocy finansowej, jeżeli projektodawcy, operatorzy lub inwestorzy znajdują się w jednej z sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 138 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509³³, takich jak przypadki skazania za nadużycia finansowe, korupcję lub zachowania związane z organizacją przestępczą. Powinna istnieć możliwość usunięcia projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania z listy unijnej, jeżeli podstawą uwzględnienia go na tej liście były błędne informacje, które były czynnikiem decydującym o uwzględnieniu na liście, lub jeżeli projekt nie jest zgodny z prawem unijnym. W przypadku projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania zlokalizowanego w państwach członkowskich, które korzystają z odstępstwa na mocy niniejszego rozporządzenia, te państwa członkowskie powinny dopilnować przy wspieraniu wszelkich wniosków o finansowanie na mocy rozporządzenia (UE) 2022/869 dla takich projektów, aby na projektach tych nie korzystały bezpośrednio lub pośrednio osoby lub podmioty znajdujące się w jednej z sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 138 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
- (74) Dotacje na roboty związane z projektami będącymi przedmiotem wzajemnego zainteresowania powinny być dostępne na takich samych warunkach jak w przypadku projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, jeżeli przyczyniają się one do realizacji ogólnych celów Unii w zakresie energii i klimatu, a także jeżeli cele państwa trzeciego w zakresie dekarbonizacji są zgodne z porozumieniem paryskim.
- (75) Unia powinna ułatwiać realizację projektów energetycznych w regionach w niekorzystnym położeniu, słabiej połączonych, peryferyjnych, najbardziej oddalonych lub odizolowanych, aby umożliwić dostęp do transeuropejskich sieci energetycznych w celu przyspieszenia procesu dekarbonizacji i zmniejszenia zależności od paliw kopalnych.
- (76) Zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z dnia 4 lutego 2011 r., w myśl których żadne państwo członkowskie nie powinno pozostać odizolowane od europejskich sieci

³² Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/1294 z dnia 15 września 2020 r. w sprawie unijnego mechanizmu finansowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 303 z 17.9.2020, s. 1, http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1294/oj).

³³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

gazowych i elektrycznych po 2015 r., ani też jego bezpieczeństwo energetyczne nie powinno być zagrożone z powodu braku odpowiednich połączeń, niniejsze rozporządzenie ma na celu zapewnienie dostępu do transeuropejskich sieci energetycznych poprzez zakończenie izolacji energetycznej Cypru i Malty, które nadal nie są połączone z transeuropejską siecią gazową. Cel ten należy osiągnąć poprzez umożliwienie projektom będącym w trakcie opracowywania lub planowania, którym przyznano status projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania na mocy rozporządzenia (UE) 2022/869, utrzymania tego statusu do czasu połączenia Cypru i Malty z transeuropejską siecią gazową lub do dnia 31 grudnia 2029 r., w zależności od tego, która z tych dat nastąpi wcześniej. Oprócz wkładu w rozwój rynku energii odnawialnej, elastyczność i odporność systemu energetycznego oraz bezpieczeństwo dostaw, projekty te mogłyby zapewnić dostęp do przyszłych rynków energii, w tym wodoru, i przyczynią się do osiągnięcia celów Unii w zakresie energii i klimatu.

- (77) Aby zapewnić spójność proponowanych zmian na mocy niniejszego rozporządzenia z unijnymi ramami dotyczącymi rynków energii elektrycznej, gazów i wodoru, proponuje się odpowiednie zmiany w art. 3 i 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/942³⁴, art. 48 rozporządzenia (UE) 2019/943 oraz art. 60 i 61 rozporządzenia (UE) 2024/1789. Zmiany te dotyczą wykorzystania scenariusza podstawowego w ogólnounijnym dziesięcioletnim planie rozwoju sieci, rozważenia rozwiązań nieprzewodowych i innych alternatyw dla rozbudowy systemu oraz wyjaśnienia zakresu czasowego planów. W związku z tym rozporządzenia te należy odpowiednio zmienić.
- (78) Aby zapewnić terminowy rozwój istotnych dla Unii projektów dotyczących infrastruktury energetycznej, trzecia lista unijna projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania powinna pozostać w mocy do czasu wejścia w życie pierwszej unijnej listy projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, ustanowionej zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Co więcej, aby umożliwić rozwój, monitorowanie i finansowanie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania figurujących na trzeciej liście unijnej zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2022/869, niektóre przepisy rozporządzenia (UE) 2022/869 powinny pozostać w mocy i wywoływać skutki do czasu wejścia w życie pierwszej unijnej listy projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, ustanowionej zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
- (79) W celu zapewnienia, aby lista unijna była ograniczona do projektów przyczyniających się w największym stopniu do wdrożenia strategicznych priorytetowych korytarzy i obszarów infrastruktury energetycznej, określonych w załączniku I do niniejszego rozporządzenia, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu w celu zmiany załączników do niniejszego rozporządzenia, tak aby ustanowić i dokonać przeglądu listy unijnej, przy jednoczesnym poszanowaniu prawa państw członkowskich do zatwierdzania projektów figurujących na liście unijnej, które dotyczą ich terytorium.

³⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/942 z dnia 5 czerwca 2019 r. ustanawiające Agencję Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/942/oj>).

- (80) Należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu w celu opracowania scenariusza podstawowego, na którym opiera się planowanie sieci na szczeblu unijnym.
- (81) Należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu w celu określenia warunków, na jakich OSP mogą wykorzystywać dochód z ograniczeń przesyłowych, oraz warunków, na jakich cel określony w art. 19 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2019/943 uznaje się za odpowiednio osiągnięty.
- (82) Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa³⁵. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup ekspertów Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (83) Dyskusje w grupach odgrywają ważną rolę w przyjmowaniu przez Komisję aktów delegowanych ustanawiających listy unijne. Dlatego też wskazane jest, aby w miarę możliwości Parlament Europejski i Rada otrzymywały informacje na temat posiedzeń grup oraz mogły wysyłać na nie ekspertów zgodnie z Porozumieniem międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa. Biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia realizacji celów niniejszego rozporządzenia a także mając na względzie liczbę projektów figurujących dotychczas na listach unijnych, łączną liczbę projektów na liście unijnej należy utrzymać na poziomie umożliwiającym zarządzanie nimi, a zatem liczba ta nie powinna znacząco przekraczać 220.
- (84) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenia (UE) 2019/942, (UE) 2019/943 i (UE) 2024/1789 oraz uchylić rozporządzenie (UE) 2022/869.
- (85) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, a mianowicie rozwój i interoperacyjność transeuropejskich sieci energetycznych oraz przyłączeń do tych sieci, które przyczyniają się do zapewnienia łagodzenia skutków zmiany klimatu, a w szczególności do osiągnięcia celów Unii w dziedzinie energii i klimatu oraz celu neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r., oraz do zapewnienia wzajemnych połączeń, bezpieczeństwa energetycznego, integracji rynków i systemów, konkurencji z korzyścią dla wszystkich państw członkowskich i przystępnych cen energii nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast z uwagi na rozmiary i skutki proponowanych działań możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów,

³⁵ Porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską w sprawie lepszego stanowienia prawa (Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1 ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinsttit/2016/512/oj).

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. W niniejszym rozporządzeniu określa się wytyczne dotyczące terminowego rozwoju i interoperacyjności priorytetowych korytarzy i obszarów transeuropejskiej infrastruktury energetycznej (zwanymi dalej „priorytetowymi korytarzami i obszarami infrastruktury energetycznej”) określonych w załączniku I, które przyczyniają się do zapewnienia łagodzenia skutków zmiany klimatu, a w szczególności do osiągnięcia celów Unii w dziedzinie energii i klimatu oraz celu neutralności klimatycznej do 2050 r., oraz do zapewnienia połączeń międzysystemowych, bezpieczeństwa energetycznego, integracji rynków i systemów, konkurencji z korzyścią dla wszystkich państw członkowskich oraz przystępnych cen energii.
2. Niniejsze rozporządzenie w szczególności:
 - a) przewiduje identyfikację projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania znajdujących się na liście unijnej;
 - b) ułatwia terminową realizację projektów figurujących na liście unijnej poprzez usprawnienie, ściślejszą koordynację i przyspieszenie procesów wydawania pozwoleń oraz poprzez zwiększenie przejrzystości i udziału społeczeństwa;
 - c) określa zasady transgranicznej alokacji kosztów i zachęt uzależnionych od ryzyka w odniesieniu do projektów figurujących na liście unijnej;
 - d) określa warunki kwalifikowalności projektów figurujących na liście unijnej do uzyskania unijnej pomocy finansowej.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia, oprócz definicji zawartych w rozporządzeniach (UE) 2018/1999, (UE) 2019/942 i (UE) 2019/943 oraz (UE) 2024/1789, a także w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001³⁶ oraz dyrektywach (UE) 2019/944 i (UE) 2024/1788, stosuje się następujące definicje:

- 1) „infrastruktura energetyczna” oznacza wszelkie materialne urządzenia lub obiekty należące do kategorii infrastruktury energetycznej określonych

³⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

w załączniku II, które znajdują się na terytorium Unii lub łączą Unię z państwami trzecimi;

- 2) „wąskie gardło w infrastrukturze energetycznej” oznacza ograniczenie przepływów fizycznych w systemie energetycznym z powodu niewystarczającej zdolności przesyłowej, co obejmuje między innymi brak infrastruktury;
- 3) „decyzja kompleksowa” oznacza wiążący dokument, dostępny dla projektodawców w formie pisemnej lub elektronicznej, składający się z podjętej przez organ lub organy państwa członkowskiego inne niż sądy decyzji lub zbioru decyzji, lub zawierający takie decyzje, w sprawie określenia, czy projektodawca ma pozwolenie na budowę infrastruktury energetycznej w celu zrealizowania projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania lub projektu będącego przedmiotem wzajemnego zainteresowania poprzez posiadanie możliwości rozpoczęcia lub zamówienia i rozpoczęcia niezbędnych robót budowlanych („faza gotowości do realizacji”), bez uszczerbku dla jakiegokolwiek decyzji podjętej w kontekście administracyjnego postępowania odwoławczego;
- 4) „projekt” oznacza co najmniej jedną linię, rurociąg, obiekt, element wyposażenia lub instalację należące do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w załączniku II;
- 5) „projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania” oznacza projekt niezbędny do realizacji priorytetowych korytarzy i obszarów infrastruktury energetycznej określonych w załączniku I i figurujący na liście unijnej;
- 6) „projekt będący przedmiotem wzajemnego zainteresowania” oznacza projekt promowany przez Unię we współpracy z państwem trzecim, który jest wspierany przez rządy państw bezpośrednio zainteresowanych, przyczynia się do osiągnięcia unijnego celu neutralności klimatycznej do 2050 r., figuruje na liście unijnej i należy do jednej z kategorii infrastruktury energii elektrycznej określonych w pkt 1 lit. a), d) lub h) załącznika II oraz łączy system elektroenergetyczny Unii z siecią elektroenergetyczną państwa trzeciego, lub należy do jednej z kategorii infrastruktury wodorowej określonych w pkt 2 załącznika II lub należy do jednej z kategorii infrastruktury dotyczącej CO₂ określonych w pkt 4 lit. a) lub c) tego załącznika;
- 7) „projekty konkurujące” oznaczają projekty, które całkowicie lub częściowo dotyczą tej samej stwierdzonej potrzeby w zakresie infrastruktury;
- 8) „projektodawca” oznacza:
 - a) operatora systemu przesyłowego (OSP), operatora systemu dystrybucyjnego (OSD), operatora sieci wodorowej (OSW) lub innego operatora bądź inwestora opracowującego projekt figurujący na liście unijnej;
 - b) w przypadku gdy występuje więcej niż jeden taki OSP, OSD, OSW, inny operator, inwestor lub jakakolwiek ich grupa – podmiot posiadający osobowość prawną zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym, który został wyznaczony na drodze porozumienia umownego między tymi podmiotami, i posiada zdolność do zaciągania zobowiązań prawnych i przyjmowania odpowiedzialności finansowej w imieniu stron takiego porozumienia umownego;

- 9) „inteligentna sieć elektroenergetyczna” oznacza sieć elektroenergetyczną, w tym na wyspach, które nie są połączone lub są w niewystarczającym stopniu połączone z transeuropejskimi sieciami energetycznymi, która umożliwia efektywną kosztowo integrację i aktywną kontrolę zachowania i działania wszystkich podłączonych do niej użytkowników, w tym wytwórców, konsumentów i prosumentów, w celu zapewnienia efektywnego ekonomicznie i zrównoważonego systemu elektroenergetycznego o niskich stratach i wysokim poziomie integracji źródeł odnawialnych, bezpieczeństwa dostaw i bezpieczeństwa, i w której operator sieci może cyfrowo monitorować działania podłączonych do niej użytkowników, oraz technologie informacyjno-komunikacyjne służące do komunikacji z powiązаныmi operatorami sieci, wytwórcami, instalacjami magazynowania energii i konsumentami lub prosumentami w celu przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej w sposób zrównoważony, efektywny kosztowo i bezpieczny;
- 10) „krajowy organ regulacyjny” oznacza krajowy organ regulacyjny wyznaczony zgodnie z art. 76 ust. 1 dyrektywy (UE) 2024/1788 lub organ regulacyjny na poziomie krajowym wyznaczony zgodnie z art. 57 dyrektywy (UE) 2019/944;
- 11) „odnośny krajowy organ regulacyjny” oznacza krajowy organ regulacyjny w państwach członkowskich, w których realizowane są projekty, oraz w państwach członkowskich, na które projekt ma znaczący pozytywny wpływ;
- 12) „zainteresowany organ” oznacza organ, który na mocy prawa krajowego jest właściwy do wydawania różnych pozwoleń i zezwoleń związanych z planowaniem, projektowaniem i budową nieruchomości niezbędnych do ukończenia projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania lub projektu będącego przedmiotem wzajemnego zainteresowania, w tym samej infrastruktury energetycznej, oraz organ właściwy do wydawania pozwoleń i zezwoleń związanych z robotami niezbędnymi do ukończenia projektu;
- 13) „roboty” oznaczają zakup, dostawę i zainstalowanie części składowych, systemów i usług, w tym oprogramowania, realizację związanych z projektem prac rozwojowych, przekształcenie, prac budowlanych i instalacyjnych, odbiór instalacji oraz uruchomienie projektu;
- 14) „prace studyjne” oznaczają działania wymagane do przygotowania realizacji projektu, w tym analizy przygotowawcze, studia wykonalności, analizy oceniające, testy i analizy zatwierdzające, w tym również oprogramowanie, oraz wszelkie inne środki wsparcia technicznego, w tym również wstępne działania zmierzające do zdefiniowania i opracowania projektu oraz podjęcia decyzji o jego finansowaniu, takie jak rozpoznanie odnośnego terenu i przygotowanie pakietu finansowego;
- 15) „oddanie do użytku” oznacza proces uruchamiania projektu po zakończeniu budowy;
- 16) „aktywa przeznaczone dla wodoru” oznaczają infrastrukturę wodorową przeznaczoną wyłącznie do wykorzystania lub transportu czystego wodoru bez konieczności dalszych robót dostosowawczych, w tym sieci rurociągów lub instalacje magazynowania, które są nowo budowane, przekształcone z aktywów gazu ziemnego lub należą do obu tych rodzajów;

- 17) „przekształcenie” oznacza techniczną modernizację lub modyfikację istniejącej infrastruktury gazu ziemnego w celu zapewnienia, aby była ona przeznaczona wyłącznie do wykorzystania czystego wodoru;
- 18) „przystosowanie się do zmiany klimatu” oznacza proces zapewniający odporność infrastruktury energetycznej na potencjalne negatywne skutki zmiany klimatu poprzez ocenę wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka zmiany klimatu, w tym poprzez odpowiednie środki adaptacyjne;
- 19) „rozwiązania nieprzewodowe” oznaczają inwestycje w infrastrukturę energetyczną w sektorze energii elektrycznej, które mogą zwiększyć dostępną przepustowość sieci lub poprawić efektywność eksploatacji sieci poprzez wdrożenie technologii usprawniających sieć, w tym rozwiązań cyfrowych.

ROZDZIAŁ II

Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania

Artykuł 3

Unijna lista projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania

1. Ustanawia się grupy regionalne („grupy”) zgodnie z procedurą określoną w sekcji 1 załącznika III. Udział w poszczególnych grupach wynika z poszczególnych priorytetowych korytarzy i obszarów oraz z odpowiadającego im zasięgu geograficznego, zgodnie z załącznikiem I. Grupy mogą w razie potrzeby łączyć się lub spotykać w różnych składach. Spotkania międzyregionalne wszystkich grup odbywają się w składzie grupy TEN-E. Uprawnienia decyzyjne w grupach są ograniczone do państw członkowskich i Komisji (zwanym dalej łącznie „organem decyzyjnym”) i opierają się na zasadzie konsensusu.
2. Grupa TEN-E przyjmuje swój regulamin z uwzględnieniem przepisów załącznika III. Regulamin ten ma zastosowanie do wszystkich grup.
3. Organ decyzyjny każdej grupy przyjmuje regionalną listę projektów sporządzaną zgodnie z: procesem określonym w sekcji 2 załącznika III; wkładem każdego z projektów w realizację priorytetowych korytarzy i obszarów infrastruktury energetycznej określonych w załączniku I; oraz spełnieniem przez nie kryteriów określonych w art. 4.

W przypadku gdy organ decyzyjny grupy sporządza listę regionalną:

- a) każdy indywidualny wniosek dotyczący projektu wymaga zatwierdzenia przez państwa członkowskie, do których terytorium odnosi się projekt; jeżeli państwo członkowskie nie zatwierdzi projektu, przedstawia organowi decyzyjnemu uzasadnienie swojej decyzji;
- b) grupa uwzględnia porady Komisji w celu utrzymania liczby projektów figurujących na liście unijnej na poziomie umożliwiającym zarządzanie nimi.

4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 23 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia poprzez ustanowienie listy unijnej, z zastrzeżeniem art. 172 akapit drugi Traktatu.

Lista unijna jest ustanawiana co dwa lata na podstawie list regionalnych przyjętych przez organy decyzyjne grup określonych w sekcji 1 pkt 1 załącznika III, zgodnie z procedurą określoną w ust. 3 niniejszego artykułu.

Komisja przyjmuje akt delegowany ustanawiający pierwszą listę unijną zgodnie z niniejszym rozporządzeniem do dnia 30 listopada 2029 r.

Jeśli akt delegowany przyjęty przez Komisję na mocy niniejszego ustępu nie może wejść w życie z powodu sprzeciwu wyrażonego przez Parlament Europejski lub Radę zgodnie z art. 23 ust. 6, Komisja niezwłocznie zwołuje posiedzenia grup w celu sporządzenia nowych list regionalnych uwzględniających powody złożenia sprzeciwu. Komisja jak najszybciej przyjmuje nowy akt delegowany ustanawiający listę unijną.

5. Przy ustanawianiu listy unijnej poprzez połączenie list regionalnych, o których mowa w ust. 3, Komisja, należycie uwzględniając ustalenia obrad grup:
- zapewnia uwzględnienie wyłącznie projektów spełniających kryteria, o których mowa w art. 4;
 - zapewnia spójność międzyregionalną;
 - uwzględnia przedstawione przez państwa członkowskie opinie, o których mowa w sekcji 2 pkt 10 załącznika III;
 - dąży do zapewnienia na liście unijnej łącznej liczby projektów na poziomie umożliwiającym zarządzanie nimi.
6. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania, które należą do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w pkt 1 lit. a), b), c), d), f) i h) załącznika II, stosownie do przypadku, stają się integralną częścią odpowiednich regionalnych planów inwestycyjnych przyjętych zgodnie z art. 34 rozporządzenia (UE) 2019/943 oraz odnośnych krajowych dziesięcioletnich planów rozwoju sieci przyjętych zgodnie z art. 51 dyrektywy (UE) 2019/944. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania, które należą do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w załączniku II pkt 2, stosownie do przypadku, stają się integralną częścią dziesięcioletniego planu rozwoju sieci wodorowej na mocy art. 55 dyrektywy (UE) 2024/1788 oraz innych krajowych planów infrastrukturalnych, stosownie do przypadku. W każdym z tych planów projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania otrzymują status najwyższego priorytetu. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania do projektów konkurujących ani projektów, które nie osiągnęły odpowiedniego stopnia zaawansowania, aby przedstawić dla nich analizę kosztów i korzyści zgodnie z sekcją 2 pkt 1 lit. d) załącznika III.
7. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania, które należą do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w pkt 1 lit. a), b), c), d), f) i h) oraz pkt 2 załącznika II, stosownie do przypadku, i które są projektami konkurującymi lub projektami, które nie osiągnęły odpowiedniego stopnia zaawansowania, aby przedstawić dla nich analizę kosztów i korzyści projektu, o której mowa w sekcji 2 pkt 1 lit. d) załącznika

III, mogą zostać włączone do odpowiednich regionalnych planów inwestycyjnych, krajowych dziesięcioletnich planów rozwoju sieci i innych krajowych planów infrastrukturalnych, stosownie do przypadku, jako projekty będące przedmiotem rozważań.

Artykuł 4

Kryteria oceny projektów przez grupy

1. Projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania musi spełniać następujące kryteria ogólne:
 - a) projekt jest niezbędny dla co najmniej jednego z priorytetowych korytarzy i obszarów infrastruktury energetycznej określonych w załączniku I;
 - b) potencjalne łączne korzyści projektu, ocenione na podstawie odnośnych szczególnych kryteriów określonych w ust. 3, przewyższają jego koszty, w tym również koszty rozpatrywane w dłuższej perspektywie;
 - c) projekt spełnia którekolwiek z następujących kryteriów:
 - (i) dotyczy co najmniej dwóch państw członkowskich, przebiegając bezpośrednio lub pośrednio, poprzez połączenie międzysystemowe z państwem trzecim, przez granicę dwóch lub większej liczby państw członkowskich;
 - (ii) jest usytuowany na terytorium jednego państwa członkowskiego, na lądzie albo na morzu, w tym na wyspach, i ma znaczące skutki transgraniczne określone w pkt 1 załącznika IV.
2. Projekt będący przedmiotem wzajemnego zainteresowania musi spełniać wszystkie następujące kryteria ogólne:
 - a) projekt przyczynia się znacząco do celów, o których mowa w art. 1 ust. 1, i celów państwa trzeciego – w szczególności nie ograniczając zdolności państwa trzeciego do stopniowego wycofywania aktywów wytwórczych opartych na paliwach kopalnych na potrzeby własnego zużycia krajowego – oraz do zrównoważoności;
 - b) potencjalne łączne korzyści projektu, ocenione na podstawie odpowiednich szczególnych kryteriów określonych w ust. 3, dla Unii lub łącznie dla Unii i umawiającej się strony Wspólnoty Energetycznej lub państwa EOG bezpośrednio zaangażowanego w projekt, przewyższają jego koszty dla Unii lub łącznie dla Unii i umawiającej się strony Wspólnoty Energetycznej lub państwa EOG, stosownie do przypadku, w tym również koszty rozpatrywane w dłuższej perspektywie;
 - c) projekt łączy bezpośrednio terytorium co najmniej jednego państwa członkowskiego z terytorium państwa trzeciego poprzez bezpośrednie połączenie danego państwa członkowskiego z pierwszym punktem przyłączenia do sieci elektroenergetycznej państwa trzeciego lub pierwszym punktem przyłączenia wodoru lub CO₂ w państwie trzecim i ma znaczący wpływ transgraniczny, jak określono w załączniku IV pkt 2;
 - d) w przypadku części projektu usytuowanej na terytorium państwa członkowskiego projekt jest zgodny z dyrektywami (UE) 2019/944 i (UE)

2024/1788, jeżeli należy do kategorii infrastruktury określonych w załączniku II pkt 1 i 2 do niniejszego rozporządzenia;

- e) istnieje wysoki poziom konwergencji ram polityki zaangażowanego państwa trzeciego oraz wykazano istnienie prawnych mechanizmów egzekwowania w celu wspierania unijnych celów polityki, w szczególności w celu zapewnienia:
- (i) prawidłowego funkcjonowania wewnętrznego rynku energii w Unii;
 - (ii) bezpieczeństwa sieci i bezpieczeństwa dostaw w Unii na podstawie m.in. różnych źródeł, współpracy i solidarności;
 - (iii) systemu energetycznego, w tym produkcji, przesyłu i dystrybucji, zmierzającego ku celowi neutralności klimatycznych, zgodnie z porozumieniem paryskim i celami Unii w dziedzinie energii i klimatu oraz jej celem neutralności klimatycznej do 2050 r., w szczególności uniknięcia ucieczki emisji gazów cieplarnianych;
- f) zaangażowane państwo trzecie wspiera priorytetowy status projektu, o którym mowa w art. 7, i inne inwestycje w państwie trzecim niezbędne do urzeczywistnienia się korzyści płynących z projektu, o których mowa w lit. b) niniejszego ustępu, oraz wyraźnie zobowiązuje się do przestrzegania podobnego harmonogramu przyspieszonej realizacji i innych środków wsparcia politycznego i regulacyjnego, jakie mają zastosowanie do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w Unii.

W odniesieniu do projektów dotyczących składowania dwutlenku węgla, należących do kategorii infrastruktury energetycznej określonej w pkt 4 lit. c) załącznika II, projekt jest niezbędny, aby umożliwić transgraniczny transport i składowanie dwutlenku węgla, a państwo trzecie, w którym usytuowany jest projekt, posiada odpowiednie ramy prawne oparte na wykazanych skutecznych mechanizmach egzekwowania prawa, zapewniające stosowanie do projektu norm i zabezpieczeń, które zapobiegają wszelkim wyciekom dwutlenku węgla. W odniesieniu do klimatu, zdrowia ludzkiego i ekosystemów należy zapewnić bezpieczeństwo i skuteczność trwałego składowania dwutlenku węgla, co najmniej na takim samym poziomie jak poziom przewidziany w prawie Unii.

3. Do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, stosownie do przypadku, należących do określonych kategorii infrastruktury energetycznej zastosowanie mają następujące kryteria szczególne:

- a) w przypadku projektów dotyczących przesyłu, dystrybucji i magazynowania energii elektrycznej należących do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w pkt 1 lit. a), b), c), d), f) i h) załącznika II projekt przyczynia się znacząco do zrównoważoności poprzez włączenie energii ze źródeł odnawialnych do sieci, przesył lub dystrybucję energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych do głównych ośrodków poboru i magazynowania, oraz do ograniczenia produkcji energii, stosownie do przypadku, i przyczynia się znacząco do spełnienia co najmniej jednego z następujących kryteriów szczególnych:
- (i) integracja rynku, w tym poprzez eliminację odizolowania energetycznego co najmniej jednego państwa członkowskiego oraz

- ograniczenie wąskich gardel w infrastrukturze energetycznej; konkurencja, interoperacyjność i elastyczność systemu;
- (ii) bezpieczeństwo dostaw, w tym dzięki interoperacyjności, elastyczności systemu, cyberbezpieczeństwu, odpowiednim połączeniom oraz bezpiecznemu i niezawodnemu funkcjonowaniu systemu;
- b) w przypadku projektów dotyczących inteligentnych sieci elektroenergetycznych należących do kategorii infrastruktury energetycznej określonej w pkt 1 lit. g) załącznika II projekt przyczynia się znacząco do zrównoważoności poprzez włączenie energii ze źródeł odnawialnych do sieci, oraz do spełnienia co najmniej dwóch z następujących kryteriów szczególnych:
- (i) bezpieczeństwo dostaw, w tym poprzez efektywność i interoperacyjność przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej w ramach bieżącej eksploatacji sieci, unikanie zatorów oraz włączenie i zaangażowanie użytkowników sieci;
- (ii) integracja rynku, w tym poprzez efektywną eksploatację systemu oraz wykorzystanie połączeń wzajemnych;
- (iii) bezpieczeństwo sieci, elastyczność i jakość dostaw, w tym poprzez szersze wykorzystanie innowacji w kontekście bilansowania, rynków elastyczności, cyberbezpieczeństwa, monitorowania, kontroli systemu oraz korekty błędów;
- (iv) integracja inteligentnych sektorów – albo w systemie energetycznym poprzez łączenie różnych nośników energii i sektorów, albo, w szerszym ujęciu, sprzyjanie synergii i koordynacji między sektorami energii, transportu i telekomunikacji;
- c) w przypadku projektów należących do kategorii infrastruktury określonej w pkt 1 lit. e) załącznika II projekt przyczynia się do spełnienia następujących kryteriów szczególnych:
- (i) bezpieczeństwo dostaw, w tym poprzez ochronę aktywów przed ryzykiem i przyczynianie się do realizacji środków określonych zgodnie z art. 7 i 11 rozporządzenia (UE) 2019/941 w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej;
- (ii) bezpieczeństwo sieci, w tym poprzez środki ułatwiające osiągnięcie wyższego poziomu bezpieczeństwa fizycznego i cyberbezpieczeństwa, monitorowania i kontroli systemu;
- d) w przypadku projektów dotyczących przesyłu i składowania dwutlenku węgla należących do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w pkt 4 załącznika II projekt przyczynia się znacząco do zrównoważoności poprzez redukcję emisji dwutlenku węgla w przyłączonych instalacjach przemysłowych, a także do spełnienia wszystkich następujących kryteriów szczególnych:
- (i) unikanie emisji dwutlenku węgla przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa dostaw;
- (ii) zwiększenie odporności i bezpieczeństwa przesyłu i składowania dwutlenku węgla;

- (iii) efektywne wykorzystanie zasobów dzięki umożliwieniu połączenia wielu źródeł dwutlenku węgla i obiektów magazynowania za pośrednictwem wspólnej infrastruktury oraz minimalizacji obciążeń środowiskowych i ryzyka środowiskowego;
- e) w przypadku projektów dotyczących wodoru należących do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w pkt 2 załącznika II projekt przyczynia się znacząco do zrównoważoności, w tym poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, poprzez zwiększenie wykorzystania wodoru odnawialnego lub niskoemisyjnego, z naciskiem na wodór ze źródeł odnawialnych – w szczególności w zastosowaniach końcowych, takich jak sektory, w których redukcja emisji jest problematyczna, a bardziej efektywne energetycznie rozwiązania nie są wykonalne – oraz wspieranie wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych o zmiennej wydajności poprzez oferowanie rozwiązań w zakresie elastyczności lub magazynowania, a projekt przyczynia się znacząco do spełnienia co najmniej jednego z następujących kryteriów szczególnych:
- (i) integracja rynku, w tym poprzez łączenie obecnych i powstających sieci wodorowych państw członkowskich lub przyczynianie się w inny sposób do powstania ogólnounijnej sieci na rzecz przesyłu i magazynowania wodoru oraz zapewnianie interoperacyjności połączonych systemów;
 - (ii) bezpieczeństwo dostaw i elastyczność, w tym dzięki odpowiednim połączeniom oraz ułatwianiu bezpiecznego i niezawodnego funkcjonowania systemu;
 - (iii) konkurencja, w tym poprzez umożliwianie dostępu do wielu źródeł dostaw i użytkowników sieci w sposób przejrzysty i niedyskryminujący;
- f) w przypadku elektrolizerów należących do kategorii infrastruktury energetycznej określonej w pkt 3 załącznika II projekt przyczynia się znacząco do spełnienia wszystkich następujących kryteriów szczególnych:
- (i) zrównoważoność, w tym dzięki zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych i zwiększeniu wykorzystania wodoru odnawialnego lub niskoemisyjnego, w szczególności ze źródeł odnawialnych, jak również paliw syntetycznych tego pochodzenia;
 - (ii) bezpieczeństwo dostaw, w tym poprzez przyczynianie się do bezpiecznego, wydajnego i niezawodnego funkcjonowania systemu lub poprzez oferowanie rozwiązań w zakresie magazynowania lub elastyczności, takich jak reagowanie po stronie popytu i usługi bilansujące;
 - (iii) umożliwianie zapewniania usług zwiększających elastyczność, takich jak reagowanie na popyt i magazynowanie, poprzez ułatwianie integracji inteligentnego sektora energetycznego poprzez tworzenie połączeń z innymi nośnikami energii i sektorami.
4. W przypadku projektów należących do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w załączniku II kryteria określone w ust. 3 niniejszego artykułu ocenia się zgodnie ze wskazówkami określonymi w pkt 3–8 załącznika IV.
5. Aby ułatwić ocenę wszystkich projektów, które mogłyby kwalifikować się jako projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i które mogłyby zostać

uwzględnione w liście regionalnej, poszczególne grupy w sposób przejrzysty i obiektywny oceniają wkład każdego projektu w realizację tego samego priorytetowego korytarza lub obszaru infrastruktury energetycznej. Każda grupa określa swoje metody oceny na podstawie całościowego przyczyniania się do spełniania kryteriów, o których mowa w ust. 3. Ocena ta prowadzi do sporządzenia rankingu projektów na wewnętrzne potrzeby grupy. Lista regionalna ani lista unijna nie zawiera żadnego rankingu i nie jest on wykorzystywany do żadnych dalszych celów z wyjątkiem celów, o których mowa w sekcji 2 pkt 15 załącznika III.

Oceniając projekty, w celu zapewnienia spójnego podejścia do oceny między grupami, każda grupa w należyty sposób uwzględnia:

- a) pilny charakter i wkład każdego z proponowanych projektów z punktu widzenia osiągnięcia celów Unii w dziedzinie energii i klimatu oraz jej celu neutralności klimatycznej do 2050 r., integracji rynku, konkurencji, zrównoważoności i bezpieczeństwa dostaw;
- b) komplementarność każdego proponowanego projektu z innymi proponowanymi projektami, w tym z projektami konkurującymi lub potencjalnie konkurującymi;
- c) ewentualne synergie z priorytetowymi korytarzami i obszarami tematycznymi zidentyfikowanymi w ramach transeuropejskich sieci transportu i telekomunikacji;
- d) w przypadku proponowanych projektów, które są w czasie oceny projektami znajdującymi się na liście unijnej, postępy w ich realizacji oraz ich zgodność z obowiązkami w zakresie sprawozdawczości i przejrzystości przewidzianymi w niniejszym rozporządzeniu;
- e) wszelki bezpośredni lub pośredni udział państwa trzeciego jako beneficjenta, udziałowca lub beneficjenta końcowego jako projektodawcę w którymkolwiek z proponowanych projektów.

W przypadku projektów dotyczących inteligentnych sieci elektroenergetycznych należących do kategorii infrastruktury energetycznej określonej w pkt 1 lit. g) załącznika II i projektów należących do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w pkt 1 lit. e) załącznika II ranking sporządza się w przypadku projektów, które dotyczą tych samych dwóch państw członkowskich, oraz w należyty sposób uwzględnia się liczbę użytkowników objętych skutkami projektu, roczne zużycie energii oraz udział energii pochodzącej z zasobów niedyspozycyjnych na obszarze zajmowanym przez tych użytkowników.

Artykuł 5

Realizacja i monitorowanie projektów figurujących na liście unijnej

1. Projektodawcy opracowują plan realizacji projektów figurujących na liście unijnej w terminie dwóch miesięcy od ich umieszczenia na tej liście, wraz z harmonogramem obejmującym wszystkie następujące elementy:
 - a) studia wykonalności i koncepcji, w tym analizy oceny ryzyka dotyczące przystosowania się do zmiany klimatu oraz bezpieczeństwa fizycznego i cyberbezpieczeństwa, w stosownych przypadkach w oparciu o wymogi

dyrektyw (UE) 2022/2557 i (UE) 2022/2555, a także zgodności z przepisami z zakresu ochrony środowiska i z zasadą „nie czyń poważnych szkód”;

- b) zatwierdzenie przez krajowy organ regulacyjny lub jakikolwiek inny zainteresowany organ;
 - c) budowę i oddanie do użytku;
 - d) plan procesu wydawania pozwoleń, o którym mowa w art. 10 ust. 9 lit. c).
2. OSP, OSD, OSW oraz inni operatorzy współpracują ze sobą w celu ułatwienia realizacji na swoich obszarach projektów figurujących na liście unijnej.
3. Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki („Agencja”) oraz zainteresowane grupy monitorują postępy w realizacji projektów figurujących na liście unijnej, a w razie konieczności wydają zalecenia mające na celu ułatwienie ich realizacji. Grupy mogą żądać dodatkowych informacji zgodnie z ust. 4, 5 i 6, zwoływać posiedzenia z udziałem odpowiednich stron oraz wzywać Komisję do zweryfikowania udzielonych informacji na miejscu.
4. Do dnia 31 grudnia roku, w którym lista unijna, na której znajduje się projekt, wchodzi w życie i zaczyna przynosić efekty, a następnie co roku, projektodawcy przedkładają właściwemu organowi krajowemu, o którym mowa w art. 8 ust. 1, sprawozdanie dotyczące każdego projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania i każdego projektu będącego przedmiotem wzajemnego zainteresowania, które promują.

W sprawozdaniu przedstawia się szczegółowo:

- a) postępy osiągnięte w zakresie opracowania, budowy i oddania do użytku projektu zgodnie z planem realizacji, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w szczególności w odniesieniu do procesu wydawania pozwoleń i procedury konsultacji, a także zgodności z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska, z zasadą, że projekt nie powoduje „poważnych szkód” dla środowiska, podjętych środków w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz środków łagodzących wprowadzonych w związku z ryzykiem ocenionym w odniesieniu do projektu na podstawie art. 5 ust. 1 lit. a), w stosownych przypadkach i w oparciu o wymogi dyrektyw (UE) 2022/2557 i (UE) 2022/2555;
 - b) w stosownych przypadkach opóźnienia w stosunku do planu realizacji, przyczyny takich opóźnień oraz informacje o innych napotkanych trudnościach;
 - c) w stosownych przypadkach zmieniony plan mający na celu nadrobienie opóźnień.
5. Do dnia 28 lutego każdego roku następującego po przedłożeniu przez projektodawcę sprawozdania, o którym mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, właściwe organy, o których mowa w art. 8 ust. 1, składają Agencji i odnośnej grupie sprawozdanie, o którym mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, uzupełnione o informacje dotyczące postępów oraz, w stosownych przypadkach, dotyczące opóźnień w realizacji i procesach wydawania pozwoleń dla projektów figurujących na liście unijnej zlokalizowanych na ich terytorium, w tym przyczyn takich opóźnień. Wkład właściwych organów w sprawozdanie jest wyraźnie oznaczony i sporządzony bez wprowadzania zmian do tekstu sprawozdania przedstawionego przez projektodawców.

6. Do dnia 30 kwietnia każdego roku, w którym powinna zostać przyjęta nowa lista unijna, Agencja przedstawia grupom skonsolidowane sprawozdanie dotyczące projektów figurujących na liście unijnej podlegających kompetencjom krajowych organów regulacyjnych, zawierające ocenę postępów i spodziewanych zmian kosztów projektu oraz, w stosownych przypadkach, zalecenia dotyczące sposobów nadrobienia opóźnień i przewyższenia napotkanych trudności. To skonsolidowane sprawozdanie zawiera również ocenę wdrożenia art. 3 ust. 6 i 7 w odniesieniu do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania.

W należycie uzasadnionych przypadkach Agencja może żądać od właściwych organów dodatkowych informacji niezbędnych do wykonywania swoich zadań określonych w niniejszym ustępie.

7. Jeżeli oddanie do użytku projektu figurującego na liście unijnej opóźnia się w stosunku do planu realizacji z przyczyn innych niż nadrzędne przyczyny pozostające poza kontrolą projektodawcy, zastosowanie mają poniższe środki:

- a) o ile środki, o których mowa w art. 55 ust. 7 lit. a), b) lub c) dyrektywy (UE) 2024/1788 i art. 51 ust. 7 lit. a), b) lub c) dyrektywy (UE) 2019/944, mają zastosowanie zgodnie z odpowiednim prawem krajowym, krajowe organy regulacyjne zapewniają przeprowadzenie inwestycji;
- b) jeżeli środki podjęte przez krajowe organy regulacyjne zgodnie z lit. a) niniejszego ustępu nie mają zastosowania, projektodawca – w terminie 12 miesięcy od daty oddania do użytku określonej w planie realizacji – wybiera stronę trzecią w celu sfinansowania lub budowy całości lub części projektu;
- c) jeżeli strona trzecia nie zostanie wybrana zgodnie z lit. b), państwo członkowskie lub – gdy państwo członkowskie tak przewidziało – krajowy organ regulacyjny może wyznaczyć w ciągu dwóch miesięcy od upływu terminu, o którym mowa w lit. b), stronę trzecią, którą projektodawca musi zaakceptować, w celu sfinansowania lub budowy projektu;
- d) jeżeli w stosunku do terminu oddania do użytku określonego w planie realizacji opóźnienie przekracza 26 miesięcy, Komisja, z zastrzeżeniem zgody i przy pełnej współpracy zainteresowanych państw członkowskich, może wystosować zaproszenie do składania wniosków skierowane do wszelkich stron trzecich mogących zostać projektodawcą, dotyczących realizacji projektu zgodnie z uzgodnionym harmonogramem;
- e) jeżeli zastosowano środki, o których mowa w lit. c) lub d), operator systemu, na którego obszarze zlokalizowana jest inwestycja: przekazuje operatorom, inwestorom lub stronom trzecim realizującym projekt wszystkie informacje wymagane do realizacji inwestycji; przyłącza nowe aktywa do sieci przesyłowej; lub, w odpowiednich przypadkach, sieci dystrybucji oraz ogólnie dokłada wszelkich starań, aby ułatwić realizację inwestycji i zapewnić bezpieczne, niezawodne i efektywne funkcjonowanie oraz utrzymanie projektu figurującego na liście unijnej.

8. Projekt figurujący na liście unijnej może zostać skreślony z listy unijnej zgodnie z procedurą określoną w art. 3 ust. 4, jeżeli podstawą uwzględnienia go na tej liście były błędne informacje, które były czynnikiem decydującym o uwzględnieniu na liście, lub jeżeli projekt nie jest zgodny z prawem Unii.

9. Projekty, które nie znajdują się już na liście unijnej, tracą wszystkie prawa i obowiązki związane ze statusem projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania lub projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, określone w niniejszym rozporządzeniu.

Jednakże projekt, który nie znajduje się już na liście unijnej, lecz co do którego właściwy organ przyjął do rozpatrzenia dokumentację wniosku, zachowuje prawa i obowiązki określone w rozdziale III, z wyjątkiem projektów, które zostały skreślone z listy unijnej z przyczyn określonych w ust. 8 niniejszego artykułu.

10. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla wszelkiej unijnej pomocy finansowej przyznanej na jakikolwiek projekt figurujący na liście unijnej przed podjęciem decyzji o skreśleniu go z listy unijnej.

Artykuł 6

Koordinatorzy europejscy

1. W przypadku gdy realizacja projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania lub projektu będącego przedmiotem wzajemnego zainteresowania napotyka na znaczące trudności, Komisja może wyznaczyć, w porozumieniu z zainteresowanymi państwami członkowskimi, koordynatora europejskiego na okres do jednego roku z możliwością dwukrotnego przedłużenia.

2. Koordynator europejski:

- a) wspiera projekty, do których został wyznaczony jako koordynator europejski, a także transgraniczny dialog między projektodawcami a wszystkimi zainteresowanymi stronami;
- b) w razie potrzeby wspomaga i koordynuje wszystkie strony w prowadzeniu konsultacji z zainteresowanymi stronami, omawianiu, w stosownych przypadkach, alternatywnych tras i uzyskiwaniu niezbędnych pozwoleń na realizację projektów;
- c) w stosownych przypadkach doradza projektodawcom w sprawie finansowania projektu;
- d) zapewnia, aby zainteresowane państwa członkowskie udzieliły odpowiedniego wsparcia i ukierunkowania strategicznego w celu przygotowania i realizacji projektów;
- e) począwszy od daty swojego wyznaczenia, każdego roku oraz, w stosownych przypadkach, na zakończenie swojego mandatu, składa Komisji sprawozdanie z postępów w realizacji projektów oraz wszelkich trudności i przeszkód, które mogą znacznie opóźnić termin oddania projektów do użytku. w stosownych przypadkach sprawozdanie zawiera zalecenia dotyczące sposobu przezwyciężenia przeszkód i trudności.

Komisja przekazuje sprawozdanie koordynatora europejskiego, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. e), Parlamentowi Europejskiemu i zainteresowanym grupom.

3. Koordynator europejski jest wybierany w drodze otwartej, niedyskryminacyjnej i przejrzystej procedury oraz na podstawie jego doświadczenia w zakresie szczególnych zadań, które mu powierzono w związku z odnośnymi projektami.

4. W decyzji o wyznaczeniu koordynatora europejskiego określa się zakres uprawnień, w tym czas trwania mandatu, konkretne zadania i związane z nimi terminy oraz metodykę, którą należy stosować. Działania koordynacyjne muszą być współmierne do stopnia złożoności i szacunkowych kosztów projektów.
5. Państwa członkowskie w pełni współpracują z koordynatorem europejskim w zakresie wypełniania powierzonych mu zadań, o których mowa w ust. 2 i 4.

ROZDZIAŁ III

Wydawanie pozwoleń i udział społeczeństwa

Artykuł 7

„Priorytetowy status” projektów znajdujących się na liście unijnej

1. Lista unijna oznacza, do celów wszelkich decyzji podejmowanych w trakcie procesu wydawania pozwoleń, że projekty znajdujące się na liście unijnej są niezbędne z punktu widzenia polityki energetycznej i klimatu, bez uszczerbku dla dokładnej lokalizacji, trasy lub technologii zastosowanej w projekcie.
Akapit pierwszy nie ma zastosowania do projektów konkurujących ani do projektów, które nie osiągnęły odpowiedniego stopnia zaawansowania, aby przedstawić dla nich analizę kosztów i korzyści zgodnie z sekcją 2 pkt 1 lit. d) załącznika III.
2. W celu zapewnienia skutecznego administracyjnego rozpatrywania dokumentacji wniosków związanych z projektami znajdującymi się na liście unijnej projektodawcy i wszystkie zainteresowane organy zapewniają jak najszybsze rozpatrywanie tej dokumentacji zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym.
3. Projekty znajdujące się na liście unijnej mają status projektów o najwyższym możliwym znaczeniu krajowym, jeżeli taki status istnieje w prawie krajowym, oraz traktuje się je jako takie w procesach wydawania pozwoleń, w tym w procedurach związanych z ocenami oddziaływania na środowisko, planowaniem przestrzennym oraz uzyskiwaniem praw drogi i wywłaszczaniem niezbędnych gruntów.
4. Wszelkie procedury rozstrzygnięcia sporów, postępowania sądowe, odwołania i środki zaskarżenia dotyczące projektów znajdujących się na liście unijnej rozpatrywane przed wszelkimi krajowymi sądami, trybunałami i panelami, w tym mediacja lub arbitraż, jeżeli istnieją na mocy prawa krajowego, uznaje się za pilne, jeżeli – i w zakresie, w jakim – taki pilny tryb procedur jest przewidziany w prawie krajowym.
5. Jeżeli chodzi o wpływ na środowisko, o którym mowa w art. 6 ust. 4 dyrektywy 92/43/EWG i art. 4 ust. 7 dyrektywy 2000/60/WE, projekty znajdujące się na liście unijnej należące do kategorii infrastruktury, o których mowa w pkt 2, 3 i 4 załącznika II do niniejszego rozporządzenia uznaje się za projekty leżące w interesie publicznym z punktu widzenia polityki energetycznej i można je uznać za projekty o nadrzędnym interesie publicznym, o ile spełnione są wszystkie warunki określone w tych dyrektywach.

Jeżeli zgodnie z art. 6 ust. 4 dyrektywy 92/43/EWG wymagana jest opinia Komisji, Komisja oraz właściwy organ krajowy, o którym mowa w art. 8 niniejszego rozporządzenia, zapewniają podjęcie decyzji dotyczącej nadrzędnego interesu

publicznego projektu w terminach określonych w art. 10 ust. 1 i 2 niniejszego rozporządzenia.

Akapit pierwszy i drugi nie mają zastosowania do projektów konkurujących ani do projektów, które nie osiągnęły odpowiedniego stopnia zaawansowania, aby przedstawić dla nich analizę kosztów i korzyści zgodnie z sekcją 2 pkt 1 lit. d) załącznika III.

6. W ramach procedury wydawania pozwoleń – do czasu osiągnięcia neutralności klimatycznej na poziomie Unii – planowanie, budowa i eksploatacja projektów należących do kategorii infrastruktury, o której mowa w załączniku II pkt 1, podlegają przepisom art. 8 ust. 8 dyrektywy (UE) 2019/944 i uznaje się je za leżące w nadrzędnym interesie publicznym oraz służące zdrowiu i bezpieczeństwu publicznemu przy bilansowaniu interesów prawnych w indywidualnych przypadkach do celów art. 6 ust. 4 i art. 16 ust. 1 lit. c) dyrektywy 92/43/EWG, art. 4 ust. 7 dyrektywy 2000/60/WE i art. 9 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2009/147/WE. Państwa członkowskie w należycie uzasadnionych i szczególnych okolicznościach mogą ograniczyć stosowanie tego domniemania do niektórych części swojego terytorium, do niektórych rodzajów technologii lub do projektów o określonych cechach technicznych.

Państwa członkowskie zapewniają, aby w procesie planowania i wydawania pozwoleń budowa i eksploatacja projektów należących do kategorii infrastruktury, o której mowa w załączniku II pkt 1, były traktowane priorytetowo przy bilansowaniu interesów prawnych w indywidualnych przypadkach do celów innych niż cele, o których mowa w akapicie pierwszym, z wyjątkiem dziedzictwa kulturowego, na podstawie kryteriów prawnych zapewniających zharmonizowane wdrażanie.

Akapit pierwszy nie ma zastosowania do projektów konkurujących ani do projektów, które nie osiągnęły odpowiedniego stopnia zaawansowania, aby przedstawić dla nich analizę kosztów i korzyści zgodnie z sekcją 2 pkt 1 lit. d) załącznika III.

7. Do czasu osiągnięcia neutralności klimatycznej na poziomie Unii, w odniesieniu do projektów znajdujących się na liście unijnej i należących do kategorii infrastruktury, o których mowa w pkt 1 załącznika II do niniejszego rozporządzenia, wyraźnie uwzględnionych w krajowym planie rozwoju, który został poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą 2001/42, oraz – w przypadku gdy może on mieć znaczący wpływ na obszary Natura 2000 – odpowiedniej ocenie zgodnie z art. 6 ust. 3 dyrektywy 92/43/EWG, państwa członkowskie mogą, o ile projekt jest zgodny z ocenionym krajowym planem rozwoju i nie wykracza poza jego ramy:
 - a) wyłączyć te projekty z oceny oddziaływania na środowisko na podstawie art. 2 ust. 1 dyrektywy 2011/92/UE, oraz
 - b) wyłączyć te projekty z oceny ich skutków dla obszarów Natura 2000 zgodnie z art. 6 ust. 3 dyrektywy 92/43/EWG oraz z oceny ich wpływu na ochronę gatunków zgodnie z art. 12 ust. 1 dyrektywy 92/43/EWG i art. 5 dyrektywy 2009/147/WE.

W przypadku projektów zlokalizowanych na obszarach Natura 2000 lub przebiegających przez te obszary oraz na obszarach wyznaczonych w ramach krajowych systemów ochrony przyrody i różnorodności biologicznej wyłączenia, o których mowa w akapicie pierwszym, mają zastosowanie wyłącznie w przypadku,

gdy nie istnieją proporcjonalne alternatywy dla realizacji projektów, uwzględniające cele obszaru. Projekty, o których mowa w załączniku II pkt 1 lit. c), wyłączają obszary Natura 2000 i obszary wyznaczone w ramach krajowych systemów ochrony przyrody.

8. W przypadku gdy państwa członkowskie stosują wyłączenia na mocy ust. 7, zapewniają one, aby przepisy dotyczące skutecznych środków łagodzących, które mają zostać przyjęte w odniesieniu do projektów znajdujących się na liście unijnej, należących do kategorii infrastruktury, o których mowa w załączniku II pkt 1, zostały określone na podstawie krajowego planu rozwoju w celu uniknięcia negatywnego wpływu na środowisko, który może wystąpić, lub, jeżeli nie jest to możliwe, w celu znacznego złagodzenia tego wpływu. Państwa członkowskie zapewniają terminowe stosowanie odpowiednich środków łagodzących w celu zapewnienia zgodności z obowiązkami określonymi w art. 6 ust. 2 dyrektywy 92/43/EWG i art. 4 ust. 1 lit. a) ppkt (i) dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz w celu uniknięcia pogorszenia i osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego lub dobrego potencjału ekologicznego zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2000/60/WE.

Przestrzeganie zasad, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, oraz wdrożenie odpowiednich środków łagodzących w ramach poszczególnych projektów skutkuje domniemaniem, że projekty nie są niezgodne z przepisami, o których mowa w tym akapicie, bez uszczerbku dla ust. 10 niniejszego artykułu.

9. Państwa członkowskie zapewniają udział społeczeństwa w odniesieniu do krajowego planu rozwoju zgodnie z art. 6 i 7 dyrektywy 2001/42/WE, w tym określają grupy społeczeństwa, na które realizacja tego planu ma lub może mieć wpływ, a także państwa członkowskie, na które realizacja tego planu może mieć wpływ, oraz projekty znajdujące się na liście unijnej należące do kategorii infrastruktury, o których mowa w pkt 1 załącznika II do niniejszego rozporządzenia, zawarte w tym planie.
10. W przypadku projektów, w odniesieniu do których państwa członkowskie podejmują decyzję o zastosowaniu wyłączeń na podstawie ust. 7, właściwe organy przeprowadzają kontrolę w celu określenia:
 - a) czy projekt może powodować znaczące niekorzystne skutki, których nie zidentyfikowano podczas oceny oddziaływania na środowisko krajowego planu rozwoju przeprowadzonej zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE oraz, w stosownych przypadkach, z dyrektywą 92/43/EWG.
 - b) czy projekt wchodzi w zakres art. 7 dyrektywy 2011/92/UE i art. 2 Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym ze względu na prawdopodobieństwo wywarcia znaczącego wpływu na środowisko w innym państwie członkowskim lub ze względu na wniosek państwa członkowskiego, na które projekt może wywrzeć znaczący wpływ.

Kontrola, o której mowa w akapicie pierwszym, kończy się w ciągu 45 dni od powiadomienia projektodawcy, o którym mowa w art. 10 ust. 5.

11. W przypadku gdy projekt realizowany na terytorium państwa członkowskiego może znacząco oddziaływać na środowisko innych państw członkowskich, państwo członkowskie, na którego terytorium realizowany jest projekt, zapewnia stosowanie art. 7 dyrektywy 2011/92/UE oraz art. 2–7 Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.

12. W przypadku gdy podczas kontroli stwierdzono, że istnieje duże prawdopodobieństwo, iż projekt będzie miał nieprzewidziane niekorzystne skutki, o których mowa w ust. 10 niniejszego artykułu, właściwe organy informują projektodawcę, że wymagane są oceny, o których mowa w ust. 7 lit. a) i b) niniejszego artykułu, oraz zapewniają, aby na podstawie istniejących danych w odniesieniu do tych projektów zastosowano odpowiednie i proporcjonalne środki łagodzące w celu zapewnienia zgodności z art. 12 ust. 1 dyrektywy 92/43/EWG i art. 5 dyrektywy 2009/147/WE. Jeśli zastosowanie takich środków łagodzących nie jest możliwe, właściwe organy zapewniają, aby projektodawcy przyjęli odpowiednie środki kompensujące w celu zaradzenia tym skutkom; jeżeli inne proporcjonalne środki kompensujące nie są dostępne, środki te mogą przyjąć formę rekompensaty pieniężnej na programy ochrony gatunków w celu zapewnienia lub poprawy stanu ochrony gatunków, których to dotyczy.
13. Przy ocenie, czy istnieją zadowalające rozwiązania alternatywne dla projektów znajdujących się na liście unijnej i należących do kategorii infrastruktury, o których mowa w pkt 2, 3 i 4 załącznika II do niniejszego rozporządzenia, do celów art. 6 ust. 4 i art. 16 ust. 1 dyrektywy 92/43/EWG, art. 4 ust. 7 lit. d) dyrektywy 2000/60/WE i art. 9 ust. 1 dyrektywy 2009/147/WE, warunek braku zadowalających alternatyw jest spełniony, jeżeli nie istnieją zadowalające rozwiązania alternatywne, które są w stanie zapewnić osiągnięcie tego samego celu co dany projekt pod względem rozwoju tej samej zdolności za pomocą tej samej technologii w tym samym lub podobnym terminie i bez powodowania znacznie wyższych kosztów.
14. Przy wdrażaniu środków kompensujących dla projektów znajdujących się na liście unijnej i należących do kategorii infrastruktury, o których mowa w pkt 2, 3 i 4 załącznika II do niniejszego rozporządzenia, do celów art. 6 ust. 4 dyrektywy 92/43/EWG, państwa członkowskie mogą, w uzasadnionych przypadkach i jeżeli można racjonalnie wykazać, że plan lub projekt nie wpłyną nieodwracalnie na procesy ekologiczne niezbędne do utrzymania struktury i funkcji obszaru oraz nie zagrażą ogólnej spójności sieci Natura 2000 przed wprowadzeniem środków kompensujących, zezwolić na stosowanie takich środków kompensujących równoległe z realizacją projektu. Państwa członkowskie mogą zezwolić, zgodnie z zasadą ostrożności, na dostosowanie tych środków kompensujących w czasie, w zależności od tego, czy przewiduje się wystąpienie znaczących negatywnych skutków w perspektywie krótko-, średnio- czy długoterminowej.
15. Jeżeli chodzi o ocenę, zadowalające rozwiązania alternatywne dla projektów należących do kategorii infrastruktury, o której mowa w pkt 1 załącznika II do niniejszego rozporządzenia, oraz wdrożenie środków kompensujących dla tych projektów, zastosowanie ma art. 8a dyrektywy (UE) 2019/944.

Artykuł 8

Organizacja procesu wydawania pozwoleń

1. Każde państwo członkowskie zapewnia, aby jeden właściwy organ krajowy był odpowiedzialny za:
 - a) pełnienie funkcji jedyne punktu kontaktowego dla projektodawców w procesie wydawania pozwoleń, odpowiadanie na ich zapytania, pośredniczenie we wszelkich kontaktach z zainteresowanymi organami oraz

wspieranie ich wiedzą i informacjami mającymi na celu zapewnienie jak najszybszego przebiegu procesu;

- b) przyjmowanie wniosków od projektodawców o wydanie pozwolenia dla projektów znajdujących się na liście unijnej oraz wszystkich odpowiednich dokumentów w formie elektronicznej i przekazywanie ich zainteresowanym organom;
- c) ułatwianie i koordynowanie procesu wydawania pozwoleń dla projektów znajdujących się na liście unijnej na ich terytorium z innymi zainteresowanymi organami, określanie we współpracy z nimi, jakie zezwolenia, pozwolenia i oceny są wymagane do zakończenia procesu wydawania pozwoleń i podjęcia decyzji kompleksowej zgodnie z ust. 3. Obejmuje to zakres i poziom szczegółowości prac studyjnych, ocen i dokumentacji, których opracowania oczekuje się od projektodawców;
- d) współpracę i komunikację z właściwymi organami krajowymi innych państw członkowskich w celu ułatwienia i koordynacji procesu wydawania pozwoleń na projekty znajdujące się na liście unijnej na ich terytorium oraz z organami wydającymi pozwolenia w państwach trzecich w odniesieniu do projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, w tym: dostosowanie konsultacji publicznych dotyczących projektów transgranicznych, zgodnie z art. 9 ust. 5; wymianę informacji na temat prawdopodobnych znaczących skutków transgranicznych, zgodnie z art. 9 ust. 6; dostosowanie harmonogramu i wymogów dotyczących prac studyjnych, które mają zostać przeprowadzone, pozwoleń lub zezwoleń; oraz organizowanie procedury poprzedzającej złożenie wniosku zgodnie z art. 10 ust. 9;
- e) monitorowanie postępów i opóźnień w realizacji projektów znajdujących się na liście unijnej na terytorium podlegającym jego kompetencji, w tym poprzez przyjmowanie i zatwierdzanie sprawozdań przedkładanych przez projektodawców zgodnie z art. 5 ust. 4 oraz składanie Agencji i odpowiednim grupom sprawozdań z postępów i opóźnień w realizacji projektów znajdujących się na liście unijnej na terytorium podlegającym jego kompetencji zgodnie z art. 5 ust. 5.

W przypadku aktualizacji lub zmian dotyczących wyznaczonego właściwego organu krajowego państwa członkowskie powiadamiają Komisję niezwłocznie po podjęciu decyzji o zmianie i informują, kiedy takie zmiany wywołują skutki.

2. Kompetencje właściwego organu krajowego, o którym mowa w ust. 1, i związane z nimi zadania mogą być przekazywane innemu organowi w odniesieniu do danego projektu znajdującego się na liście unijnej lub określonej kategorii projektów z tej listy, lub w odniesieniu do obszaru geograficznego, pod warunkiem że:

- a) właściwy organ krajowy powiadomi o takim przekazaniu Komisję, a informacje zawarte w tym powiadomieniu będą łatwo dostępne dla ogółu społeczeństwa, w tym na stronie internetowej, o której mowa w art. 9 ust. 7;
- b) za każdy projekt lub kategorię projektów znajdujących się na liście unijnej jest odpowiedzialny tylko jeden organ, który jest jedynym punktem kontaktowym dla projektodawców, biorącym na siebie wszystkie obowiązki w procesie prowadzącym do podjęcia decyzji kompleksowej w przewidzianym prawem terminie, o którym mowa w art. 10 ust. 2, oraz koordynującym przedkładanie

wszystkich istotnych dokumentów i informacji, w tym wszelkim innym zainteresowanym organom;

- c) niezależnie od przekazania zadań właściwy organ krajowy pozostaje odpowiedzialny za agregowanie sprawozdań przedkładanych przez projektodawców zgodnie z art. 5 ust. 4 i składanie sprawozdań Agencji i odpowiednim grupom zgodnie z art. 5 ust. 5.

Właściwy organ krajowy może również zachować kompetencje w zakresie ustalania terminów, bez uszczerbku dla terminów określonych w art. 10 ust. 1 i 2.

- 3. Właściwy organ krajowy zapewnia wydanie decyzji kompleksowej w terminach określonych w art. 10 ust. 1 i 2.

Państwa członkowskie wybierają jeden z poniższych trybów, biorąc pod uwagę, który z nich jest najskuteczniejszy w świetle prawa krajowego, specyfiki krajowego planowania i procesu wydawania pozwoleń oraz czy można go wdrożyć w sposób, który przyczynia się do jak najskuteczniejszego i jak najszybszego wydania decyzji kompleksowej:

- a) tryb zintegrowany:
 - (i) decyzję kompleksową wydaje właściwy organ krajowy i jest ona jedyną prawnie wiążącą decyzją wynikającą z ustawowego procesu wydawania pozwoleń.
 - (ii) w przypadku gdy projekt jest przedmiotem zainteresowania innych organów, mogą one, zgodnie z prawem krajowym, przedstawiać swoje opinie jako wkład w procedurę, a właściwy organ krajowy uwzględnia te opinie;
- b) tryb skoordynowany:
 - (i) decyzja kompleksowa obejmuje większą liczbę prawnie wiążących decyzji indywidualnych wydanych przez kilka zainteresowanych organów, które koordynuje właściwy organ krajowy;
 - (ii) właściwy organ krajowy może utworzyć grupę roboczą, w której reprezentowane będą wszystkie zainteresowane organy, w celu sporządzenia planu kontroli lub szczegółowego planu procesu wydawania pozwoleń zgodnie z art. 10 ust. 9 lit. b) oraz w celu monitorowania i koordynowania jego wdrażania;
 - (iii) właściwy organ krajowy, po konsultacji z pozostałymi zainteresowanymi organami, ustala dla każdego przypadku z osobna rozsądny termin, w którym wydawane są indywidualne decyzje, w celu skrócenia do minimum czasu trwania procesu, bez uszczerbku dla terminów określonych w art. 10 ust. 1 i 2;
 - (iv) właściwy organ krajowy może podjąć decyzję indywidualną w imieniu innego zainteresowanego organu, jeżeli organ ten nie wydał decyzji w wyznaczonym terminie i jeżeli takie opóźnienie nie może być odpowiednio uzasadnione. Właściwy organ krajowy może także zignorować decyzję indywidualną innego zainteresowanego organu, jeżeli uzna ją za niewystarczająco uzasadnioną w odniesieniu do dowodów przedstawionych na jej poparcie przez ten zainteresowany organ;

- c) tryb współpracy:
- (i) decyzja kompleksowa obejmuje większą liczbę prawnie wiążących decyzji indywidualnych wydanych przez kilka zainteresowanych organów i koordynowanych przez właściwy organ krajowy;
 - (ii) właściwy organ krajowy może utworzyć grupę roboczą, w której reprezentowane będą wszystkie zainteresowane organy, w celu sporządzenia planu kontroli lub szczegółowego planu procesu wydawania pozwoleń zgodnie z art. 10 ust. 9 oraz w celu monitorowania i koordynowania jego wdrażania;
 - (iii) właściwy organ krajowy, po konsultacji z pozostałymi zainteresowanymi organami, ustala dla każdego przypadku z osobna rozsądny termin, w którym wydawane są indywidualne decyzje, w celu skrócenia do minimum czasu trwania procesu, bez uszczerbku dla terminów określonych w art. 10 ust. 1 i 2;
 - (iv) właściwy organ krajowy monitoruje przestrzeganie terminów przez zainteresowane organy oraz, w przypadku opóźnień, podejmuje środki w celu skrócenia do minimum czasu trwania procesu;
 - (v) w przypadku gdy państwo członkowskie wybiera tryb współpracy, informuje Komisję o przyczynach takiego wyboru.

Zainteresowane organy, zgodnie z trybem wydawania pozwoleń wybranym przez państwa członkowskie, przekazują niezbędne uprawnienia właściwemu organowi krajowemu albo ułatwiają współpracę i współdziałanie z właściwym organem krajowym w celu zapewnienia wydania decyzji kompleksowej w terminach określonych w art. 10 ust. 1 i 2.

W przypadku gdy zainteresowany organ uzna, że nie jest w stanie wydać indywidualnej decyzji w ustalonym terminie, niezwłocznie informuje o tym właściwy organ krajowy, podając powody opóźnienia. Właściwy organ krajowy wyznacza następnie kolejny termin wydania indywidualnej decyzji zgodnie z ogólnymi terminami określonymi w art. 10 ust. 1 i 2.

4. Państwa członkowskie mogą stosować tryby określone w ust. 3 w odniesieniu do projektów znajdujących się na liście unijnej, realizowanych na lądzie i na morzu.

W przypadku projektów znajdujących się na liście unijnej, które są nieodłącznie powiązane z aktywami wytwórczymi, takich jak projekty należące do kategorii infrastruktury określonych w załączniku II pkt 1 lit. b) lub h), właściwy organ krajowy jest odpowiedzialny za koordynację procesu wydawania pozwoleń na dany projekt znajdujący się na liście unijnej z wydawaniem pozwoleń na aktywa wytwórcze, tak aby harmonogramy były spójne i wspólnie miały na celu jak najefektywniejsze i terminowe wydawanie pozwoleń na wszystkie aktywa związane z projektem.

5. W przypadku gdy projekt znajdujący się na liście unijnej jest zlokalizowany na terytorium co najmniej dwóch państw członkowskich, ich odpowiednie właściwe organy krajowe wspólnie wyznaczają jeden z nich do działania jako pojedynczy punkt kontaktowy, odpowiedzialny za ułatwianie wymiany informacji między właściwymi organami krajowymi a innymi zainteresowanymi organami na temat procesu wydawania pozwoleń, a także za wydawanie ostatecznych decyzji

kompleksowych we współpracy z pozostałymi zainteresowanymi właściwymi organami krajowymi.

Państwa członkowskie dążą do ustanowienia wspólnej procedury, która ułatwia współpracę między odpowiednimi zainteresowanymi właściwymi organami krajowymi, tworzy synergie proceduralne i dostosowuje terminy w celu ułatwienia procesu wydawania pozwoleń na projekty, w szczególności w odniesieniu do oceny wpływu na środowisko, oraz konsultacji publicznych wymaganych na podstawie art. 9.

Na wniosek państw członkowskich Komisja odgrywa rolę koordynatora wspierającego współpracę między zainteresowanymi właściwymi organami krajowymi. Komisja ułatwia osiągnięcie porozumienia w sprawie jednolitej wspólnej procedury, wydając opinię i zalecenia dotyczące aspektów proceduralnych.

Artykuł 9

Przejrzystość i udział społeczeństwa

1. Do dnia 24 października 2027 r. państwo członkowskie lub właściwy organ krajowy, w razie konieczności we współpracy z innymi zainteresowanymi organami, publikuje zaktualizowany podręcznik procedur dotyczący procesów wydawania pozwoleń mających zastosowanie do projektów znajdujących się na liście unijnej, aby uwzględnić co najmniej informacje określone w pkt 1 załącznika VI. Podręcznik nie jest prawnie wiążący, ale musi zawierać odesłania do odpowiednich przepisów lub cytować te przepisy. Właściwe organy krajowe, w stosownych przypadkach, współpracują i znajdują elementy synergii z organami państw sąsiadujących w celu dostosowania harmonogramów i ułatwienia procesu wydawania pozwoleń dla projektów, w tym opracowania podręcznika procedur.
2. Bez uszczerbku dla wymogów dotyczących udziału społeczeństwa wynikających z prawa ochrony środowiska, konwencji z Aarhus, konwencji z Espoo oraz odpowiednich przepisów prawa Unii, wszystkie strony biorące udział w procesie wydawania pozwoleń postępują zgodnie z zasadami dotyczącymi udziału społeczeństwa, określonymi w pkt 3 załącznika VI.
3. W orientacyjnym terminie trzech miesięcy od rozpoczęcia procesu wydawania pozwoleń zgodnie z art. 10 ust. 5 projektodawca opracowuje koncepcję udziału społeczeństwa i przedkłada ją właściwemu organowi krajowemu zgodnie z procedurą opisaną w podręczniku, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz zgodnie z wytycznymi określonymi w załączniku VI.
4. W terminie trzech miesięcy od otrzymania koncepcji właściwy organ krajowy zwraca się o wprowadzenie zmian lub zatwierdza koncepcję udziału społeczeństwa, biorąc pod uwagę, bez konieczności powtarzania, wszystkie formy udziału społeczeństwa i konsultacji społecznych, które miały miejsce do momentu rozpoczęcia procesu wydawania pozwoleń, pod warunkiem że te formy udziału społeczeństwa i konsultacji społecznych były zgodne z wymogami niniejszego artykułu.

W przypadku gdy projektodawca zamierza gruntownie zmienić zatwierdzoną koncepcję udziału społeczeństwa, informuje o tym właściwy organ krajowy.

W takim przypadku właściwy organ krajowy może zażądać wprowadzenia dodatkowych zmian.

5. Jeżeli nie jest to już wymagane na mocy prawa krajowego, projektodawca przeprowadza przynajmniej jedne konsultacje publiczne na wczesnym etapie przed przedłożeniem ostatecznego i kompletnego wniosku o pozwolenie do właściwego organu krajowego zgodnie z art. 10 ust. 10. Konsultacje publiczne można przeprowadzić w połączeniu z dowolnymi konsultacjami publicznymi po przedłożeniu wniosku o zezwolenie na inwestycję zgodnie z art. 6 ust. 2 dyrektywy 2011/92/UE.
6. Konsultacje publiczne wymagane w poprzednim akapicie muszą spełniać minimalne wymagania określone w pkt 5 załącznika VI i muszą obejmować poinformowanie na wczesnym etapie zainteresowanych stron, o których mowa w pkt 3 lit. a) załącznika VI, o projekcie oraz przyczynienie się do wyboru najodpowiedniejszej lokalizacji, trasy lub technologii, z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, aspektów przystosowania się do zmiany klimatu i kwestii bezpieczeństwa związanych z projektem, wszystkich istotnych skutków na mocy prawa Unii i prawa krajowego oraz odpowiednich kwestii, które należy uwzględnić w dokumentacji wniosku.
7. Bez uszczerbku dla przepisów proceduralnych i zasad przejrzystości obowiązujących w państwach członkowskich, projektodawcy publikują na stronie internetowej, o której mowa w ust. 10, sprawozdanie podsumowujące wyniki działań związanych z udziałem społeczeństwa w odniesieniu do projektu, w tym wszelkich działań poprzedzających konsultacje publiczne na wczesnym etapie, oraz wyjaśniające, w jaki sposób uwzględniono opinie wyrażone podczas konsultacji publicznych, wskazując wszelkie zmiany lokalizacji, trasy i planu projektu lub podając powody nieuwzględnienia niektórych opinii.

Projektodawca przedkłada to sprawozdanie wraz z dokumentacją wniosku właściwemu organowi krajowemu. W decyzji kompleksowej uwzględnia się należycie wynik tego sprawozdania.
8. W przypadku projektów transgranicznych dotyczących co najmniej dwóch państw członkowskich konsultacje publiczne przeprowadzane zgodnie z ust. 5 w każdym z zainteresowanych państw członkowskich odbywają się, w miarę możliwości, w odstępnie nieprzekraczającym dwóch miesięcy i, w miarę możliwości, są łączone.
9. W przypadku projektów mogących mieć znaczące skutki transgraniczne w jednym lub większej liczbie sąsiadujących państw członkowskich, do których zastosowanie mają art. 7 dyrektywy 2011/92/UE i konwencja z Espoo, odpowiednie informacje zostają udostępnione właściwemu organowi krajowemu zainteresowanych sąsiadujących państw członkowskich. Właściwe organy krajowe zainteresowanych sąsiadujących państw członkowskich wskazują, w stosownych przypadkach w ramach procesu powiadamiania, czy chcą uczestniczyć w procedurze konsultacji publicznych, czy też inny zainteresowany organ sobie tego życzy.
10. Projektodawca zakłada specjalną stronę internetową projektu przeznaczoną do publikowania istotnych informacji na temat projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania, zawierającą linki do strony internetowej Komisji oraz do platformy dotyczącej przejrzystości, o której mowa w art. 26, oraz spełniającą wymogi określone w pkt 6 załącznika VI i regularnie aktualizuje tę stronę. Właściwe organy krajowe sprawdzają, czy projektodawcy wywiązują się z tego obowiązku, i w razie potrzeby podejmują środki zapewniające spełnienie tego obowiązku.

Czas trwania i przebieg procesu wydawania pozwoleń

1. W procesie wydawania pozwoleń przewiduje się następujące dwie procedury:
 - a) fakultatywną procedurę poprzedzającą złożenie wniosku, obejmującą okres od momentu rozpoczęcia procesu wydawania pozwoleń do momentu przyjęcia przez właściwy organ krajowy złożonej kompletnej dokumentacji wniosku, którą należy zakończyć w ciągu maksymalnie 24 miesięcy;
 - b) obowiązkową ustawową procedurę wydawania pozwoleń, obejmującą okres od dnia przyjęcia przedłożonej kompletnej dokumentacji wniosku do daty wydania decyzji kompleksowej, który to okres nie może przekraczać 18 miesięcy.

W odniesieniu do akapitu pierwszego lit. b) państwa członkowskie mogą, w miarę możliwości, ustanowić ustawową procedurę wydawania pozwoleń krótszą niż 18 miesięcy.

2. Właściwy organ krajowy zapewnia, aby łączny czas trwania obu procedur, o których mowa w ust. 1, nie przekraczał 42 miesięcy.

Jeżeli jednak właściwy organ krajowy uzna, że jedna lub obie procedury nie zostaną zakończone w terminach określonych w ust. 1, może on, przed upływem terminów i w indywidualnych przypadkach, przedłużyć jeden lub oba te terminy. Właściwy organ krajowy nie może przedłużyć łącznego czasu trwania obu procedur o dłużej niż sześć miesięcy, chyba że zachodzą okoliczności wyjątkowe.

W przypadku gdy właściwy organ krajowy przedłuży terminy, informuje zainteresowaną grupę o przyczynach takiego przedłużenia i przedstawia jej środki, które podjął lub podejmie, aby zakończyć proces wydawania pozwoleń z jak najmniejszym opóźnieniem. Grupa może zwrócić się do właściwego organu krajowego o regularne składanie sprawozdań na temat poczynionych postępów i podanie przyczyn wszelkich opóźnień.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy krajowe, o których mowa w art. 8 ust. 1, dysponowały odpowiednimi zasobami technicznymi, finansowymi i ludzkimi, aby wydać decyzję kompleksową w terminie wskazanym w art. 10 ust. 2.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby w procedurze wydawania pozwoleń, o której mowa w ust. 1:
 - a) brak odpowiedzi ze strony właściwych organów krajowych w terminie określonym w ust. 2 skutkowało uznaniem decyzji kompleksowej za zatwierdzoną;
 - b) brak odpowiedzi ze strony innych zainteresowanych organów w rozsądnym terminie określonym przez właściwy organ krajowy zgodnie z art. 8 ust. 3 skutkowało uznaniem ich konkretnej opinii, zezwolenia lub pozwolenia za udzielone lub pozytywnie rozpatrzone.

Niniejszy ustęp nie wywołuje skutków w odniesieniu do decyzji dotyczących środowiska oraz w przypadkach, gdy w systemie prawnym danego państwa członkowskiego nie istnieje zasada milczącej zgody administracyjnej.

Wszystkie decyzje, w tym ostateczne decyzje wydane w sposób dorozumiany w następstwie braku odpowiedzi ze strony odpowiednich właściwych organów lub zainteresowanych organów, podaje się do wiadomości publicznej.

5. Składając wniosek o rozpoczęcie procesu wydawania pozwoleń, projektodawcy powiadamiają o projekcie właściwy organ krajowy każdego państwa członkowskiego, w którym projekt jest zlokalizowany, w tym w państwach członkowskich, w których projekt przekracza ich wyłączną strefę ekonomiczną, w formie pisemnej lub elektronicznej, oraz dołączają odpowiednio szczegółowy zarys projektu.

W terminie jednego miesiąca od otrzymania powiadomienia właściwy organ krajowy w formie elektronicznej:

- a) albo wydaje potwierdzenie odbioru, albo,
- b) jeżeli projekt nie zostanie uznany za wystarczająco dojrzały, aby rozpocząć proces wydawania pozwoleń, odrzuca powiadomienie i przedstawia powody swojej decyzji, w tym w imieniu innych zainteresowanych organów.

Data potwierdzenia odbioru oznacza początek procesu wydawania pozwoleń. W przypadku gdy zaangażowane są dwa lub większa liczba państw członkowskich, za moment rozpoczęcia procesu wydawania pozwoleń uznaje się datę przyjęcia ostatniego powiadomienia przez zainteresowany właściwy organ krajowy.

Państwa członkowskie zapewniają ustanowienie specjalnych platform cyfrowych w celu zarządzania wnioskami o wydanie pozwolenia, procesami wydawania pozwoleń, bieżącymi decyzjami o wydaniu pozwolenia oraz decyzjami wydawanymi w łatwo dostępnym formacie.

Platformy te zapewniają dostęp do odpowiednich danych środowiskowych i geologicznych oraz decyzji dostępnych na centralnym portalu internetowym, o którym mowa w art. 10 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady [xxxxx]³⁷.

6. Właściwe organy krajowe zapewniają przyspieszenie procesu wydawania pozwoleń zgodnie z niniejszym rozdziałem dla każdej kategorii projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania. W tym celu właściwe organy krajowe dostosowują swoje wymogi dotyczące rozpoczęcia procesu wydawania pozwoleń i przyjmowania kompletnej dokumentacji wniosku zgodnie z odpowiednią kategorią projektu, jego charakterem, skalą, nieistnieniem w prawie krajowym wymogu przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko lub innych ocen zgodnie z prawem krajowym, lub faktem, że mogą wymagać mniejszej liczby zezwoleń i zatwierdzeń do osiągnięcia fazy gotowości do realizacji.

W związku z tym właściwe organy krajowe mogą zdecydować, że procedura poprzedzająca złożenie wniosku, o której mowa w ust. 1 i 6 niniejszego artykułu, nie jest konieczna, w przypadku gdy projektodawca nie wymaga tego okresu na przeprowadzenie prac studyjnych, ocen i zgromadzenie danych w celu wypełnienia dokumentacji wniosku o pozwolenie.

³⁷ [Odniesienie do rozporządzenia w sprawie przyspieszenia ocen oddziaływania na środowisko].

7. Podczas kontroli przeprowadzanej w celu ustalenia wymogów dotyczących procesu wydawania pozwoleń właściwe organy krajowe uwzględniają wszelkie przeprowadzone prace studyjne oraz pozwolenia lub zezwolenia wydane w okresie do pięciu lat przed rozpoczęciem procesu wydawania pozwoleń zgodnie z niniejszym artykułem, w tym oceny przeprowadzone na potrzeby realizacji innych projektów, które są istotne i mogą zostać ponownie wykorzystane, i nie wymagają zbędnych ani powielających się prac studyjnych, ocen, pozwoleń lub zezwoleń.
8. W państwach członkowskich, w których określenie trasy lub lokalizacji, przeprowadzane wyłącznie w konkretnych celach planowanego projektu, w tym również w celu planowania konkretnych korytarzy infrastruktury sieciowej, nie może być częścią procesu wydawania pozwoleń prowadzącego do wydania decyzji kompleksowej, odpowiednią decyzję podejmuje się w odrębnym terminie sześciu miesięcy od daty złożenia przez projektodawcę ostatecznej i kompletnej dokumentacji wniosku.
9. Procedura poprzedzająca złożenie wniosku obejmuje: kontrolę i określenie zakresu wymaganych prac studyjnych, sprawozdań i dokumentacji, których oczekuje się od projektodawcy; sporządzenie szczegółowego harmonogramu; oraz weryfikację projektu dokumentacji wniosku w następujących etapach:
 - a) najszybciej jak to możliwe i nie później niż trzy miesiące po powiadomieniu przez projektodawcę, o którym mowa w ust. 5, właściwy organ krajowy określa zezwolenia, pozwolenia i oceny wymagane do zakończenia procesu wydawania pozwoleń i powiadamia o nich projektodawcę.

Powiadomienie dokonane przez właściwy organ krajowy zawiera listę kontrolną, o której mowa w załączniku VI pkt 1 lit. e), a w stosownych przypadkach jego treść ustala się we współpracy z innymi zainteresowanymi organami oraz z właściwymi organami krajowymi w innych państwach członkowskich, na których terytorium znajduje się projekt, w tym również w przypadku, gdy projekt przekracza ich wyłączną strefę ekonomiczną.

W stosownych przypadkach w powiadomieniu określa się szczegółowo warunki, na jakich projekt może korzystać z wyłączenia przewidzianego w art. 7 ust. 7, oraz określa się:

- (i) czy występuje duże prawdopodobieństwo, że projekt może mieć znaczący nieprzewidziany niepożądany wpływ z uwagi na wrażliwość środowiskową obszarów geograficznych, na których jest planowany, którego to wpływu nie zidentyfikowano podczas oceny wpływu na środowisko krajowych planów rozwoju przeprowadzonej zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE oraz, w stosownych przypadkach, z dyrektywą 92/43/EWG;
- (ii) odpowiednie i proporcjonalne środki łagodzące lub rekompensatę pieniężną za programy ochrony gatunków mające zastosowanie do projektu zgodnie z art. 7 ust. 8;
- (iii) czy jakkolwiek część projektu może znacząco oddziaływać na środowisko w innym państwie członkowskim; w takim przypadku właściwy organ krajowy państwa członkowskiego, w którym zlokalizowany jest projekt, zapewnia stosowanie art. 7 dyrektywy 2011/92/UE oraz art. 2–7 Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym;

- b) w powiadomieniu wskazuje się również, czy właściwy organ krajowy zatwierdza lub zmienia koncepcję udziału społeczeństwa przedłożoną przez projektodawcę zgodnie z art. 9 ust. 3. W okresie kontroli właściwy organ krajowy, we współpracy z innymi zainteresowanymi organami, określa zakres i poziom szczegółowości prac studyjnych, sprawozdań i dokumentacji, w tym ocen wymaganych do wydania pozwolenia środowiskowego na realizację projektu, które projektodawca ma sporządzić i przedłożyć w ramach kompletnej dokumentacji wniosku.

Ani właściwy organ krajowy, ani żaden z zainteresowanych organów nie zwracają się następnie o żadne dodatkowe informacje, prace studyjne, sprawozdania lub oceny poza tymi, które zostały określone w procesie wstępnej kontroli, z wyjątkiem przypadków, w których nastąpiła istotna zmiana w projekcie lub otaczającym go środowisku. W przypadku wystąpienia takiej istotnej zmiany właściwy organ krajowy może zwrócić się do projektodawcy o dodatkowe informacje, podając uzasadnione powody;

- c) właściwy organ krajowy sporządza, w ścisłej współpracy z projektodawcą i innymi zainteresowanymi organami oraz właściwymi organami krajowymi w innych państwach członkowskich, w których zlokalizowany jest projekt, w tym również w przypadku, gdy projekt przekracza ich wyłączną strefę ekonomiczną, oraz z uwzględnieniem wyników działań prowadzonych na podstawie lit. a) niniejszego ustępu, szczegółowy harmonogram procesu wydawania pozwoleń zgodnie z wytycznymi określonymi w pkt 2 załącznika VI;
- d) po otrzymaniu projektu dokumentacji wniosku właściwy organ krajowy może, w imieniu swoim lub innych zainteresowanych organów, zwrócić się do projektodawcy o przedłożenie brakujących informacji dotyczących wymaganych elementów, o których mowa w lit. a), w terminie nieprzekraczającym jednego miesiąca.

Procedura poprzedzająca złożenie wniosku obejmuje przygotowanie – w razie potrzeby – wszelkich sprawozdań środowiskowych przez projektodawców, w tym dokumentacji i ocen dotyczących przystosowania się do zmiany klimatu oraz bezpieczeństwa cybernetycznego i fizycznego.

We współpracy z projektodawcą oraz, w razie potrzeby, z innymi zainteresowanymi organami lub innymi właściwymi organami krajowymi innych państw członkowskich, w których zlokalizowany jest projekt, w tym również w przypadku gdy projekt przekracza ich wyłączną strefę ekonomiczną, właściwy organ krajowy może opracować wymogi dotyczące procesu wydawania pozwoleń dla określonego projektu oraz harmonogram konsultacji publicznych określony w pkt 4 załącznika VI w etapach, pod warunkiem że nie opóźni to ogólnego rozwoju projektu i zapewni uproszczenie i przyspieszenie procesu wydawania pozwoleń. Maksymalne terminy określone w ust. 1 i 2 mają zastosowanie do każdego z etapów.

W terminie jednego miesiąca od przedłożenia brakujących informacji, o których mowa w akapicie pierwszym lit. d), właściwy organ przyjmuje do rozpatrzenia kompletny wniosek w formie pisemnej lub elektronicznej lub na specjalnych platformach cyfrowych, rozpoczynając ustawową procedurę wydawania pozwoleń, o której mowa w ust. 1 lit. b).

10. Projektodawca współpracuje w dobrej wierze z właściwymi organami krajowymi i ze wszystkimi zainteresowanymi organami w celu dostarczenia im pełnych i prawidłowych informacji, w szczególności w odniesieniu do informacji wskazanych w procesie kontroli.

Projektodawca zapewnia kompletność i adekwatność dokumentacji wniosku, zwracając się o opinię do właściwego organu krajowego na jak najwcześniejszym etapie procesu wydawania pozwoleń.

Projektodawca w pełni współpracuje z właściwym organem krajowym w celu dotrzymania terminów określonych w niniejszym rozporządzeniu. Wszelkie opóźnienia spowodowane winą projektodawcy działającego w dobrej wierze w tym zakresie nie są wliczane do maksymalnego okresu wydawania pozwoleń.

11. Państwa członkowskie zapewniają, aby żadne zmiany w prawie krajowym nie prowadziły do przedłużenia jakiegokolwiek procesu wydawania pozwoleń, który rozpoczęto przed wejściem w życie takich zmian. W celu utrzymania przyspieszenia procesu wydawania pozwoleń w odniesieniu do projektów znajdujących się na liście unijnej właściwe organy krajowe odpowiednio dostosowują plan ustalony zgodnie z ust. 6 lit. b) niniejszego artykułu, aby zapewnić, w miarę możliwości, nieprzekroczenie terminów procesu wydawania pozwoleń określonych w niniejszym artykule.

12. Terminy określone w niniejszym artykule pozostają bez uszczerbku dla obowiązków wynikających z prawa Unii i prawa międzynarodowego oraz dla administracyjnych procedur odwoławczych i środków zaskarżenia rozpatrywanych przed sądem lub trybunałem.

Terminy określone w niniejszym artykule w odniesieniu do wszelkich procedur wydawania pozwoleń pozostają bez uszczerbku dla jakichkolwiek krótszych terminów określonych przez państwa członkowskie.

ROZDZIAŁ IV

Międzysektorowe planowanie infrastruktury

Artykuł 11

Scenariusz podstawowy dziesięcioletnich planów rozwoju sieci

1. Do dnia [dwa lata po wejściu w życie], a następnie co najmniej co cztery lata Komisja opracowuje scenariusz podstawowy dla sektorów energii elektrycznej, wodoru i gazu, który ma być wykorzystywany na potrzeby ogólnounijnych dziesięcioletnich planów rozwoju sieci, o których mowa w: art. 48 rozporządzenia (UE) 2019/943 i art. 59 rozporządzenia (UE) 2024/1789, procesu identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury, o którym mowa w art. 12 niniejszego rozporządzenia, całościowej analizy kosztów i korzyści systemu energetycznego, o której mowa w art. 14 niniejszego rozporządzenia, oraz transgranicznej alokacji kosztów, o której mowa w art. 17 niniejszego rozporządzenia.
2. Scenariusz podstawowy:

- a) jest spójny z celami Unii w dziedzinie energii i klimatu i obejmuje perspektywę długoterminową co najmniej do 2050 r. zgodnie z unijnym celem neutralności klimatycznej;
 - a) przyjmuje podejście międzysektorowe zapewniające spójność między sektorami energii elektrycznej, wodoru i gazu, optymalizując efektywność systemu;
 - b) w stosownych przypadkach obejmuje analizy wrażliwości.
3. Europejska sieć operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ENTSO energii elektrycznej), europejska sieć operatorów sieci wodorowych (ENNOH), europejska sieć operatorów systemów przesyłowych gazu (ENTSO gazu) oraz państwa członkowskie przekazują, na wniosek Komisji, dane i informacje niezbędne do opracowania scenariusza podstawowego, o którym mowa w ust. 1. Obejmuje to między innymi dane rynkowe i dane dotyczące sieci, takie jak prognozy popytu i podaży, charakterystyka wytwarzania energii elektrycznej, produkcji wodoru i sieci wodorowych, źródła elastyczności, założenia dotyczące przywozu, a także dane dotyczące warunków klimatycznych w poszczególnych latach. Komisja ustala rozsądny termin, w jakim należy przekazywać dane i informacje, uwzględniając stopień złożoności i pilności wymaganych danych i informacji. W przypadku gdy adresat nie przekaze informacji, o których udzielenie się zwrócono, w wyznaczonym przez Komisję terminie lub dostarczy niepełnych informacji, Komisja może wymagać przekazania tych informacji w drodze decyzji. Komisja może zwrócić się do Agencji o weryfikację danych przedłożonych Komisji, w tym poprzez weryfikację danych krajowych z odnośnymi krajowymi organami regulacyjnymi.
4. Komisja konsultuje się z Agencją, krajowymi organami regulacyjnymi, ENTSO energii elektrycznej, ENNOH, ENTSO gazu, europejską organizacją ds. współpracy operatorów systemów dystrybucyjnych energii elektrycznej w Unii Europejskiej („organizacja OSD UE”), państwami członkowskimi oraz innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami w sprawie danych zgromadzonych na potrzeby procesu opracowywania scenariusza podstawowego, w tym założeń i ich wykorzystania przy opracowywaniu scenariusza podstawowego.
5. Komisja przedkłada grupie TEN-E projekt scenariusza podstawowego wraz z informacjami na temat sposobu, za pomocą którego uwzględniono uwagi otrzymane w ramach konsultacji, o których mowa w ust. 4. Członkowie grupy TEN-E przedstawiają ewentualne uwagi w terminie jednego miesiąca od otrzymania projektu scenariusza podstawowego.
6. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 23 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia w drodze określenia scenariuszy podstawowych zgodnie z niniejszym artykułem. Komisja przyjmuje scenariusz podstawowy, uwzględniając uwagi grupy TEN-E.
7. Po opublikowaniu aktu delegowanego dotyczącego scenariusza podstawowego Komisja publikuje dane wejściowe i wyjściowe, na których oparto scenariusz podstawowy, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z prawa krajowego i odpowiednich umów o zachowanie poufności.
8. Komisja, uwzględniając opinie Agencji, państw członkowskich, krajowych organów regulacyjnych i odpowiednich zainteresowanych stron, może opracować analizy wrażliwości dotyczące scenariusza podstawowego, jeżeli jest to konieczne ze względu na rozwój sytuacji rynkowej lub politycznej. Komisja może zmienić akt

delegowany, o którym mowa w ust. 6 niniejszego artykułu, w celu uwzględnienia wszelkich takich analiz wrażliwości.

Artykuł 12

Sprawozdanie dotyczące identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury

1. ENTSO energii elektrycznej i ENNOH opracowują odpowiednio sprawozdanie dotyczące identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury w celu wskazania luk w infrastrukturze mających wpływ na cele Unii związane z energią elektryczną i wodorem.
2. Sprawozdania dotyczące identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury:
 - a) opierają się na scenariuszu podstawowym opracowanym przez Komisję zgodnie z art. 11 i analizach wrażliwości dotyczących tego scenariusza;
 - b) są zgodne z metodyką opracowaną przez Agencję zgodnie z ust. 11;
 - c) są zgodne z zasadami określonymi w załączniku VII do niniejszego rozporządzenia;
 - d) zapewniają podejście międzysektorowe gwarantujące spójność między sektorami energii elektrycznej i wodoru, a także, w stosownych przypadkach, sektorami gazu, systemów ciepłowniczych i CO₂.
3. ENTSO energii elektrycznej i ENNOH konsultują się z odpowiednimi zainteresowanymi stronami w sprawie dodatkowych danych, założeń i ich wykorzystania do opracowania sprawozdania dotyczącego identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury.
4. W terminie sześciu miesięcy od publikacji scenariusza podstawowego zgodnie z art. 11, z wyjątkiem przypadków, gdy publikacja ogranicza się do dodania analizy wrażliwości, ENTSO energii elektrycznej i ENNOH przedkładają grupie TEN-E swoje odpowiednie projekty sprawozdania dotyczącego identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury, w tym ocenę tego, w jaki sposób projekty przedłożone do włączenia do ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom. W przypadku gdy publikacja ogranicza się do dodania analizy wrażliwości, Komisja może zwrócić się do ENTSO energii elektrycznej i ENNOH o opracowanie nowego sprawozdania dotyczącego identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury zgodnie z procedurą określoną w niniejszym artykule.
5. W terminie dwóch miesięcy od otrzymania projektów sprawozdań dotyczących identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury przez grupę TEN-E Agencja ocenia zgodność projektów sprawozdań dotyczących identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury, w tym ocenę, w jakim stopniu projekty przedłożone do włączenia do ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom, przy użyciu metodyki, o której mowa w ust. 12, i zasad określonych w załączniku VII, oraz informuje grupę TEN-E.
6. W terminie jednego miesiąca od otrzymania od Agencji informacji o zgodności projektów sprawozdań dotyczących identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury członkowie grupy TEN-E, uwzględniając uwagi Agencji dotyczące zgodności, mogą przedstawić swoje uwagi i poinformować odpowiednio ENTSO energii elektrycznej i ENNOH.

7. W terminie dwóch miesięcy od otrzymania uwag od członków grupy TEN-E ENTSO energii elektrycznej i ENNOH dostosowują projekty sprawozdań dotyczących identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury, uwzględniając uwagi grupy TEN-E i Agencji, aby zapewnić pełną zgodność z wymogami określonymi w ust. 2, i przedkładają Komisji końcowe sprawozdanie dotyczące identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury.
8. Komisja przedkłada ostateczny projekt sprawozdania dotyczącego identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury organowi decyzyjnemu grupy TEN-E do zatwierdzenia. Przed przedłożeniem ostatecznych projektów sprawozdań dotyczących identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury organowi decyzyjnemu grupy TEN-E Komisja może zażądać aktualizacji i poprawienia z należytym uzasadnieniem i w rozsądnym terminie, jeżeli stwierdzi, że ostateczne projekty sprawozdań dotyczących identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury nie odzwierciedlają odpowiednio uwag członków grupy TEN-E oraz w celu zapewnienia pełnej zgodności z zasadami określonymi w załączniku VII. ENTSO energii elektrycznej i ENNOH, odpowiednio, w pełni rozpatrują takie wnioski w terminie jednego miesiąca i ponownie przedkładają Komisji skorygowane ostateczne projekty sprawozdań dotyczących identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury.
9. Organ decyzyjny grupy TEN-E zatwierdza końcowe sprawozdania dotyczące identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury w terminie jednego miesiąca od ich otrzymania.
10. W terminie dwóch tygodni od zatwierdzenia sprawozdań dotyczących identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury zgodnie z ust. 8 ENTSO energii elektrycznej i ENNOH publikują je odpowiednio na swoich stronach internetowych. W stosownych przypadkach ENTSO energii elektrycznej i ENNOH aktualizują sprawozdania dotyczące identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury zgodnie z analizami wrażliwości przyjętymi na podstawie art. 11 ust. 8, na wniosek Komisji.
11. Do dnia [9 miesięcy po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia] Agencja, po przeprowadzeniu szeroko zakrojonych konsultacji z udziałem Komisji, państw członkowskich, ENTSO energii elektrycznej, ENTSO gazu, ENNOH, organizacji OSD UE i innych odpowiednich zainteresowanych stron, publikuje wiążącą metodykę identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury.
12. Metodyka ta zapewnia zgodność sprawozdania dotyczącego identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury z zasadami określonymi w załączniku VII.
13. W razie potrzeby Agencja z własnej inicjatywy lub na wniosek Komisji aktualizuje tę metodykę.
14. Do dnia 1 stycznia 2027 r. niniejszy artykuł stosuje się z zastrzeżeniem przepisów przejściowych określonych w art. 61 rozporządzenia (UE) 2024/1789.

Artykuł 13

Proces dopasowywania potrzeb w systemie elektroenergetycznym

1. Jeżeli w sprawozdaniu dotyczącym identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury elektroenergetycznej zostanie stwierdzone, że projekty przedłożone do włączenia do ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci nie zaspokajają w pełni potrzeb w zakresie infrastruktury określonych zgodnie z art. 12, Komisja może

rozpocząć proces identyfikacji możliwych rozwiązań służących zaspokojeniu niezaspokojonych potrzeb.

2. Komisja, we współpracy z ENTSO energii elektrycznej, państwami członkowskimi i Agencją, zwraca się do operatorów systemów w odpowiednich grupach o zaproponowanie, w terminie sześciu miesięcy od zaproszenia, projektów mogących zaspokoić niezaspokojone potrzeby. Komisja przedkłada proponowane projekty odpowiednim grupom ustanowionym zgodnie z art. 3 do dyskusji. Komisja może zaangażować inne odpowiednie zainteresowane strony i inne fora współpracy regionalnej. Projektodawcy, którzy są w stanie zaspokoić niezaspokojone potrzeby, jak najszybciej przedkładają kwalifikujące się projekty do włączenia do kolejnych krajowych planów rozwoju, ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci i listy unijnej.
3. W przypadku gdy w ramach procesu, o którym mowa w ust. 2, nie zidentyfikowano projektów zdolnych do zaspokojenia niezaspokojonych potrzeb, Komisja może ogłosić zaproszenie do składania wniosków otwarte dla każdej osoby trzeciej, która może zostać projektodawcą, w celu zaproponowania projektów zdolnych do zaspokojenia niezaspokojonych potrzeb. Projektodawcy, którzy są w stanie zaspokoić niezaspokojone potrzeby, jak najszybciej przedkładają kwalifikujące się projekty do włączenia do kolejnych krajowych planów rozwoju, ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci i listy unijnej.
4. Komisja monitoruje wyniki procesu i postępy w realizacji projektów, o których mowa w ust. 2 i 3, oraz ściśle angażuje odpowiednie grupy ustanowione zgodnie z art. 3 i inne odpowiednie fora współpracy regionalnej.

Artykuł 14

Całościowa analiza kosztów i korzyści systemu energetycznego

1. W przypadku projektów należących do kategorii infrastruktury określonych w załączniku II pkt 1 lit. a), b), c), d), e), f) i h) oraz pkt 2 i 3 ENTSO energii elektrycznej i ENNOH, przy ocenie projektów w celu ich włączenia do swoich odpowiednich ogólnounijnych dziesięcioletnich planów rozwoju sieci stosują spójne metodyki sektorowe na potrzeby zharmonizowanej, obejmującej cały system energetyczny analizy kosztów i korzyści na poziomie Unii.
2. Metodyki te:
 - a) są opracowywane zgodnie z zasadami określonymi w załączniku V;
 - b) opierają się na wspólnych założeniach, które umożliwiają porównanie projektów;
 - c) są spójne z celami Unii w dziedzinie energii i klimatu oraz jej celem polegającym na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r., a także ze scenariuszem podstawowym, o którym mowa w art. 11, jak również z zasadami i wskaźnikami określonymi w załączniku IV;
 - d) umożliwiają ocenę pakietów projektów zgodnie z art. 18 oraz, w sektorze energii elektrycznej, uwzględnienie rozwiązań nieprzewodowych;
 - e) opierają się na podejściu międzysektorowym.

3. ENTSO energii elektrycznej i ENNOH opracowują i publikują wstępne projekty metodyk do celów konsultacji z organizacją OSD UE i innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Proces konsultacji musi być otwarty, terminowy i przejrzysty. ENTSO energii elektrycznej oraz ENNOH przygotowują i podają do wiadomości publicznej sprawozdanie z procesu konsultacji.
4. ENTSO energii elektrycznej i ENNOH publikują swoje projekty metodyk i przedkładają je państwu członkowskiemu, Komisji i Agencji. ENTSO energii elektrycznej i ENNOH przedstawiają powody, dla których nie uwzględniły uwag państw członkowskich, organów krajowych lub innych zainteresowanych stron lub uwzględniły je tylko częściowo. ENTSO energii elektrycznej i ENNOH publikują swoje pierwsze spójne projekty metodyk sektorowych i przedkładają je państwu członkowskiemu, Komisji i Agencji do grudnia 2027 r.
5. W terminie trzech miesięcy od otrzymania projektów metodyk Agencja i państwa członkowskie mogą przedłożyć swoje opinie ENTSO energii elektrycznej i ENNOH oraz Komisji. Komisja może organizować specjalne posiedzenia grup w celu przedyskutowania projektów metodyk.
6. W terminie trzech miesięcy od otrzymania opinii Agencji i państw członkowskich ENTSO energii elektrycznej i ENNOH zmieniają swoje odpowiednie metodyki w celu pełnego uwzględnienia opinii Agencji i państw członkowskich oraz przedkładają je Komisji do zatwierdzenia.
7. W terminie trzech miesięcy od otrzymania odpowiednich metodyk Komisja wydaje swoją decyzję.
8. Jeżeli Komisja odrzuci projekt metodyki, przedstawia uzasadnienie. ENTSO energii elektrycznej i ENNOH odpowiednio dokonują przeglądu projektu metodyki i ponownie przedkładają go Komisji do zatwierdzenia.
9. W terminie dwóch tygodni od zatwierdzenia przez Komisję ENTSO energii elektrycznej i ENNOH publikują swoje odpowiednie metodologie na swoich stronach internetowych.
10. Komisja i Agencja mogą zwrócić się do ENTSO energii elektrycznej i ENNOH, stosownie do przypadku, o aktualizację ich metodyk i ustalenie harmonogramu. Agencja może działać z własnej inicjatywy lub na należycie uzasadniony wniosek krajowych organów regulacyjnych lub zainteresowanych stron. Agencja publikuje otrzymane wnioski oraz wszystkie istotne dokumenty niebędące szczególnie chronionymi dokumentami handlowymi, na których opiera swój wniosek.
11. Na wniosek Agencji lub Komisji ENTSO energii elektrycznej i ENNOH aktualizują spójne metodyki sektorowe analizy kosztów i korzyści zgodnie z procedurą zatwierdzania na podstawie ust. 3–9.
12. ENTSO energii elektrycznej i ENNOH publikują w kontekście każdego ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci zaktualizowane dane wejściowe istotne dla stosowania metodyk, w tym metody obliczeniowe, modele sieci, odpowiednie dane dotyczące przepływu obciążenia i rynku. Dane te są publikowane w wystarczająco dokładnej formie, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z prawa krajowego i odpowiednich umów o zachowanie poufności. Komisja i Agencja zapewniają, aby otrzymane dane były traktowane jako poufne zarówno przez nie same, jak i przez wszelkie inne strony wykonujące w ich imieniu prace analityczne na podstawie tych danych.

13. ENTSO energii elektrycznej i ENNOH obliczają i publikują, w ramach ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci, wyniki analiz kosztów i korzyści dla wszystkich projektów, pokazując, w jaki sposób korzyści rozkładają się między państwa. Obejmuje to korzyści zarówno dla państw przyjmujących, jak i państw niebędących gospodarzami, które czerpią korzyści z danego projektu.
14. W przypadku projektów należących do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w pkt 1 lit. g) oraz pkt 4 załącznika II, Komisja zapewnia opracowanie metodyk zharmonizowanej, obejmującej cały system energetyczny analizy kosztów i korzyści na poziomie Unii. Metodyki te muszą być zgodne pod względem korzyści i kosztów z metodykami opracowanymi przez ENTSO energii elektrycznej i ENNOH. Metodyki opracowuje się w sposób przejrzysty, prowadząc szeroko zakrojone konsultacje z Agencją, państwami członkowskimi i wszystkimi odpowiednimi zainteresowanymi stronami.
15. Począwszy od [kwietnia 2028 r.] i co dwa lata Agencja ustanawia i publikuje zbiór wskaźników i odpowiednich wartości odniesienia, aby umożliwić porównanie jednostkowych kosztów inwestycji w przypadku porównywalnych projektów należących do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w załączniku II. Projektodawcy przekazują wymagane dane krajowym organom regulacyjnym oraz Agencji. Te wartości odniesienia mogą być wykorzystywane przez ENTSO energii elektrycznej i ENNOH do celów analiz kosztów i korzyści prowadzonych na potrzeby kolejnych dziesięcioletnich planów rozwoju sieci o zasięgu unijnym.

ROZDZIAŁ V

Sieci przesyłowe energii morskiej na potrzeby integracji odnawialnych źródeł energii

Artykuł 15

Planowanie sieci przesyłowej energii morskiej

1. Do dnia [w terminie 6 miesięcy po wejściu w życie] państwa członkowskie, przy wsparciu Komisji i w ramach swoich konkretnych priorytetowych korytarzy sieci przesyłowej energii morskiej określonych w sekcji 2 załącznika I, biorąc pod uwagę specyfikę i rozwój każdego regionu, aktualizują niewiążące porozumienie w sprawie celów w obszarze produkcji energii z morskich źródeł odnawialnych, które mają zostać wdrożone w każdym basenie morskim do 2030 r., 2040 r. i 2050 r. zgodnie ze swoimi krajowymi planami w dziedzinie energii i klimatu oraz potencjałem każdego basenu morskiego w zakresie morskich źródeł odnawialnych. Porozumienie zawiera, w stosownych przypadkach, cele dotyczące wodoru z morskich źródeł odnawialnych.

W ramach niewiążących porozumień państwa członkowskie, przy wsparciu Komisji, w ramach swoich konkretnych priorytetowych korytarzy sieci przesyłowych energii morskiej określonych w sekcji 2 załącznika I, rozważają również, czy w odpowiednich krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu między co najmniej dwoma państwami członkowskimi należy ustanowić konkretne cele transgraniczne, takie jak w przypadku projektów hybrydowych lub transgranicznych projektów radialnych, aby osiągnąć cele dotyczące wytwarzania energii z morskich

źródeł odnawialnych w każdym basenie morskim w jak najbardziej efektywny sposób.

To niewiążące porozumienie sporządza się na piśmie w odniesieniu do każdego basenu morskiego połączonego z terytorium państw członkowskich i nie wpływa ono na prawo państw członkowskich do realizacji projektów na ich morzu terytorialnym i w wyłącznej strefie ekonomicznej. Komisja przedstawia wytyczne dotyczące prac w ramach grup.

2. Do dnia [w terminie 12 miesięcy po wejściu w życie], a następnie co cztery lata, w ramach kolejnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci, ENTSO energii elektrycznej we współpracy z właściwymi OSP, krajowymi organami regulacyjnymi, państwami członkowskimi i Komisją oraz zgodnie z niewiążącym porozumieniem, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, opracowuje i publikuje plany rozwoju strategicznej zintegrowanej sieci morskiej wysokiego szczebla dla każdego basenu morskiego jako oddzielne sprawozdanie stanowiące część ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci, zgodnie z priorytetowymi korytarzami sieci przesyłowej energii morskiej określonymi w załączniku I, uwzględniając ochronę środowiska i inne sposoby wykorzystania morza.

Opracowując plany rozwoju strategicznej zintegrowanej sieci morskiej wysokiego szczebla w terminie przewidzianym w ust. 1, ENTSO energii elektrycznej uwzględnia niewiążące porozumienia, o których mowa w ust. 1, na potrzeby opracowywania scenariusza podstawowego dotyczącego ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci.

Plany rozwoju strategicznej zintegrowanej sieci morskiej wysokiego szczebla zawierają ogólny przegląd potencjału produkcji energii ze źródeł morskich oraz związanych z tym potrzeb w zakresie sieci przesyłowej energii morskiej, w tym potencjalnych potrzeb w zakresie połączeń wzajemnych, projektów hybrydowych, połączeń radialnych, wzmocnień i infrastruktury wodorowej.

3. Plany rozwoju strategicznej zintegrowanej sieci morskiej wysokiego szczebla muszą być spójne z regionalnymi planami inwestycyjnymi opublikowanymi na podstawie art. 34 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/943 i zintegrowane z ogólnounijnymi dziesięcioletnimi planami rozwoju sieci w celu zapewnienia spójnego rozwoju planowania sieci lądowej i morskiej oraz niezbędnych wzmocnień.
4. Najpóźniej co cztery lata po przyjęciu niewiążącego porozumienia, o którym mowa w ust. 1, państwa członkowskie aktualizują swoje niewiążące porozumienia, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w tym z uwzględnieniem wyników zastosowania najnowszej analizy kosztów i korzyści oraz podziału kosztów w odniesieniu do priorytetowych korytarzy sieci przesyłowych energii morskiej.
5. Po każdej aktualizacji niewiążących porozumień zgodnie z ust. 4 dla każdego basenu morskiego ENTSO energii elektrycznej aktualizuje plany rozwoju strategicznej zintegrowanej sieci morskiej wysokiego szczebla w ramach kolejnego ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci, o których mowa ust. 2.

Artykuł 16

Wytyczne dotyczące opartych na współpracy ram inwestycyjnych na rzecz projektów dotyczących energii morskiej

1. Komisja, przy udziale państw członkowskich, właściwych OSP, Agencji i krajowych organów regulacyjnych, rozważa, czy konieczna jest aktualizacja wytycznych dotyczących wspólnych ram inwestycyjnych na rzecz projektów dotyczących energii morskiej, w których przewidziano konkretny podział kosztów i korzyści oraz podział kosztów na potrzeby wdrożenia planów rozwoju zintegrowanej sieci morskiej dla każdego basenu morskiego, o których mowa w art. 15 ust. 2, zgodnie z niewiązącymi porozumieniami, o których mowa w art. 14 ust. 1, oraz, w stosownych przypadkach, publikuje zaktualizowaną wersję wytycznych. Wytyczne te są zgodne z art. 17 ust. 1. W stosownych przypadkach Komisja aktualizuje swoje wytyczne, biorąc pod uwagę wyniki ich wdrażania.
2. ENTSO energii elektrycznej przy udziale właściwych OSP, Agencji, krajowych organów regulacyjnych i Komisji aktualizuje wyniki stosowania analizy kosztów i korzyści oraz podziału kosztów w odniesieniu do priorytetowych korytarzy sieci przesyłowych energii morskiej, w tym w każdym przypadku, gdy Komisja publikuje jakiegokolwiek aktualizacje wytycznych dotyczących konkretnego podziału kosztów i korzyści oraz podziału kosztów na potrzeby wdrożenia planów rozwoju zintegrowanej sieci morskiej dla każdego basenu morskiego, o których mowa w art. 15 ust. 2, zgodnie z niewiązącymi porozumieniami, o których mowa w art. 15 ust. 1.

ROZDZIAŁ VI

Ramy regulacyjne

Artykuł 17

Umożliwienie inwestycji o skutkach transgranicznych

1. Rzeczywiście poniesione koszty inwestycyjne, z wyłączeniem kosztów utrzymania, związane z projektem będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania, należącym do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w pkt 1 lit. a), b), c), d), e), f) i h) załącznika II oraz projektami będącymi przedmiotem wspólnego zainteresowania, należącymi do kategorii infrastruktury energetycznej określonej w pkt 2 załącznika II, jeżeli projekty te leżą w kompetencjach krajowych organów regulacyjnych w każdym z odnośnych państw członkowskich, ponoszą odpowiedni OSP, OSW, inni operatorzy lub projektodawcy infrastruktury przesyłowej z państw członkowskich, na rzecz których projekt generuje skutki pozytywne netto, a opłacają je – w zakresie, w jakim nie pokrywają ich opłaty z tytułu zatorów lub inne opłaty – użytkownicy sieci poprzez opłaty taryfowe za dostęp do sieci w tych państwach członkowskich.
2. Przepisy niniejszego artykułu mają zastosowanie do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania należących do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w art. 27 oraz w pkt 1 lit. a), b), c), d), e), f) i h) i pkt 2 załącznika II wyłącznie wtedy, gdy co najmniej jeden projektodawca zwróci się do

odpowiednich organów krajowych o zastosowanie tych przepisów do kosztów projektu.

W odniesieniu do projektów należących do kategorii infrastruktury energetycznej określonej w pkt 1 lit. g) załącznika II można skorzystać z przepisów niniejszego artykułu, jeżeli co najmniej jeden projektodawca zwróci się do odnośnych organów krajowych o zastosowanie niniejszego artykułu.

W przypadku gdy projekt ma kilku projektodawców, odnośne krajowe organy regulacyjne niezwłocznie zwracają się do wszystkich projektodawców o wspólne przedłożenie wniosku inwestycyjnego zgodnie z ust. 4.

3. W przypadku projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania, do którego stosuje się ust. 1, projektodawcy regularnie informują wszystkie odnośne krajowe organy regulacyjne, przynajmniej raz w roku od momentu umieszczenia projektu na liście unijnej i do czasu oddania projektu do użytku, o postępach w realizacji projektu oraz o ustalonych kosztach i skutkach projektu.
4. Niezwłocznie po osiągnięciu odpowiedniego stopnia zaawansowania przez taki projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania i uznaniu go za gotowy do rozpoczęcia etapu budowy w terminie kolejnych 36 miesięcy projektodawcy przedkładają wniosek w sprawie inwestycji po konsultacji z OSP z państw członkowskich, którym projekt przynosi znaczące pozytywne skutki netto. Taki wniosek w sprawie inwestycji obejmuje wniosek o transgraniczną alokację kosztów i jest przedkładany wszystkim odnośnym krajowym organom regulacyjnym związanym z projektem oraz towarzyszy mu:
 - a) aktualna analiza kosztów i korzyści danego projektu zgodna ze scenariuszem podstawowym, o którym mowa w art. 11, oraz z wszelkimi wskaźnikami wrażliwości, o których mowa w art. 11, a także z metodyką zharmonizowanej, obejmującej cały system energetyczny analizy kosztów i korzyści, o której mowa w art. 14, z uwzględnieniem korzyści poza granicami państw członkowskich, na których terytorium znajduje się projekt;
 - b) plan operacyjny zawierający ocenę opłacalności finansowej projektu, w tym również wybrany wariant finansowania, a w przypadku projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania należącego do kategorii infrastruktury energetycznej określonej w pkt 3 załącznika II – wyniki badań rynku;
 - c) jeżeli projektodawcy dojdą do porozumienia, uzasadniony wniosek w sprawie transgranicznej alokacji kosztów.

Jeżeli projektodawców jest kilku, składają oni wniosek w sprawie inwestycji wspólnie.

Po otrzymaniu wniosków w sprawie inwestycji odnośne krajowe organy regulacyjne niezwłocznie przekazują Agencji kopię każdego z nich do celów informacyjnych.

Odnośne krajowe organy regulacyjne oraz Agencja zobowiązane są do zachowania poufności szczególnie chronionych informacji handlowych.

5. W terminie sześciu miesięcy od daty otrzymania przez ostatni z odnośnych krajowych organów regulacyjnych wniosku w sprawie inwestycji, po konsultacjach z zainteresowanymi projektodawcami organy te podejmują wspólne skoordynowane decyzje w sprawie alokacji rzeczywiście poniesionych kosztów inwestycyjnych, jakie poniosą poszczególni operatorzy systemów przesyłowych w ramach projektu,

oraz uwzględnieniu tych kosztów w opłatach taryfowych, lub w sprawie odrzucenia wniosku inwestycyjnego, w części lub w całości, jeżeli wspólna analiza odnośnych krajowych organów regulacyjnych prowadzi do wniosku, że projekt lub jego część nie zapewnia znaczących korzyści netto w żadnym z państw członkowskich odnośnych organów regulacyjnych.

Oдноśne krajowe organy regulacyjne uwzględniają w opłatach taryfowych odpowiednie rzeczywiście poniesione koszty inwestycyjne, zgodnie z definicją w zaleceniu, o którym mowa w ust. 14, zgodnie z alokacją kosztów inwestycyjnych, jakie ponoszą poszczególni operatorzy systemów przesyłowych w ramach projektu.

Następnie, w przypadku projektów prowadzonych na terytorium poszczególnych państw członkowskich odnośne krajowe organy regulacyjne oceniają w stosownych przypadkach, czy ze względu na włączenie kosztów inwestycyjnych do opłat taryfowych mogą wystąpić problemy z przystępnością cenową.

6. Przy alokacji kosztów odnośne krajowe organy regulacyjne uwzględniają:
 - a) rzeczywiste lub szacunkowe opłaty z tytułu zatorów lub inne opłaty;
 - b) rzeczywiste lub szacunkowe przychody wynikające z mechanizmu rozliczania rekompensat międzyoperatorskich utworzonego zgodnie z art. 49 rozporządzenia (UE) 2019/943.

W procesie transgranicznej alokacji kosztów uwzględnia się koszty i korzyści związane z projektami w zainteresowanych państwach członkowskich o charakterze gospodarczym, społecznym i środowiskowym oraz konieczność zapewnienia stabilnych ram finansowych dla rozwoju projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania przy jednoczesnym zminimalizowaniu potrzeby wsparcia finansowego. Dokonując transgranicznej alokacji kosztów, odnośne krajowe organy regulacyjne, po konsultacji z zainteresowanymi OSP, dążą do osiągnięcia wzajemnego porozumienia między innymi w oparciu o informacje określone w ust. 4 akapit pierwszy lit. a) i b) niniejszego artykułu. Ich ocena opiera się na scenariuszu podstawowym i wszelkich wrażliwościach, o których mowa w art. 11, umożliwiając rzetelną analizę wkładu projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania w unijną politykę energetyczną w zakresie dekarbonizacji, integracji rynku, konkurencji, zrównoważoności i bezpieczeństwa dostaw.

7. Przy alokacji kosztów odnośne krajowe organy regulacyjne stosują następujące zasady ogólne:
 - a) w przypadku gdy co najmniej 10 % szacowanych korzyści wynikających z projektu występuje w państwie członkowskim, to państwo członkowskie i odnośny krajowy organ regulacyjny uczestniczą w procesie transgranicznej alokacji kosztów;
 - b) w stosownych przypadkach alokacja kosztów między państwa członkowskie opiera się na podziale korzyści netto, przy zapewnieniu, aby klucz alokacji kosztów odzwierciedlał ten podział;
 - c) transgraniczna alokacja kosztów opiera się na umowie o alokacji kosztów *ex ante*, której celem jest zapewnienie pewności inwestycji, przy czym umowa ta musi być przejrzysta i przewidywalna, a transgraniczna alokacja kosztów może przewidywać możliwość korekt *ex post*, pod warunkiem że takie korekty są

wyraźnie określone w decyzji w sprawie alokacji kosztów i jasno określone, w tym w odniesieniu do ram czasowych i kategorii objętych alokacją.

Jeżeli projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania łagodzi negatywne efekty zewnętrzne, takie jak przepływy kołowe, i jest realizowany w państwie członkowskim będącym źródłem negatywnego efektu zewnętrznego, łagodzenia tego nie można uznać za korzyść transgraniczną, a zatem nie może ono być podstawą do alokacji kosztów OSP w państwach członkowskich dotkniętych tymi negatywnymi efektami zewnętrznymi.

8. Przy ustalaniu lub zatwierdzaniu opłat taryfowych zgodnie z art. 78 ust. 1 dyrektywy (UE) 2024/1788 i art. 59 ust. 1 lit. a) dyrektywy (UE) 2019/944 odnośne krajowe organy regulacyjne, w oparciu o transgraniczną alokację kosztów, o której mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, biorą pod uwagę rzeczywiste koszty ponoszone przez OSP, OSW lub innego projektodawcę w wyniku inwestycji w zakresie, w jakim odpowiadają one kosztom efektywnego i strukturalnie porównywalnego operatora.
9. Odnośne krajowe organy regulacyjne niezwłocznie przekazują Agencji decyzję w sprawie alokacji kosztów wraz ze wszystkimi istotnymi informacjami na jej temat. W decyzji w sprawie alokacji kosztów określa się w szczególności szczegółowe przesłanki, w oparciu o które dokonana została alokacja kosztów pomiędzy państwami członkowskimi, takie jak:
 - a) ocena rozpoznanych skutków, w tym również skutków dotyczących taryf sieciowych, dla każdego zainteresowanego państwa członkowskiego;
 - b) ocena planu operacyjnego, o którym mowa w ust. 4 akapit pierwszy lit. b);
 - c) wywoływane przez projekt, na poziomie regionalnym lub ogólnounijnym, pozytywne efekty zewnętrzne, takie jak bezpieczeństwo dostaw, elastyczność systemu, solidarność lub innowacje;
 - d) wyniki konsultacji z zainteresowanym projektodawcą.

Decyzję w sprawie alokacji kosztów publikuje się na stronach internetowych odnośnych krajowych organów regulacyjnych i udostępnia Agencji oraz Komisji.

Do dnia [w terminie sześciu miesięcy po wejściu w życie] r. Agencja ustanawia centralne repozytorium wszystkich decyzji w sprawie transgranicznej alokacji kosztów podjętych przez krajowe organy regulacyjne i prowadzi je na swojej stronie internetowej.

10. Jeżeli odnośne krajowe organy regulacyjne nie są w stanie osiągnąć porozumienia w kwestii wniosku inwestycyjnego w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym wniosek otrzymał ostatni z odnośnych krajowych organów regulacyjnych, niezwłocznie informują o tym Agencję.

W takim przypadku lub na wspólny wniosek odnośnych krajowych organów regulacyjnych decyzję w sprawie wniosku inwestycyjnego obejmującego transgraniczną alokację kosztów, o którym mowa w ust. 5, podejmuje Agencja w terminie trzech miesięcy od daty przekazania sprawy Agencji.

Przed podjęciem takiej decyzji Agencja przeprowadza konsultacje z odnośnymi krajowymi organami regulacyjnymi oraz projektodawcami. Trzymiesięczny termin, o którym mowa w akapicie drugim, może zostać przedłużony o dodatkowy okres dwóch miesięcy, w przypadku gdy Agencja wystąpi o dalsze informacje. Dodatkowy termin rozpoczyna się następnego dnia po otrzymaniu pełnych informacji.

Ocena Agencji opiera się na scenariuszu podstawowym ustalonym na podstawie art. 11 oraz wszelkich wrażliwościach, umożliwiając rzetelną analizę wkładu projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania w realizację celów unijnej polityki energetycznej w zakresie dekarbonizacji, integracji rynku, konkurencji, zrównoważoności i bezpieczeństwa dostaw.

Agencja, w swojej decyzji w sprawie wniosku inwestycyjnego obejmującego transgraniczną alokację kosztów, pozostawia określenie sposobu uwzględnienia kosztów inwestycyjnych w opłatach taryfowych zgodnie z transgraniczną alokacją kosztów przewidzianą na potrzeby odnośnych organów krajowych w momencie wykonywania decyzji na podstawie prawa krajowego.

Decyzja w sprawie wniosku inwestycyjnego obejmującego transgraniczną alokację kosztów jest publikowana. Zastosowanie mają art. 25 ust. 3 oraz art. 28 i 29 rozporządzenia (UE) 2019/942.

11. Agencja niezwłocznie przekazuje Komisji kopię wszystkich decyzji w sprawie alokacji kosztów, wraz ze wszystkimi istotnymi informacjami na jej temat. Agencja publikuje wersje wszystkich decyzji nieopatrzone klauzulą poufności na swojej stronie internetowej. Informacje takie można przedłożyć w formie zbiorczej. Agencja i Komisja zachowują poufność szczególnie chronionych informacji handlowych.
12. Decyzje w sprawie alokacji kosztów pozostają bez wpływu na prawo OSP do stosowania oraz prawo krajowych organów regulacyjnych do zatwierdzania opłat za dostęp do sieci zgodnie z rozporządzeniami (UE) 2019/943 i (UE) 2024/1789 oraz dyrektywami (UE) 2019/944 i (UE) 2024/1788.
13. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które korzystają z co najmniej jednego z następujących elementów:
 - a) zwolnienie ze stosowania art. 31, 32, 33 i art. 78 ust. 7 oraz dyrektywy (UE) 2024/1788 na podstawie art. 78 rozporządzenia (UE) 2024/1789;
 - b) zwolnienie ze stosowania art. 19 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2019/943 lub art. 6, art. 59 ust. 7 i art. 60 ust. 1 dyrektywy (UE) 2019/944 zgodnie z art. 63 rozporządzenia (UE) 2019/943;
 - c) odstępstwo od stosowania zasad rozdziału lub zasad dostępu stron trzecich zgodnie z art. 17 rozporządzenia (WE) nr 714/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady³⁸ lub art. 64 rozporządzenia (UE) 2019/943 i art. 66 dyrektywy (UE) 2019/944.
14. Do dnia [*sześć miesięcy po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia*] Agencja przyjmuje zalecenie w celu określenia dobrych praktyk w zakresie rozpatrywania wniosków inwestycyjnych dotyczących projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania zgodnie z zasadami, o których mowa w ust. 7 niniejszego artykułu.

W razie potrzeby zalecenie to jest regularnie aktualizowane przez Agencję. Uwzględnia ono specyfikę poszczególnych sektorów i zapewnia spójność z zasadami transgranicznego podziału kosztów sieci przesyłowych energii morskiej ze źródeł

³⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/2009 w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1228/2003 (Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/714/oj>).

odnawialnych, o którym mowa w art. 16 ust. 1. Przyjmując lub aktualizując zalecenie, Agencja przeprowadza szeroko zakrojone konsultacje z udziałem wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron. Zalecenie to zawiera również niewiążący wzór transgranicznej alokacji kosztów, aby ułatwić pracę krajowym organom regulacyjnym.

15. Projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania uzyskują transgraniczną alokację kosztów na tych samych zasadach i warunkach, o których mowa w niniejszym artykule, w odniesieniu do korzyści, jakie przynoszą Unii. Jest ona wydawana w sposób skoordynowany przez odnośne krajowe organy regulacyjne państw członkowskich będących beneficjentami.
16. Niniejszy artykuł stosuje się odpowiednio do pakietów projektów, o których mowa w art. 18.

Artykuł 18

Umożliwienie łączenia projektów dotyczących infrastruktury energetycznej w pakiety w celu podziału kosztów

1. Projektodawcy mogą łączyć co najmniej dwa projekty znajdujące się na liście unijnej, aby ułatwić dyskusje na temat podziału kosztów między odpowiednimi państwami członkowskimi i państwami trzecimi, stosownie do przypadku, oraz decyzje w sprawie transgranicznej alokacji kosztów między zainteresowanymi właściwymi organami państw członkowskich lub między właściwymi organami państw członkowskich i państw trzecich, stosownie do przypadku.
2. Komisja może zaprosić projektodawców do przedłożenia odpowiednim grupom do dyskusji wniosku dotyczącego jednego lub kilku pakietów dwóch lub większej liczby projektów znajdujących się na liście unijnej. Pakiet projektów może obejmować projekty na różnych etapach zaawansowania, pod warunkiem że ich łączenie nie opóźni realizacji projektów najbardziej zaawansowanych.
3. Po przeprowadzeniu dyskusji w grupach Komisja może zwrócić się do ENTSO energii elektrycznej lub ENNOH o przedstawienie wspólnej analizy kosztów i korzyści w odniesieniu do proponowanych pakietów dwóch lub większej liczby projektów znajdujących się na liście unijnej. Wspólna analiza kosztów i korzyści jest spójna ze scenariuszem podstawowym i wskaźnikami wrażliwości, o których mowa w art. 11, oraz z metodyką opracowaną zgodnie z art. 15. ENTSO energii elektrycznej lub ENNOH przedstawiają Komisji wspólną analizę kosztów i korzyści w terminie dwóch miesięcy od otrzymania wniosku.
4. Odpowiednie państwa członkowskie, przy udziale odnośnych krajowych organów regulacyjnych i przy wsparciu Komisji, określają pakiet projektów i, w stosownych przypadkach, zapraszają projektodawców do dodawania projektów do pakietu lub usuwania projektów z pakietu, jeżeli ułatwia to dyskusje na temat podziału kosztów, pod warunkiem że liczba projektów znajdujących się na liście unijnej uwzględnionych w pakiecie pozostaje możliwa do zarządzania.
5. Odpowiednie państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o zatwierdzeniu pakietów i zaprosić projektodawców do przedłożenia wspólnego wniosku inwestycyjnego zgodnie z art. 17 ust. 4. Decyzja ta jest udostępniana odpowiednim grupom i Komisji. Do celów art. 17 ust. 4 we wniosku inwestycyjnym uwzględnia się tylko jedną aktualną analizę kosztów i korzyści oraz jeden wniosek w sprawie

transgranicznej alokacji kosztów, aby ułatwić ewentualne złożenie wniosku o unijną pomoc finansową zgodnie z art. 21.

Artykuł 19

Wyodrębniony dochód z ograniczeń przesyłowych dla projektów znajdujących się na liście unijnej

1. OSP rezerwują 25 % niewydanych opłat z tytułu zatorów na zagwarantowanie faktycznej dostępności przydzielonej zdolności zgodnie z art. 19 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) 2019/943 oraz w celu wypłaty rekompensat operatorom elektrowni wytwarzających energię elektryczną ze źródeł odnawialnych na morzu zgodnie z art. 19 ust. 2 lit. c) rozporządzenia (UE) 2019/943 na inwestycje sieciowe w projekty znajdujące się na liście unijnej istotne dla zmniejszenia ograniczeń przesyłowych na połączeniu wzajemnym zgodnie z art. 19 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2019/943.
2. OSP umieszczają środki finansowe, o których mowa w pkt 1 niniejszego artykułu, na odrębnym rachunku do czasu, gdy będą mogły zostać wydane na finansowanie projektów znajdujących się na liście unijnej, mających znaczenie dla zmniejszenia ograniczeń przesyłowych na połączeniu wzajemnym, lub do czasu wykazania, że cele priorytetowe określone w art. 19 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2019/943 zostały odpowiednio zrealizowane i nie ma potrzeby budowania dodatkowych transgranicznych zdolności przesyłowych na granicach zainteresowanych państw członkowskich w celu zmniejszenia ograniczeń przesyłowych na połączeniu wzajemnym.
3. Wykorzystanie funduszy, o których mowa w ust. 1:
 - a) likwiduje lukę w finansowaniu projektów znajdujących się na liście unijnej, które przynoszą znaczne korzyści poza państwami przyjmującymi, z należyтым uwzględnieniem spodziewanego finansowania za pośrednictwem taryf;
 - b) zapewnia przejrzystość wniosków o wydanie decyzji w sprawie transgranicznej alokacji kosztów zgodnie z art. 17 niniejszego rozporządzenia;
 - c) pozwala uniknąć podwójnego finansowania oraz zapewnia proporcjonalność, przejrzystość i niedyskryminację;
 - d) nie zagraża osiągnięciu celów priorytetowych określonych w art. 19 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/943.
4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 23 niniejszego rozporządzenia w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez określenie warunków, na jakich OSP mogą korzystać ze środków finansowych, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz warunków, na jakich cel określony w art. 19 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2019/943 uznaje się za odpowiednio osiągnięty.
5. W terminie [*sześciu miesięcy*] od wejścia w życie aktów delegowanych, o których mowa w ust. 4, Agencja aktualizuje metodykę wykorzystania dochodów z ograniczeń przesyłowych zgodnie z art. 19 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/943. Zaktualizowana metodyka jest spójna z ust. 1, 2 i 3 niniejszego artykułu oraz z aktami delegowanymi przyjętymi na podstawie ust. 4 niniejszego artykułu.

Zachęty regulacyjne

1. W przypadku gdy w związku z rozwojem, budową, eksploatacją lub utrzymaniem projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania wchodzącego w zakres kompetencji krajowych organów regulacyjnych projektodawca ponosi ryzyko wyższe niż ryzyko ponoszone zwykle w związku z porównywalnym projektem infrastrukturalnym, krajowe organy regulacyjne mogą zapewnić przyznanie temu projektowi odpowiednich zachęt zgodnie z rozporządzeniami (UE) 2019/943 i (UE) 2024/1789 oraz dyrektywami (UE) 2019/944 i (UE) 2024/1788.

Akapit pierwszy nie ma zastosowania, jeżeli projekt będący przedmiotem wspólnego zainteresowania korzysta z co najmniej jednego z następujących elementów:

- a) zwolnienie ze stosowania art. 31, 32 i 33 oraz art. 78 ust. 7 i 9 dyrektywy (UE) 2024/1788 na podstawie art. 78 rozporządzenia (UE) 2024/1789;
 - b) zwolnienie ze stosowania art. 19 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2019/943 lub ze stosowania art. 6, art. 59 ust. 7 i art. 60 ust. 1 dyrektywy (UE) 2019/944 zgodnie z art. 63 rozporządzenia (UE) 2019/943;
 - c) zwolnienie zgodnie z art. 36 dyrektywy 2009/73/WE;
 - d) odstępstwo na podstawie art. 17 rozporządzenia (WE) nr 714/2009.
2. W przypadku podjęcia decyzji, by przyznać zachęty, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, krajowe organy regulacyjne uwzględniają wyniki analizy kosztów i korzyści sporządzonej z zastosowaniem metodyki opracowanej zgodnie z art. 14, a w szczególności regionalne lub ogólnounijne pozytywne efekty zewnętrzne projektu. Krajowe organy regulacyjne przeprowadzają dalszą analizę szczególnych rodzajów ryzyka ponoszonych przez projektodawców, zastosowanych środków zmniejszających ryzyko i powodów dotyczących profilu ryzyka w kontekście pozytywnych skutków netto projektu w zestawieniu z rozwiązaniem alternatywnym o niższym poziomie ryzyka. Do kwalifikowalnych rodzajów ryzyka należy w szczególności ryzyko związane z nowymi technologiami przesyłu, zarówno lądowymi, jak i morskimi, ryzyko związane z niepełnym zwrotem kosztów oraz ryzyko związane z rozwojem.
 3. W decyzji w sprawie przyznania zachęt uwzględnia się szczególny charakter ponoszonego ryzyka, a na jej podstawie można przyznać zachęty obejmujące między innymi co najmniej jeden z następujących środków:
 - a) zasady dotyczące inwestycji wybiegających w przyszłość;
 - b) zasady uznawania rzeczywiście poniesionych kosztów przed oddaniem projektu do użytku;
 - c) zasady dotyczące dodatkowego zwrotu z kapitału zainwestowanego w projekt;
 - d) wszelkie inne środki uznane za konieczne i odpowiednie.

ROZDZIAŁ VII

Finansowanie

Artykuł 21

Kwalifikowalność projektów do uzyskania unijnej pomocy finansowej na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/1153

1. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania należące do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w art. 27 i w załączniku II kwalifikują się do unijnej pomocy finansowej w formie dotacji na prace studyjne i instrumentów finansowych.
2. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania należące do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w art. 27 i w pkt 1 lit. a), b), c), d), e), f) i h) załącznika II oraz pkt 2 załącznika II i podlegające kompetencji krajowych organów regulacyjnych również kwalifikują się do unijnej pomocy finansowej w formie dotacji na roboty, w przypadku gdy spełniają wszystkie następujące kryteria:
 - a) analiza kosztów i korzyści danego projektu przeprowadzona zgodnie z art. 17 ust. 4 lit. a) dostarcza dowodów na istnienie znaczących pozytywnych efektów zewnętrznych, takich jak bezpieczeństwo dostaw, elastyczność systemu, solidarność lub innowacje;
 - b) projekt otrzymał decyzję w sprawie transgranicznej alokacji kosztów zgodnie z art. 17;
 - c) projekt nie może być finansowany przez rynek ani za pośrednictwem ram regulacyjnych zgodnie z biznesplanem i innymi ocenami, w szczególności ocenami przeprowadzonymi przez potencjalnych inwestorów, wierzycieli, lub krajowy organ regulacyjny, z uwzględnieniem wszelkich decyzji w sprawie zachęt i powodów, o których mowa w art. 20 ust. 2, przy ocenie zapotrzebowania projektu na unijną pomoc finansową.
3. Do unijnej pomocy finansowej w formie dotacji na roboty kwalifikują się również projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania realizowane zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 5 ust. 7 lit. d), jeżeli spełniają kryteria określone w ust. 2 niniejszego artykułu.
4. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania należące do kategorii infrastruktury energetycznej określonych w załączniku II inne niż te, o których mowa w ust. 2, z wyjątkiem kategorii infrastruktury określonej w pkt 3 tego załącznika, również kwalifikują się do unijnej pomocy finansowej w formie dotacji na roboty, jeżeli spełniają wszystkie następujące kryteria:
 - a) analiza kosztów i korzyści danego projektu przeprowadzona przez projektodawcę z zastosowaniem odpowiedniej metodyki analizy kosztów i korzyści opracowanej zgodnie z art. 11 dostarcza dowodów na istnienie znaczących pozytywnych efektów zewnętrznych, takich jak bezpieczeństwo dostaw, elastyczność systemu, solidarność lub innowacje;

- b) projekt nie może być finansowany przez rynek zgodnie z biznesplanem sporządzonym przez projektodawcę i innymi ocenami, w szczególności ocenami przeprowadzonymi przez potencjalnych inwestorów, wierzycieli lub krajowy organ regulacyjny;
 - c) projekt otrzymał ocenę przeprowadzoną przez odnośny organ krajowy lub, w stosownych przypadkach, krajowy organ regulacyjny w porozumieniu z OSP lub właściwymi OSD z państw członkowskich, w których projekt przynosi znaczące pozytywne skutki netto, która wyraźnie wskazuje na istnienie znaczących pozytywnych efektów zewnętrznych, takich jak bezpieczeństwo dostaw, elastyczność systemu, solidarność lub innowacje, wywoływanych przez projekt i obejmuje jego ocenę, a także zawiera wyraźne dowody na ich brak opłacalności ekonomicznej, zgodnie z analizą kosztów i korzyści, planem operacyjnym i ocenami przeprowadzonymi przez projektodawcę i potencjalnych inwestorów lub kredytodawców oraz, w stosownych przypadkach, przez krajowy organ regulacyjny.
5. Ocena, o której mowa w ust. 4 lit. c) niniejszego artykułu, opiera się na scenariuszu ustanowionym na podstawie art. 11 i wszelkich istniejących analizach wrażliwości tego scenariusza i obejmuje dokładną ocenę faktycznie poniesionych kosztów, dokładny opis korzyści płynących z projektu, w tym ich podział transgraniczny, dla poszczególnych państw członkowskich lub państw trzecich, w tym państw niebędących gospodarzami, opis podziału kosztów transgranicznych i wszystkich źródeł finansowania istotnych dla projektu i już pewnych.
6. Niniejszy artykuł stosuje się odpowiednio do projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania i pakietów projektów zgodnie z art. 18.

Projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania kwalifikują się do unijnej pomocy finansowej na warunkach określonych w rozporządzeniu (UE) 2021/1153. W odniesieniu do dotacji na roboty projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania kwalifikują się do unijnej pomocy finansowej, pod warunkiem że spełniają kryteria określone, stosownie do przypadku, w ust. 2 lub 4 niniejszego artykułu oraz w przypadku gdy projekt przyczynia się do osiągnięcia celów Unii w zakresie energii i klimatu.

Artykuł 22

Wskazówki dotyczące kryteriów przyznawania unijnej pomocy finansowej

Kryteria szczególne określone w art. 4 ust. 3 niniejszego rozporządzenia oraz parametry określone w art. 4 ust. 5 niniejszego rozporządzenia stosuje się do celów ustalania kryteriów przyznawania unijnej pomocy finansowej na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/1153. W odniesieniu do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania objętych art. 27 niniejszego rozporządzenia, oprócz wymogów określonych w art. 21 ust. 2 stosuje się kryteria integracji rynku, bezpieczeństwa dostaw, konkurencji i zrównoważoności.

ROZDZIAŁ VIII

Przepisy końcowe

Artykuł 23

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 3 ust. 4, art. 11 ust. 6 i art. 19 ust. 4, powierza się Komisji na okres siedmiu lat od dnia 23 czerwca 2027 r. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem okresu siedmiu lat. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 3 ust. 4, art. 11 ust. 6 i art. 19 ust. 4, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w porozumieniu międzyinstytucjonalnym z 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty zgodnie z art. 3 ust. 4, art. 11 ust. 6 i art. 19 ust. 4 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 24

Sprawozdawczość i ocena

Do dnia 30 czerwca 2032 r. Komisja publikuje sprawozdanie z realizacji projektów znajdujących się na liście Unii oraz przedłoży je Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. W sprawozdaniu takim przedstawia się ocenę:

- a) postępów osiągniętych w zakresie planowania, rozwoju, budowy i oddania do użytku projektów znajdujących się na liście Unii oraz, w stosownych przypadkach, opóźnień i innych napotkanych trudności;

- b) środków zaangażowanych i wypłaconych przez Unię na rzecz projektów znajdujących się na liście Unii w porównaniu z łączną wartością finansowanych projektów znajdujących się na liście Unii;
- c) postępów osiągniętych pod względem integracji odnawialnych źródeł energii, w tym energii z morskich źródeł odnawialnych, i redukcji emisji gazów cieplarnianych za pośrednictwem planowania, rozwoju, budowy i oddania do użytku projektów znajdujących się na liście Unii;
- d) w przypadku sektorów energii elektrycznej i wodoru – zmian poziomu połączeń międzysystemowych między państwami członkowskimi oraz odpowiadających im zmian cen energii;
- e) procesu wydawania pozwoleń i udziału społeczeństwa, w szczególności:
 - (i) średniego i maksymalnego łącznego czasu trwania procesu wydawania pozwoleń dla projektów znajdujących się na liście Unii, w tym również czasu trwania każdego etapu procedury poprzedzającej złożenie wniosku, w zestawieniu z przewidywanym terminarzem pierwszych najważniejszych etapów, o których mowa w art. 10 ust. 9;
 - (ii) najlepszych i innowacyjnych praktyk w odniesieniu do udziału zainteresowanych stron;
 - (iii) najlepszych i innowacyjnych praktyk w odniesieniu do łagodzenia wpływu na środowisko, w tym przystosowania się do zmiany klimatu, podczas procesów wydawania pozwoleń i realizacji projektów;
 - (iv) efektywności trybów przewidzianych w art. 8 ust. 3 pod względem przestrzegania terminów określonych w art. 10 ust. 1 i 2;
 - (v) tempa cyfryzacji procedur wydawania pozwoleń;
- f) rozpatrywania przez organy regulacyjne, w szczególności:
 - (i) liczby projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania lub pakietów projektów, w odniesieniu do których wydano decyzję w sprawie transgranicznej alokacji kosztów zgodnie z art. 17;
 - (ii) liczby i rodzaju projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które otrzymały szczególne zachęty zgodnie z art. 20;
- g) efektywności niniejszego rozporządzenia pod względem wkładu w osiągnięcie celów Unii w zakresie klimatu i energii oraz osiągnięcie neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.;
- h) poprawy odporności fizycznej i odporności w zakresie cyberbezpieczeństwa transgranicznej infrastruktury energetycznej;
- i) wykorzystania rozwiązań nieprzewodowych pod względem liczby projektów i odpowiedniego zwiększenia przepustowości sieci.

Artykuł 25

Przegląd

Do dnia 30 czerwca 2033 r. Komisja dokonuje przeglądu niniejszego rozporządzenia na podstawie wyników sprawozdawczości i oceny przewidzianych w art. 24

niniejszego rozporządzenia, a także monitorowania, sprawozdawczości i oceny przeprowadzonych na podstawie art. 22 i 23 rozporządzenia (UE) 2021/1153.

Artykuł 26

Informacje i promocja

Komisja tworzy i prowadzi platformę dotyczącą przejrzystości łatwo dostępną dla społeczeństwa przez internet. Platforma jest regularnie aktualizowana o informacje pochodzące ze: sprawozdań, o których mowa w art. 5 ust. 4; strony internetowej, o której mowa w art. 9 ust. 7; oraz o bezpośrednie informacje od projektodawców dotyczące projektów, które nie znajdują się już na liście unijnej. Na platformie prezentuje się następujące informacje:

- a) ogólne, zaktualizowane informacje, w tym również informacje geograficzne, dotyczące każdego z projektów znajdującego się na liście Unii;
- b) plan realizacji poszczególnych projektów znajdujących się na liście Unii określony w art. 5 ust. 1, przedstawiony w sposób umożliwiający ocenę postępów w realizacji w dowolnym momencie;
- c) dane na temat głównych przewidywanych korzyści wynikających z projektów, wpływu projektów na cele, o których mowa w art. 1 ust. 1, i kosztów projektów, z wyjątkiem wszelkich szczególnie chronionych informacji handlowych;
- d) lista unijna;
- e) dane dotyczące środków przyznanych i wypłaconych przez Unię na poszczególne projekty znajdujące się na liście Unii;
- f) linki do krajowych podręczników procedur, o których mowa w art. 9;
- g) aktualizacje informacji i statusu w odniesieniu do projektów, które znajdowały się na liście unijnej, ale nie są już na niej uwzględniane.

Artykuł 27

Odstępstwo w odniesieniu do połączeń międzysystemowych Cypru i Malty

1. W przypadku Cypru i Malty, które nie są połączone z transeuropejską siecią gazową, stosuje się odstępstwo od art. 3, art. 4 ust. 1 lit. a) i b), art. 4 ust. 5 oraz załączników I, II i III. Jedno połączenie międzysystemowe dla każdego z tych państw członkowskich utrzymuje swój status projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania na mocy niniejszego rozporządzenia wraz ze wszystkimi odpowiednimi prawami i obowiązkami, w przypadku gdy to połączenie międzysystemowe:

- a) było w trakcie opracowywania lub planowania w dniu 23 czerwca 2022 r.;

- b) uzyskało status projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013³⁹;
- c) jest niezbędne do zapewnienia stałego połączenia tych państw członkowskich z transeuropejską siecią gazową.

Projekty te zapewniają możliwość dostępu w przyszłości do nowych rynków energii, w tym rynku wodoru.

- 2. Projektodawcy przedstawiają wystarczające dowody na to, w jaki sposób połączenia międzysystemowe, o których mowa w ust. 1, umożliwią dostęp do nowych rynków energii, w tym wodoru, zgodnie z celami Unii w zakresie energii i klimatu. Takie dowody zawierają ocenę popytu na wodór odnawialny lub niskoemisyjny i jego podaży, a także obliczenie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych umożliwionego przez dany projekt.

Komisja regularnie weryfikuje tę ocenę i obliczenie, a także terminową realizację projektu.

- 3. Oprócz szczegółowych kryteriów określonych w art. 21 mających zastosowanie do unijnej pomocy finansowej, połączenia międzysystemowe, o których mowa w ust. 1, są projektowane z myślą o zapewnieniu dostępu do przyszłych rynków energii, w tym wodoru, nie mogą prowadzić do przedłużenia okresu eksploatacji aktywów gazu ziemnego i zapewniają interoperacyjność sąsiadujących sieci ponad granicami. Jakakolwiek kwalifikowalność do uzyskania unijnej pomocy finansowej na mocy art. 21 kończy się z dniem 31 grudnia 2027 r.
- 4. W każdym wniosku o unijną pomoc finansową na roboty wyraźnie wskazuje się cel przekształcenia aktywów w aktywa przeznaczone dla wodoru do 2036 r., jeżeli pozwolą na to warunki rynkowe, za pomocą planu działania z dokładnym harmonogramem.
- 5. Odstępstwo określone w ust. 1 ma zastosowanie do czasu gdy, odpowiednio, Cypr lub Malta zostaną bezpośrednio połączone z transeuropejską siecią gazową, lub do dnia 31 grudnia 2029 r., w zależności od tego, co nastąpi wcześniej.

Artykuł 28

Zmiany w rozporządzeniu (UE) 2019/942

W rozporządzeniu (UE) 2019/942 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 3 ust. 2 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„Na wniosek ACER organy regulacyjne, ENTSO energii elektrycznej, ENTSO gazu, ENNOH, regionalne centra koordynacyjne, organizacja OSD UE, operatorzy systemów przesyłowych, operatorzy sieci wodorowych, wyznaczeni operatorzy rynku energii elektrycznej oraz podmioty utworzone przez operatorów systemów przesyłowych gazu ziemnego, operatorów systemów LNG, operatorów systemów

³⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, uchylające decyzję nr 1364/2006/WE oraz zmieniające rozporządzenia (WE) nr 713/2009, (WE) nr 714/2009 i (WE) nr 715/2009 (Dz.U. L 115 z 25.4.2013, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/347/oj>).

magazynowania gazu ziemnego lub operatorów systemów magazynowania wodoru lub operatorów terminali wodorowych udostępniają ACER informacje niezbędne do wykonywania zadań ACER wynikających z niniejszego rozporządzenia, chyba że ACER już wystąpił z wnioskiem o udzielenie takich informacji i je otrzymał.”;

2) art. 11 lit. c) i d) otrzymują brzmienie:

„c) wypełnia obowiązki określone w art. 5, 11, 12, 14 i 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../...* [rozporządzenie TEN-E w brzmieniu proponowanym w dokumencie COM(2025) xxxx] oraz w sekcji 2 pkt 8 załącznika III do tego rozporządzenia;

d) podejmuje decyzje dotyczące wniosków inwestycyjnych, w tym dotyczące transgranicznej alokacji kosztów, na podstawie art. 17 ust. 9 rozporządzenia (UE) .../... [rozporządzenie TEN-E w brzmieniu proponowanym w dokumencie COM(2025) xxxx].”.

* Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... [rozporządzenie TEN-E w brzmieniu proponowanym w dokumencie COM(2025) xxxx] (Dz.U..., ELI: ...).

Artykuł 29

Zmiany w rozporządzeniu (UE) 2019/943

Art. 48 rozporządzenia (UE) 2019/943 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 48

Dziesięcioletni plan rozwoju sieci

1. Plan rozwoju sieci o zasięgu unijnym, o którym mowa w art. 30 ust. 1 lit. b) niniejszego rozporządzenia, opiera się na scenariuszu podstawowym i sprawozdaniu dotyczącym identyfikacji potrzeb systemu zgodnie z art. 11 i 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../...* [rozporządzenie TEN-E w brzmieniu proponowanym w dokumencie COM(2025) xxxx] oraz obejmuje modelowanie zintegrowanej sieci i ocenę odporności systemu na awarie. Odpowiednie parametry wejściowe na potrzeby modelowania scenariusza podstawowego, takie jak założenia dotyczące cen paliw i opłat emisyjnych lub instalacji odnawialnych źródeł energii, oraz założenia na potrzeby oceny wystarczalności zasobów na poziomie europejskim opracowanej zgodnie z art. 23 niniejszego rozporządzenia powinny być w miarę możliwości spójne.

Plan rozwoju sieci o zasięgu unijnym w szczególności:

- a) opiera się na projektach o znaczeniu transgranicznym zawartych w krajowych dziesięcioletnich planach rozwoju sieci i krajowych planach inwestycyjnych, z uwzględnieniem regionalnych planów inwestycyjnych, o których mowa w art. 34 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, oraz opiera się na unijnych aspektach planowania sieci określonych w rozporządzeniu (UE) .../... [rozporządzenie TEN-E w brzmieniu proponowanym w dokumencie COM(2025) xxxx]; podlega analizie kosztów i korzyści przeprowadzonej z zastosowaniem metodyki określonej w art. 14 tego rozporządzenia;

- b) bierze pod uwagę w pierwszej kolejności alternatywy dla rozbudowy sieci, takie jak rozwiązania nieprzewodowe zgodnie z rozporządzeniem (UE) .../... [rozporządzenie TEN-E w brzmieniu proponowanym w dokumencie COM(2025) xxxx] lub elastyczność niezwiązana z paliwami kopalnymi;
- c) w odniesieniu do transgranicznych połączeń wzajemnych opiera się również na uzasadnionych potrzebach różnych użytkowników systemu i obejmuje długoterminowe zobowiązania inwestorów, o których mowa w art. 44 i 51 dyrektywy (UE) 2019/944;
- d) identyfikuje luki inwestycyjne, zwłaszcza w odniesieniu do zdolności transgranicznych.

W odniesieniu do akapitu drugiego lit. d) do planu rozwoju sieci o zasięgu unijnym może zostać załączony przegląd barier hamujących wzrost transgranicznej zdolności sieci wynikających z różnych procedur lub praktyk zatwierdzania.

2. ACER przedstawia opinię w sprawie krajowych dziesięcioletnich planów rozwoju sieci, aby ocenić ich spójność z dziesięcioletnim planem rozwoju sieci o zasięgu unijnym, w tym zgodność z wymogami art. 3 ust. 6 i 7 rozporządzenia (UE) .../... [rozporządzenie TEN-E w brzmieniu proponowanym w dokumencie COM(2025) xxxx]. Jeżeli ACER stwierdzi niespójności między krajowym dziesięcioletnim planem rozwoju sieci a dziesięcioletnim planem rozwoju sieci o zasięgu unijnym, zaleca odpowiednią zmianę krajowego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci lub dziesięcioletniego planu rozwoju sieci o zasięgu unijnym w terminie dwóch miesięcy od jego otrzymania. Jeżeli taki krajowy dziesięcioletni plan rozwoju sieci jest opracowany zgodnie z art. 40a dyrektywy (UE) 2019/944, ACER zaleca organowi regulacyjnemu zmianę krajowego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci zgodnie z art. 40a ust. 7 tej dyrektywy oraz informuje o tym Komisję.”.

* Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... [rozporządzenie TEN-E w brzmieniu proponowanym w dokumencie COM(2025) xxxx] (Dz.U..., ELI: ...).

Artykuł 30

Zmiany w rozporządzeniu (UE) 2024/1789

W rozporządzeniu (UE) 2024/1789 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 60 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 60

Plan rozwoju sieci wodorowej o zasięgu unijnym

1. Plan rozwoju sieci wodorowej o zasięgu unijnym opiera się na scenariuszu podstawowym i sprawozdaniu dotyczącym identyfikacji potrzeb systemu zgodnie z art. 11 i 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../...* [rozporządzenie TEN-E w brzmieniu proponowanym w dokumencie COM(2025) xxxx] oraz obejmuje modelowanie zintegrowanej sieci wodorowej, europejską prognozę dotyczącą dostaw oraz ocenę odporności systemu na awarie.

Plan rozwoju sieci wodorowej o zasięgu unijnym w szczególności:

- a) opiera się na planach rozwoju krajowej sieci przesyłowej wodorowej, jak określono w art. 55 dyrektywy (UE) 2024/1788 oraz na unijnych aspektach planowania sieci określonych w rozporządzeniu (UE) .../... [rozporządzenie TEN-E w brzmieniu proponowanym w dokumencie COM(2025) xxxx];
- b) w odniesieniu do transgranicznych połączeń wzajemnych opiera się na uzasadnionych potrzebach różnych użytkowników sieci oraz obejmuje długoterminowe zobowiązania inwestorów, o których mowa w art. 55 ust. 7 dyrektywy (UE) 2024/1788;
- c) określa luki inwestycyjne, w szczególności w odniesieniu do niezbędnych zdolności transgranicznych, aby zrealizować priorytetowe korytarze wodoru i elektrolizerów, o których mowa w pkt 3 załącznika I do rozporządzenia (UE) .../... [rozporządzenie TEN-E w brzmieniu proponowanym w dokumencie COM(2025) xxxx].

W odniesieniu do akapitu drugiego lit. c) do planu rozwoju sieci wodorowej o zasięgu unijnym może zostać załączony przegląd barier hamujących wzrost transgranicznej zdolności sieci wynikających z różnych procedur lub praktyk zatwierdzania. W stosownych przypadkach takiemu przeglądowi może towarzyszyć kompleksowy plan usuwania barier i przyspieszenia realizacji priorytetowych korytarzy wodoru i elektrolizerów.

2. ACER przedstawia opinię w sprawie krajowych planów rozwoju sieci przesyłowej wodorowej, w stosownych przypadkach, aby ocenić ich spójność z planem rozwoju sieci wodorowej o zasięgu unijnym, w tym zgodność z wymogami art. 3 ust. 6 i 7 rozporządzenia (UE) .../... [rozporządzenie TEN-E w brzmieniu proponowanym w dokumencie COM(2025) xxxx]. Jeżeli ACER stwierdzi niespójności między krajowym planem rozwoju sieci przesyłowej wodorowej a planem rozwoju sieci wodorowej o zasięgu unijnym, zaleca odpowiednią zmianę krajowego planu rozwoju sieci przesyłowej wodorowej lub planu rozwoju sieci wodorowej o zasięgu unijnym, nie później niż dwa miesiące po otrzymaniu krajowego planu rozwoju sieci przesyłowej wodorowej.
3. Przy opracowywaniu planu rozwoju sieci wodorowej o zasięgu unijnym, ENNOH współpracuje z ENTSO energii elektrycznej i ENTSO gazu, w szczególności w zakresie opracowania analizy kosztów i korzyści dla całego systemu energetycznego, o której mowa w art. 14 rozporządzenia (UE) .../... [rozporządzenie TEN-E w brzmieniu proponowanym w dokumencie COM(2025) xxxx], oraz identyfikacji luk w infrastrukturze, o której mowa w art. 13 tego rozporządzenia.”;

* Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... [rozporządzenie TEN-E w brzmieniu proponowanym w dokumencie COM(2025) xxxx] (Dz.U..., ELI: ...).

2) art. 61 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 61

Zintegrowane planowanie sieci na poziomie Unii

1. W okresie przejściowym do dnia 1 stycznia 2027 r. ENTSO gazu opracowuje plan rozwoju sieci wodorowej o zasięgu unijnym na 2026 r., przy pełnym zaangażowaniu operatorów sieci przesyłowych wodorowych oraz we współpracy z ENNOH gdy tylko zostanie ustanowiona. Plan rozwoju sieci wodorowej o zasięgu unijnym na 2026 r. składa się z dwóch odrębnych rozdziałów dotyczących odpowiednio wodoru i gazu ziemnego. ENTSO gazu niezwłocznie przekazuje ENNOH wszystkie informacje, w tym dane i analizy zebrane podczas przygotowywania planów rozwoju sieci wodorowej o zasięgu unijnym do dnia 1 stycznia 2027 r.
2. ENNOH opracowuje plan rozwoju sieci wodorowej o zasięgu unijnym na 2028 r. na podstawie niniejszego artykułu oraz art. 60.
3. ENNOH ściśle współpracuje z ENTSO energii elektrycznej i ENTSO gazu, aby opracować zintegrowane plany rozwoju sieci o zasięgu unijnym, odpowiednio na podstawie art. 32 i art. 60 niniejszego rozporządzenia oraz art. 30 rozporządzenia (UE) 2019/943.
4. W przypadku gdy konieczne jest podjęcie decyzji, aby zapewnić efektywność systemu zgodnie z definicją w art. 2 pkt 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 pomiędzy wszystkimi nośnikami energii, Komisja zapewnia ścisłą współpracę między ENTSO energii elektrycznej, ENTSO gazu i ENNOH;
5. ENNOH, ENTSO energii elektrycznej i ENTSO gazu współpracują w skuteczny, włączający i przejrzysty sposób, ułatwiają podejmowanie decyzji w drodze konsensusu oraz opracowują niezbędne ustalenia robocze, aby umożliwić taką współpracę oraz zapewnić ich sprawiedliwą reprezentację.

ENNOH może ustanowić wraz z ENTSO energii elektrycznej i ENTSO gazu grupy robocze, aby wypełniać swoje obowiązki zgodnie z akapitem pierwszym lit. a), b) i d), oraz zapewnia sprawiedliwą i równą reprezentację sektorów wodoru, energii elektrycznej i gazu w tych grupach roboczych.

Artykuł 31

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na przyznawanie, kontynuację ani modyfikację pomocy finansowej udzielanej przez Komisję na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013⁴⁰ i rozporządzenia (UE) 2021/1153.
2. Każdy proces opracowywania metodyki analizy kosztów i korzyści zainicjowany przez ENTSO energii elektrycznej lub ENNOH zgodnie z art. 11 rozporządzenia (UE) 2022/869 przed dniem [*data wejścia w życie/rozpoczęcie stosowania niniejszego rozporządzenia*] jest kontynuowany na podstawie art. 14 niniejszego rozporządzenia.

⁴⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę”, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 680/2007 i (WE) nr 67/2010 (Dz.U. L 348 z 20.12.2013, s. 129, <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1316/oj>).

Wszelkie etapy zakończone na podstawie art. 11 rozporządzenia (UE) 2022/869 uznaje się za zakończone na podstawie odpowiednich przepisów art. 14 niniejszego rozporządzenia.

Każdą metodykę analizy kosztów i korzyści dla całego systemu energetycznego zatwierdzoną przez Komisję zgodnie z art. 11 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2022/869 uznaje się za zatwierdzoną na podstawie art. 14 ust. 7 niniejszego rozporządzenia i pozostaje ona ważna do czasu zastąpienia jej nową metodyką obejmującą cały system energetyczny analizy kosztów i korzyści opracowaną zgodnie z art. 14 niniejszego rozporządzenia.

3. Wspólne scenariusze opracowywane przez ENTSO energii elektrycznej, ENTSO gazu i ENNOH zgodnie z art. 12 rozporządzenia (UE) 2022/869 są nadal opracowywane i zatwierdzane przez Komisję zgodnie z procedurą określoną w tym artykule. Te wspólne scenariusze, po ich zatwierdzeniu przez Komisję, uznaje się za podstawowe scenariusze referencyjne na podstawie art. 11 niniejszego rozporządzenia i pozostają one ważne do czasu ich zastąpienia nowymi podstawowymi scenariuszami referencyjnymi opracowanymi zgodnie z art. 11 niniejszego rozporządzenia.
4. Załącznik VII do rozporządzenia (UE) 2022/869 ustanawiający [] unijną listę projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, a także art. [] rozporządzenia (UE) 2022/869 oraz załączniki [] do tego rozporządzenia nadal mają zastosowanie do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania umieszczonych na [] liście unijnej do czasu rozpoczęcia stosowania aktu delegowanego, o którym mowa w art. 3 ust. 4 niniejszego rozporządzenia ustanawiającego pierwszą listę unijną.

Artykuł 32

Uchylenie

Rozporządzenie (UE) 2022/869 traci moc. Odesłania do rozporządzenia (UE) 2022/869 odczytuje się jako odesłania do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 33

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca*

*W imieniu Rady
Przewodnicząca*

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH I CYFROWYCH REGULACJI

1.	STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY	3
1.1.	Tytuł wniosku/inicjatywy	3
1.2.	Obszary polityki, których dotyczy wnioski/inicjatywa	3
1.3.	Cel(e).....	3
1.3.1.	Cel(e) ogólny(-e).....	3
1.3.2.	Cel(e) szczegółowy(-e)	3
1.3.3.	Oczekiwane wyniki i wpływ	4
1.3.4.	Wskaźniki dotyczące realizacji celów	5
1.5.1.	Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy	6
1.5.2.	Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tej sekcji „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.	8
1.5.3.	Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań	8
1.5.4.	Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami	9
1.5.5.	Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym możliwości przegrupowania środków	9
1.7.	Planowane metody wykonania budżetu	11
2.	ŚRODKI ZARZĄDZANIA	13
2.1.	Zasady nadzoru i sprawozdawczości	13
2.2.	System zarządzania i kontroli	13
2.2.1.	Uzasadnienie dla proponowanych metod wykonania budżetu, mechanizmów finansowania wykonania, sposobów dokonywania płatności i strategii kontroli	13
2.2.2.	Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia.....	14
2.2.3.	Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)	14
2.3.	Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom	15
3.	SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY	16
3.1.	Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wnioski/inicjatywa ma wpływ	16
3.2.	Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki	17

3.2.1.1.	Środki z uchwalonego budżetu	17
3.2.2.	Szacowany produkt finansowany ze środków operacyjnych.....	20
3.2.3.	Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne.....	22
3.2.3.1.	Środki z uchwalonego budżetu	22
3.2.3.2.	Ogółem środki.....	22
3.2.4.	Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie	23
3.2.4.1.	Finansowane z uchwalonego budżetu.....	23
3.2.4.2.	Zapotrzebowanie na zasoby ludzkie ogółem	23
3.2.5.	Przegląd szacowanego wpływu na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi	25
3.2.6.	Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi	25
3.2.7.	Udział osób trzecich w finansowaniu	26
3.2.8.	Szacowane zasoby ludzkie i wykorzystanie wymaganych środków w agencji zdecentralizowanej	26
3.3.	Szacunkowy wpływ na dochody	28
4.	WYMIAR CYFROWY	28
4.1.	Wymogi cyfrowe.....	28
4.2.	Dane	29
4.3.	Rozwiązania cyfrowe	30
4.4.	Ocena interoperacyjności	30
4.5.	Środki wspierające cyfrowe wdrażanie.....	31

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, zmieniające rozporządzenia (UE) 2019/942, (UE) 2019/943 i (UE) 2024/1789 oraz uchylające rozporządzenie (UE) 2022/869.

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa

Obszar: Energia

Działanie: Pakt dla czystego przemysłu

1.3. Cel(e)

1.3.1. Cel(e) ogólny(-e)

Ogólnym celem jest zapewnienie terminowego i efektywnego rozwoju oraz interoperacyjności odpornej infrastruktury energetycznej, energii ze źródeł odnawialnych i elastyczności, w tym magazynowania i stacji ładowania, w całej UE. Umożliwi to UE realizację jej celów w zakresie energii i klimatu, w tym zapewnienie przystępności cenowej energii dzięki lepszym połączeniom międzysystemowym, co doprowadzi do konwergencji cen, obniżenia hurtowych cen energii elektrycznej i mniejszej zmienności cen energii elektrycznej, a także do przyspieszonego łączenia wytwarzania i popytu.

1.3.2. Cel(e) szczegółowy(-e)

Niniejsza inicjatywa obejmuje cztery cele szczegółowe (CS) służące osiągnięciu głównego celu:

i) CS1: Zapewnienie, aby projekty zawarte w planach rozwoju sieci i wybrane jako PWsZ/PWzZ odpowiednio i skutecznie zaspokajały zidentyfikowane potrzeby w zakresie infrastruktury, zapewniając terminowy i efektywny rozwój infrastruktury energetycznej;

ii) CS2: Ułatwienie korzystania z narzędzi podziału kosztów w celu szybszego wdrażania transgranicznych projektów infrastrukturalnych, co prowadzi do zwiększonego wykorzystania narzędzi podziału kosztów i skrócenia czasu wdrażania projektów;

iii) CS3: Skrócenie i uproszczenie procedur wydawania pozwoleń na projekty dotyczące infrastruktury energetycznej, energii ze źródeł odnawialnych i magazynowania energii, a także stacji ładowania, co pozwoli skrócić czas potrzebny na uzyskanie niezbędnych pozwoleń, a tym samym umożliwi dotrzymanie obowiązujących terminów i uprości wymogi dotyczące pozwoleń;

iv) CS4: Zwiększenie bezpieczeństwa fizycznego i cyberbezpieczeństwa oraz odporności transgranicznej infrastruktury energetycznej (PWsZ/PWzZ) poprzez zwiększenie liczby urządzeń i instalacji służących ochronie i odporności na krytycznych elementach sieci.

Wniosek wiąże się z **nowym wymogiem dla Komisji**, który jest związany z osiągnięciem **CS1**:

- Wymóg 1 (powiązany z CS1): Zadaniem Komisji jest opracowanie kompleksowego scenariusza podstawowego i analiz wrażliwości, stosownie do potrzeb, co najmniej raz na cztery lata w odniesieniu do sektorów energii elektrycznej, wodoru i gazu, które mają być wykorzystywane na potrzeby ogólnounijnych dziesięcioletnich planów rozwoju sieci (art. 11).

Wniosek wiąże się z nowymi wymogami dla ACER, które są związane z osiągnięciem CS1 i CS2:

- Wymóg 2 (powiązany z CS1): Do celów opracowania scenariusza podstawowego zadaniem ACER jest wspieranie i weryfikowanie gromadzenia danych przez Komisję (art. 11). Ponadto ACER ma obowiązek opracować i opublikować wiążącą ramową metodykę identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury (przeprowadzanej przez ENTSO-E i ENNOH).
- Wymóg 3 (powiązany z CS2): ACER jest upoważniona do aktualizacji swojego zalecenia w sprawie transgranicznej alokacji kosztów i ustanowienia centralnego repozytorium wszystkich decyzji dotyczących transgranicznej alokacji kosztów (art. 17).

1.3.3. Oczekiwane wyniki i wpływ

Należy wskazać, jakie efekty przyniesie wniosek/inicjatywa beneficjentom/grupie docelowej.

Dodatkowe zasoby umożliwią Komisji i ACER wykonywanie zadań niezbędnych do wypełnienia ich mandatu na podstawie przepisów UE zgodnie z określonymi w niniejszym wniosku wymogami. Oczekuje się, że wniosek przyniesie następujące efekty beneficjentom i grupie docelowej:

- **Wymóg 1:** Oczekuje się, że powierzenie Komisji opracowania scenariusza podstawowego zapewni większą przejrzystość, kontrolę i spójność danych wejściowych wykorzystywanych w planowaniu sieci zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym, przy czym ostatecznym celem będzie zapewnienie skuteczniejszej identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury i skuteczniejszego reagowania na nie, co doprowadzi z czasem do zmniejszenia luki między planowanymi projektami infrastrukturalnymi w dziesięcioletnim planie rozwoju sieci a zidentyfikowanymi potrzebami w zakresie infrastruktury transgranicznej, z korzyścią dla wszystkich operatorów i użytkowników systemów i sieci dzięki szybszym postępom w kierunku stworzenia optymalnej sieci.
- **Wymóg 2:** Powierzenie ACER zadań związanych z opracowaniem scenariusza podstawowego i określeniem potrzeb w zakresie infrastruktury zapewni solidność i wiarygodność procesu i jego wyników, co przyniesie korzyści podobne do tych wynikających z wymogu 1.
- **Wymóg 3:** Powierzenie ACER zadania aktualizacji zalecenia w sprawie transgranicznej alokacji kosztów pozwoli stworzyć bardziej zharmonizowane ramy podziału kosztów, poprawiając spójność między państwami członkowskimi i decyzjami w sprawie transgranicznej alokacji kosztów oraz zachęci państwa członkowskie niebędące gospodarzami do większego zaangażowania, co ma na celu ułatwienie stosowania narzędzi podziału kosztów, aby przyspieszyć realizację transgranicznych projektów infrastrukturalnych.

1.3.4. Wskaźniki dotyczące realizacji celów

Należy wskazać wskaźniki stosowane do monitorowania postępów i osiągnięć.

Wskaźniki stosowane do monitorowania postępów i osiągnięcia celów inicjatywy wymieniono w załączniku 8 do oceny skutków regulacji towarzyszącej pakietowi dotyczącemu sieci energetycznych. Środki te obejmują w szczególności:

- zakres, w jakim projekty uwzględnione w planach rozwoju sieci i wybrane jako PWSZ/PWZZ odpowiednio i skutecznie zaspokajają zidentyfikowane potrzeby w zakresie infrastruktury;
- skuteczne i zwiększone wykorzystanie narzędzi podziału kosztów;
- uproszczenie procedur wydawania pozwoleń, skrócenie terminów wydawania pozwoleń i dotrzymywanie obecnych terminów;
- zwiększenie bezpieczeństwa fizycznego i cyberbezpieczeństwa oraz odporności infrastruktury energetycznej.

W odniesieniu do celów szczegółowych, z którymi związane są wymogi 1–3, zastosowanie mają następujące wskaźniki:

- **Wskaźniki dla wymogu 1 i 2 (powiązane z CS1):** Liczba i łączna przepustowość nowych transgranicznych połączeń wzajemnych zatwierdzonych/wdrożonych; stopień, w jakim zidentyfikowane potrzeby w zakresie infrastruktury są zaspokajane przez projekty infrastrukturalne (zdolność przepustowa) ujęte w dziesięcioletnim planie rozwoju sieci (planowane, w budowie lub oddane do użytku) lub inne rozwiązania nieprzewodowe (istnienie luki między potrzebami a projektami oraz zmniejszenie tej luki); wykorzystanie rozwiązań nieprzewodowych pod względem liczby projektów i odpowiedniego zwiększenia przepustowości sieci.
- **Wskaźniki dla wymogu 3 (powiązane z CS2):** Liczba wiążących umów o podziale kosztów umożliwiających realizację projektów transgranicznych; średni czas potrzebny do osiągnięcia porozumienia w sprawie alokacji kosztów; liczba państw niebędących gospodarzami, które uczestniczą w umowach o podziale kosztów; liczba projektów stanowiących część pakietów zgłoszonych do uzyskania statusu PWSZ/PWZZ.

1.4. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

- nowego działania
- nowego działania, będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego⁷⁰
- przedłużenia bieżącego działania
- połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

1.5. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

⁷⁰ O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

1.5.1. *Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy*

Wymóg 1:

Wprowadza się nowy przepis zobowiązujący Komisję do opracowania scenariusza podstawowego, który ma być stosowany w odniesieniu do ogólnounijnych dziesięcioletnich planów rozwoju sieci po wejściu w życie rozporządzenia, a następnie co najmniej co cztery lata (art. 11). Komisja musi również opracować metodykę gromadzenia danych pochodzących z ENTSO-E, ENNOH i ENTSO-G oraz konsultować się z odpowiednimi podmiotami w sprawie zgromadzonych danych. Komisja musi również skonsultować projekt scenariusza podstawowego z grupą TEN-E oraz przyjąć i opublikować ostateczny scenariusz podstawowy. W razie potrzeby Komisja może również opracować analizy wrażliwości na potrzeby scenariusza podstawowego w oparciu o zmiany na rynku lub zmiany polityki. Komisja będzie musiała monitorować zidentyfikowane potrzeby na odpowiednich forach regionalnych. W ramach Komisji zadania te zostałyby powierzone DG ds. Energii i JRC.

W odniesieniu do DG ds. Energii nowy wymóg dotyczący opracowania scenariusza podstawowego wymagałby dodatkowych zasobów do zarządzania procesem opracowywania scenariusza, co wiąże się z dużą liczbą interakcji z zainteresowanymi stronami, państwami członkowskimi, służbami wsparcia, partnerami itp. Na podstawie oceny skutków towarzyszącej niniejszemu wnioskowi realizacja tych zadań spowoduje dodatkowe obciążenie pracą dla DG ds. Energii wynoszące łącznie 6 EPC. Te dodatkowe zasoby pokryłyby następujące potrzeby:

Kierowanie procesem:

- Koordynacja całego procesu między ENTSO/OSP, Komisją i ACER zgodnie z wymogami przepisów dotyczących TEN-E; konsultacje z zainteresowanymi stronami i państwami członkowskimi na poszczególnych etapach procesu (w tym poprzez warsztaty i spotkania) oraz odpowiednie działania następcze (opisane w art. 11–13).
- Zapewnienie zgodności scenariuszy dotyczących sieci w ramach ogólnej struktury polityki; dostosowanie projektu scenariusza do aktualnego scenariusza strategicznego (np. związanego z celami na 2040 r., dyrektywami w sprawie odnawialnych źródeł energii, w sprawie efektywności energetycznej, o handlu emisjami itp.); zapewnienie dostosowania do krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu oraz ERAA; zarządzanie procesem oceny projektu i końcowego sprawozdania dotyczącego identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury (przeprowadzanego przez ENTSO).
- Koordynowanie procesu dopasowywania potrzeb (po przyjęciu oceny potrzeb w zakresie infrastruktury) z ENTSO-E, OSP, państwami członkowskimi, krajowymi organami regulacyjnymi i odpowiednimi zainteresowanymi stronami oraz kierowanie tym procesem wraz z odpowiednimi grupami regionalnymi. Uważne śledzenie wraz z ENTSO całościowej analizy kosztów i korzyści systemu energetycznego oraz zapewnienie właściwego wdrożenia, w tym włączenia odpowiednich zainteresowanych stron.
- Przygotowywanie i sporządzanie projektów aktów prawnych oraz zarządzanie procesem ich przyjmowania.

Opracowywanie i koordynacja scenariuszy:

- Zapewnienie gromadzenia danych z udziałem państw członkowskich, ENTSO-E, ENTSO-G, ENNOH, krajowych organów regulacyjnych i innych zainteresowanych stron. Prowadzenie repozytoriów i zapewnienie jakości danych.
- Koordynacja prac związanych z oceną. Obejmie to wszystkie etapy procesu modelowania, tj. zapewnienie dostępności danych, ustalanie krytycznych założeń, przegląd i kontrolę jakości wstępnych wyników modelowania, działania następcze w związku z planem prac oraz planowanie interakcji twórców modeli/analitików z odpowiednimi zainteresowanymi stronami.
- Dokumentowanie poszczególnych etapów modelowania oraz rozpowszechnianie sprawozdań i zestawów danych. Dokumentacja będzie obejmować metodykę, dane, kluczowe założenia oraz wyniki w różnych formatach: sprawozdania, pliki danych, zasoby internetowe.

Jeśli chodzi o JRC, jego zadaniem byłoby wspieranie DG ds. Energii w opracowywaniu scenariusza podstawowego, a także przeprowadzanie modelowania. Za gromadzenie danych pochodzących od państw członkowskich i OSP na potrzeby modelowania energii elektrycznej, gazu i wodoru odpowiadać będzie DG ENER przy wsparciu JRC. Na podstawie oceny skutków oczekuje się, że spowoduje to nowe obciążenie pracą dla JRC wynoszące łącznie 12 EPC.

- Współpraca z DG ds. Energii i zapewnianie specjalistycznej wiedzy technicznej i wiedzy w zakresie polityki przy opracowywaniu metodyki modelowania scenariusza podstawowego, a także wspieranie DG ds. Energii w gromadzeniu niezbędnych danych pochodzących od ENTSO-E, ENNOH i ENTSO-G.
- Modelowanie systemu energetycznego: tworzenie scenariuszy i poziomów wrażliwości; zarządzanie danymi wymaganymi do modelowania systemu energetycznego;
- Modelowanie energii elektrycznej: modelowanie dysponowania energią elektryczną w scenariuszach; obliczenia przepływu mocy; zarządzanie danymi wymaganymi do modelowania energii elektrycznej
- Modelowanie gazu i wodoru: aktualizacja długoterminowych oczekiwań dotyczących gazu i wodoru; modelowanie rynku gazu i sieci w scenariuszach; modelowanie przepływów gazu/wodoru; modelowanie danych na potrzeby modelowania gazu/wodoru; zarządzanie danymi wymagane do modelowania gazu i wodoru.

Ogólnie rzecz biorąc, szacuje się, że wniosek spowoduje nowe obciążenie Komisji pracą wynoszące łącznie **18 EPC** (6 EPC dla DG ds. Energii i 12 EPC dla JRC, z czego 4 etaty zostaną przeniesione z obecnych zasobów, a 9 etatów zostanie sfinansowanych na podstawie porozumienia administracyjnego). Ponadto konieczne będzie poniesienie jednorazowych kosztów operacyjnych w wysokości 1 mln EUR oraz powtarzających się rocznych kosztów operacyjnych w wysokości 500 000 EUR na aktualizacje techniczne, rozbudowę i utrzymanie modeli dotyczących energii elektrycznej, gazu i wodoru, na modelowanie celów, krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu oraz koszyków energetycznych, a także na organizację warsztatów i misji.

ACER

Wymóg 2:

Zadaniem ACER jest wspieranie i weryfikowanie wszystkich danych wejściowych gromadzonych przez Komisję w ramach opracowywania scenariusza podstawowego (art. 11). Ponadto ACER jest zobowiązana do opracowania wiążącej metody identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury (art. 12) i oceny zgodności projektu identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury opracowanego i przedłożonego przez ENTSO-E i ENNOH z opracowaną metodyką ramową oraz do przedstawienia sprawozdania grupie TEN-E. ACER jest również zobowiązana do aktualizacji metodyki ramowej w razie potrzeby z własnej inicjatywy lub na wniosek Komisji.

Szacuje się, że realizacja tych nowych zadań spowoduje dodatkowe obciążenie ACER pracą wynoszące łącznie 2 EPC. Ponadto ACER poniesie wydatki operacyjne, w tym koszty wsparcia konsultacyjnego na rzecz opracowania metodyki identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury, opracowania narzędzia informatycznego ułatwiającego weryfikację danych oraz koszty ogólne, których jednorazową wysokość szacuje się na 130 000 EUR, a także stałe koszty operacyjne w wysokości 100 000 EUR rocznie.

Wymóg 3:

ACER jest zobowiązana do przyjęcia zalecenia w sprawie transgranicznej alokacji kosztów, które określa dobre praktyki w zakresie rozpatrywania wniosków inwestycyjnych dotyczących PWSZ, z uwzględnieniem zasad określonych w rozporządzeniu TEN-E (art. 17). Zalecenie to jest w razie potrzeby regularnie aktualizowane. Przyjmując lub zmieniając zalecenie, ACER przeprowadza szeroko zakrojone konsultacje z udziałem wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron. Zalecenie to zawiera również niewiążący wzór transgranicznej alokacji kosztów, aby ułatwić pracę krajowym organom regulacyjnym.

Szacuje się, że opracowanie i przyjęcie zalecenia w sprawie transgranicznej alokacji kosztów oraz prowadzenie repozytorium decyzji w sprawie transgranicznej alokacji kosztów spowoduje dodatkowe obciążenie ACER pracą wynoszące łącznie 1 EPC, a także szacunkowy jednorazowy koszt w wysokości 70 000 EUR związany z opracowaniem narzędzia informatycznego na potrzeby repozytorium decyzji w sprawie transgranicznej alokacji kosztów.

W przypadku DG ds. Energii oraz JRC i ACER powyższe wymogi dotyczące wdrożenia wniosku ustawodawczego wykraczają poza obecne WRF na lata 2021–2027.

- 1.5.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tej sekcji „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.*

Zob. sekcje uzasadnienia dotyczące pomocniczości i proporcjonalności.

- 1.5.3. *Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań*

Ocena poprzedniego rozporządzenia TEN-E wykazała, że skutecznie poprawiło ono integrację sieci państw członkowskich, pobudziło handel energią, a tym samym przyczyniło się do zwiększenia konkurencyjności Unii. PWSZ w znacznym stopniu przyczyniły się również do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw jako główna

przyczyna kontekstowa opracowania rozporządzenia TEN-E. Po dokonaniu oceny w 2020 r. rozporządzenie TEN-E zostało zmienione w 2022 r. W sprawozdaniu z realizacji załączonym do oceny skutków przeanalizowano wnioski wyciągnięte z realizacji zmienionego rozporządzenia TEN-E. W sprawozdaniu z realizacji wykazano potrzebę dalszych usprawnień, zwłaszcza jeśli chodzi o opracowywanie scenariuszy, identyfikację potrzeb w zakresie infrastruktury i wynikające z nich dziesięcioletnie plany rozwoju sieci, wybór i ocenę PWSZ/PWzZ, a także ramy transgranicznej alokacji kosztów i wydawania pozwoleń.

1.5.4. Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami

Pakiet dotyczący sieci energetycznych stanowi kluczowy rezultat Paktu dla czystego przemysłu i Planu działania na rzecz przystępnej cenowo energii, które są częścią programu prac Komisji na 2025 r. Wniosek stanowi uzupełnienie innych inicjatyw mających na celu stworzenie bardziej zintegrowanego europejskiego rynku energii i obniżenie kosztów energii dla gospodarstw domowych i przemysłu. Infrastruktura energetyczna ma również kluczowe znaczenie dla osiągnięcia proponowanego unijnego celu klimatycznego na 2040 r. oraz celu UE, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r.

We wniosku Komisji dotyczącym nowych wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2028–2034 podkreślono „kluczowe znaczenie prawdziwej unii energetycznej i dobrze zintegrowanych sieci infrastruktury UE”, co znajduje odzwierciedlenie w znacznie zwiększonym budżecie zaproponowanym dla instrumentu „Łącząc Europę” – Energia. Rozporządzenie TEN-E stanowi podstawę dla projektów dotyczących infrastruktury energetycznej finansowanych w ramach instrumentu „Łącząc Europę”.

1.5.5. Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym możliwości przegrupowania środków

W sprawozdaniu z oceny skutków towarzyszącym niniejszemu wnioskowi przeanalizowano różne warianty strategiczne służące osiągnięciu celów ogólnych i szczegółowych celów inicjatywy. Preferowany wariant strategiczny, który jest realizowany za pomocą niniejszego wniosku ustawodawczego, uznano za najbardziej skuteczne i racjonalne pod względem kosztów podejście oraz za wariant zgodny z zasadami pomocniczości i proporcjonalności.

Uznaje się, że DG ds. Energii, JRC i ACER są najlepiej przygotowane do spełnienia dodatkowych wymogów wynikających z wniosku ustawodawczego ze względu na swoje wcześniejsze doświadczenia w zakresie procesu planowania infrastruktury i modelowania systemu energetycznego.

Od czasu przyjęcia rozporządzenia TEN-E w 2013 r. DG ds. Energii zdobyła znaczne doświadczenie w zakresie planowania infrastruktury i w procesie koordynacji. W związku z tym najlepiej nadaje się do koordynowania identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury i mechanizmów niwelowania luk na szczeblu UE w sposób bezstronny. JRC dysponuje znaczną wiedzą techniczną w zakresie modelowania systemów energetycznych i opracowało własne narzędzia modelowania. Uznaje się zatem, że jest ono najlepiej przygotowane do wykonywania zadań w zakresie modelowania związanych z opracowywaniem scenariusza podstawowego.

Ze względu na swój mandat ACER jest najlepiej przygotowana do wdrożenia wymogów 1 i 2. Zdobyła ona znaczną specjalistyczną wiedzę techniczną jako kluczowy podmiot odgrywający formalną rolę zarówno w procesie planowania infrastruktury, jak i w ramach transgranicznej alokacji kosztów na szczeblu UE w obecnych ramach TEN-E.

Dodatkowe EPC są potrzebne do celów realizacji nowych zadań/wymogów wynikających z niniejszego wniosku ustawodawczego, natomiast obecne zadania nie zmniejszą się w dającej się przewidzieć przyszłości.

1.6. Czas trwania wniosku/inicjatywy i jego/jej wpływu finansowego

Ograniczony czas trwania

- Czas trwania wniosku/inicjatywy: od [DD/MM]RRRR r. do [DD/MM]RRRR r.
- Czas trwania wpływu finansowego: od RRRR r. do RRRR r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od RRRR r. do RRRR r. w odniesieniu do środków na płatności.

Nieograniczony czas trwania

- Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od RRRR r. do RRRR r.,
- po którym następuje faza operacyjna.

1.7. Planowane metody wykonania budżetu

Bezpośrednie zarządzanie przez Komisję

- w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii
- przez agencje wykonawcze

Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

Zarządzanie pośrednie przez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

- państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym
- organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (wyszczególnić)
- Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu i Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu
- organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego
- organom prawa publicznego
- podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, w zakresie, w jakim są im zapewnione odpowiednie gwarancje finansowe
- podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego i zapewniono odpowiednie gwarancje finansowe
- podmiotom lub osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym
- podmiotom mającym siedzibę w państwie członkowskim, podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego lub prawu Unii i kwalifikującym się, zgodnie z przepisami sektorowymi, do powierzenia im wykonywania środków finansowych Unii lub gwarancji budżetowych, w zakresie, w jakim podmioty te są kontrolowane przez podmioty prawa publicznego lub podmioty podlegające prawu prywatnemu świadczące usługi użyteczności publicznej, a także posiadają odpowiednie gwarancje finansowe w formie odpowiedzialności solidarnej

organów kontrolnych lub równoważne gwarancje finansowe, które mogą być ograniczone, w odniesieniu do każdego działania, do maksymalnej kwoty wsparcia Unii.

Uwagi

NIE	DOTYCZY
-----	---------

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

DG ds. Energii i JRC

Zadania realizowane bezpośrednio przez DG ds. Energii są zgodne z realizowanym przez Komisję i agencje wykonawcze rocznym cyklem planowania i monitorowania, w tym w zakresie sprawozdawczości na temat wyników za pośrednictwem rocznego sprawozdania z działalności DG ENER i rocznego sprawozdania z działalności JRC.

ACER

Zgodnie ze swoim rozporządzeniem finansowym ACER musi przedstawić, w kontekście swojego dokumentu programowego, roczny program prac zawierający szczegółowe informacje na temat zasobów, zarówno finansowych, jak i ludzkich, w odniesieniu do każdego z realizowanych działań.

ACER co miesiąc składa DG ds. Energii sprawozdania z wykonania budżetu, w tym zobowiązań, oraz płatności w podziale na tytuły budżetu, a także wskaźniki wakatów według rodzaju personelu.

Ponadto DG ds. Energii jest bezpośrednio reprezentowana w organach zarządzających ACER. Za pośrednictwem swoich przedstawicieli w Radzie Administracyjnej DG ds. Energii jest informowana o wykorzystaniu budżetu i planu zatrudnienia na każdym z posiedzeń w ciągu roku.

Wreszcie, również zgodnie z przepisami finansowymi, ACER podlega rocznym wymogom w zakresie sprawozdawczości z działalności i wykorzystania zasobów za pośrednictwem Rady Administracyjnej i jej rocznego sprawozdania z działalności.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. *Uzasadnienie dla proponowanych metod wykonania budżetu, mechanizmów finansowania wykonania, sposobów dokonywania płatności i strategii kontroli*

Wymóg 1:

Zadania objęte wymogiem zostaną powierzone Komisji.

Z zastrzeżeniem decyzji podjętej w trakcie realizacji zadania te mogą być wykonywane wewnętrznie lub zlecane usługodawcy zewnętrznemu w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. W przypadku gdy zadania są zamawiane od usługodawcy, zamówienie będzie realizowane w ramach zarządzania bezpośredniego, przy pełnym zastosowaniu przepisów rozporządzenia finansowego. Strategia kontroli zamówień w DG ds. Energii i JRC obejmuje szczegółowe kontrole prawne, operacyjne i finansowe ex ante dotyczące postępowania o udzielenie zamówienia (przeгляд przeprowadzany przez komitet doradczy ds. zamówień i umów) oraz podpisywania umów. Ponadto wydatki poniesione na zakup towarów i usług podlegają kontroli ex ante oraz, w razie konieczności, kontroli ex post i kontroli finansowej.

Wymogi 2 i 3:

Ze względu na swój mandat ACER jest najlepiej przygotowana do gromadzenia wiedzy fachowej związanej z wdrażaniem wymogów 4 i 3.

Aby zarządzać swoimi relacjami z ACER, DG ds. Energii opracowała strategię kontroli, stanowiącą część ram kontroli wewnętrznej Komisji z 2017 r. Agencja zmieniła i przyjęła własne ramy kontroli wewnętrznej w grudniu 2018 r.

2.2.2. *Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia*

Dyrekcja Generalna ds. Energii

Elementy zarządzane bezpośrednio przez DG ds. Energii mogą być narażone na typowe ryzyko mające wpływ na postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Ryzyko to uznaje się za niskie w odniesieniu do legalności i prawidłowości wydatków. Wprowadzono odpowiednie i skuteczne mechanizmy kontroli na szczeblu korporacyjnym i na szczeblu dyrekcji generalnych.

Jeżeli chodzi o wyniki, główne ryzyko wiąże się z błędnymi szacunkami dotyczącymi obciążenia pracą wynikającego z niniejszego wniosku, biorąc pod uwagę, że wprowadza on nowe zadania. Ryzyko to trzeba zaakceptować, ponieważ – jak pokazało doświadczenie – jeżeli dodatkowe zasoby nie zostaną uwzględnione w pierwotnym wniosku, bardzo trudno później temu zaradzić.

Wspólne Centrum Badawcze

W ramach procesu oceny ryzyka w odniesieniu do swojej działalności naukowej JRC identyfikuje potencjalne zagrożenia, ocenia ich poziom i planuje niezbędne działania ograniczające ryzyko oraz określa istniejące środki kontroli. Najważniejsze zidentyfikowane ryzyko odnosi się do a) oszacowania obciążenia pracą związanego z nowymi zadaniami wynikającymi z niniejszego wniosku (obciążenie pracą w przypadku niektórych zadań może być niedoszacowane); b) niewystarczającej ilości lub jakości danych służących wsparciu poszczególnych nowych zadań. W przypadku a) należy zaakceptować ryzyko; środki ograniczające ryzyko obejmują staranne planowanie personelu przez cały czas trwania działań w celu zapewnienia odpowiedniej wiedzy fachowej. W przypadku b) działania obejmują wczesny udział w projektowaniu i opracowywaniu procesów gromadzenia danych, a także wczesną identyfikację, w ramach każdego zadania wymagającego intensywnych działań w zakresie danych, potencjalnych barier w uzyskaniu dostępu do danych będących przedmiotem zainteresowania oraz wczesną komunikację z DG ENER i odpowiednimi zainteresowanymi stronami w celu podniesienia kwestii dostępności danych.

ACER

Jeśli chodzi o nowe zadania dla ACER, wniosek obejmuje kilka nowych zadań, które ograniczają to ryzyko; w ten sposób chociaż obciążenie pracą niektórych przyszłych zadań może być niedoszacowane, inne mogą być przeszacowane, co umożliwi ewentualne przyszłe przesunięcia.

2.2.3. *Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)*

Dyrekcja Generalna ds. Energii

Zadania przydzielone DG ds. Energii będą realizowane zgodnie z już istniejącym systemem kontroli i oczekuje się, że wskaźnik kosztów kontroli pozostanie stabilny (5–6 % środków zarządzanych na podstawie ostatnich działań).

ACER

Nie oczekuje się, że przydział dodatkowych zadań w ramach obecnego mandatu ACER doprowadzi do szczególnych dodatkowych kontroli na poziomie Agencji, w związku z czym stosunek kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy nie zmieni się.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

Dyrekcja Generalna ds. Energii

W 2020 r. DG ds. Energii przyjęła zmienioną strategię zwalczania nadużyć finansowych, a w 2023 r. zmieniony plan działania obejmujący lata 2023–2025. DG ds. Energii dokonuje obecnie przeglądu swojej strategii zwalczania nadużyć finansowych na lata 2026–2028 zgodnie z metodyką OLAF-u. Strategia zwalczania nadużyć finansowych DG ds. Energii opiera się na strategii Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych oraz szczegółowej ocenie ryzyka przeprowadzonej wewnątrz w celu określenia obszarów najbardziej narażonych na nadużycia finansowe, istniejących już kontroli oraz działań niezbędnych do poprawy zdolności DG ds. Energii do zapobiegania nadużyciom finansowym, ich wykrywania i korygowania.

Wspólne Centrum Badawcze

Strategia JRC w zakresie zwalczania nadużyć finansowych wraz z towarzyszącym jej planem działania została przyjęta w 2020 r. i zmieniona w 2024 r. w celu przeprowadzenia przeglądu i aktualizacji planu na lata 2025–2027. Zaktualizowany plan obejmuje trzy nowe działania: kampanię informacyjną skupiającą się na kwestiach etycznych Komisji i środkach zwalczania nadużyć finansowych, z odpowiednimi przykładami dostosowanymi do potrzeb personelu naukowego JRC, rozpoczętą w pierwszej połowie 2025 r.; rozszerzony program szkoleniowy obejmujący sesje tematyczne na tematy takie jak m.in. konflikt interesów, autorstwo, wykorzystanie sztucznej inteligencji, sygnalizowanie nieprawidłowości i kanały zgłaszania nieprawidłowości; zaktualizowane strony Sharepoint poświęcone kwestiom etycznym i środkom zwalczania nadużyć finansowych. Te nowe działania uzupełniają bieżące wysiłki podejmowane w ramach planu działania na lata 2021–2024 oraz udział JRC w planie działania dotyczącym strategii Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych. JRC ceni sobie współpracę z OLAF-em, zespołem kontroli wewnętrznej i innymi zainteresowanymi stronami w ramach naszych wspólnych wysiłków na rzecz zwalczania nadużyć finansowych.

ACER

ACER stosuje zasady zwalczania nadużyć finansowych obowiązujące w zdecentralizowanych agencjach UE, zgodnie z podejściem Komisji i wytycznymi OLAF-u z 2024 r. dla agencji zdecentralizowanych i wspólnych przedsięwzięć. W grudniu 2024 r. Agencja przyjęła nową strategię zwalczania nadużyć finansowych uchylającą decyzję Rady Administracyjnej Agencji nr 15/2021. Nowa strategia, obejmująca lata 2025–2027, opiera się na następujących celach strategicznych: optymalizacja istniejących środków zapobiegania nadużyciom finansowym, poprawa terminowości i dokładności istniejących systemów wykrywania, wzmocnienie protokołów dochodzeń oraz optymalizacja działań naprawczych w celu szybkiego odzyskiwania środków.

3. SZACUNKOWY WPLYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY ⁷¹

3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

- Istniejące linie budżetowe

Według działów wieloletnich ram finansowych i linii budżetowych

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
	Numer	Zróżn. / niezróżn. ⁷²	państw EFTA ⁷³	krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów ⁷⁴	innych państw trzecich	pochozący z pozostałych dochodów przeznaczonych na określony cel
01	02.03.02 Instrument „Łącząc Europę” – Energia	Zróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
01	02.01.22.01 Wydatki pomocnicze na instrument „Łącząc Europę” — Energia	Środki niezróżnicowane	NIE	NIE	NIE	NIE
01	02.10.06 Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki	Zróżn.	TAK	NIE	NIE	NIE

⁷¹ Chociaż ocena skutków finansowych i cyfrowych regulacji obejmuje wyłącznie WRF na lata 2021–2027, oczekuje się, że wniosek będzie miał skutki finansowe po 2027 r.

⁷² Środki zróżnicowane/środki niezróżnicowane.

⁷³ EFTA: Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu.

⁷⁴ Kraje kandydujące oraz, w stosownych przypadkach, potencjalni kandydaci z Bałkanów Zachodnich.

3.2. Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki

3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne⁷⁵

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych, jak określono poniżej

3.2.1.1. Środki z uchwalonego budżetu

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych	Numer	01
---	-------	----

Dyrekcja Generalna: ENER				Rok	Rok	Rok		Rok	OGÓLEM WRF 2021–2027	PO ROKU 2027		
				2024	2025	2026		2027				
Środki operacyjne												
Linia budżetowa: 02.03.02 Instrument „Łącząc Europę” – Energia				Środki na zobowiązania	(1a)				4,232	4,232 ⁷⁶	6,732	
				Środki na płatności	(2a)					3,232	3,232	7,732
Środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy												
Linia budżetowa 02.01.22.01 Wydatki pomocnicze na instrument „Łącząc Europę” — Energia					(3)				0,428	0,428	2,996	
OGÓLEM środki dla DG ds. Energii⁷⁷				Środki na zobowiązania	=1a+1b+3	0,000	0,000	0,000		4,660	4,660	9,728
				Środki na płatności	=2a+2b+3	0,000	0,000	0,000		3,660	3,660	10,728

Wspólne Centrum Badawcze				Rok	Rok	Rok		Rok	OGÓLEM	PO
--------------------------	--	--	--	-----	-----	-----	--	-----	---------------	-----------

⁷⁵ Kwoty na okres po 2027 r. mają charakter orientacyjny i nie przesądzają o wyniku trwających negocjacji w sprawie kolejnych WRF.

⁷⁶ Część środków operacyjnych w ramach instrumentu „Łącząc Europę” zostanie przeznaczona na umowę administracyjną z JRC dotyczącą 9 EPC (CA), jak wskazano w sekcji 1.5.1.

⁷⁷

				2024	2025	2026		2027	WRF 2021–2027	ROKU 2027		
Środki operacyjne												
Nie dotyczy				Środki na zobowiązania	(1a)							
				Środki na płatności	(2a)							
Środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy												
Linia budżetowa 01 01 01 11 Wydatki związane z urzędnikami i pracownikami zatrudnionymi na czas określony realizującymi program „Horyzont Europa” – Bezpośrednie badania naukowe					(3)				0,754	0,754	5,278	
OGÓŁEM środki dla JRC⁷⁸				Środki na zobowiązania	=1a+1b+3	0,000	0,000	0,000		0,754	0,754	5,278
				Środki na płatności	=2a+2b+3	0,000	0,000	0,000		0,754	0,754	5,278

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

[Agencja]: Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER)	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	OGÓŁEM WRF 2021–2027	po 2027 r.
Linia budżetowa: 02.10.06 Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki / wkład z budżetu UE na rzecz agencji				0,327	0,327	3,320

Środki / wkład z budżetu UE na rzecz agencji zostaną zrekompensowane przez obniżenie puli środków następującego programu: instrument „Łącząc Europę” – Energia / następującej linii budżetowej: 02.03.02 / w roku (latach): 2027.

Środki przydzielone w ramach kolejnych WRF powinny zostać włączone do dotacji dla Agencji ze względu na stały charakter zadań przydzielonych w niniejszym wniosku i zostaną zrekompensowane, w stosownych przypadkach, równoważnym zmniejszeniem odpowiedniej puli środków finansowych na program w ramach tego samego działu WRF, bez uszczerbku dla przyszłego porozumienia w tej sprawie. Jeżeli konieczna będzie redukcja kompensacyjna, środki przydzielone Agencji będą musiały zostać poddane przeglądowi.

⁷⁸ Szacunki oparte na średnich kosztach personelu mających zastosowanie od 2026 r. i odpowiadających czterem urzędnikom w odpowiedniej kategorii, którzy mają zostać przesunięci w ramach JRC.

			Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	OGÓŁEM WRF 2021– 2027	PO ROKU 2027
• OGÓŁEM środki operacyjne (wszystkie działy operacyjne)	Środki na zobowiązania	(4)	0,000	0,000	0,000	4,559	4,559	10,052
	Środki na płatności	(5)	0,000	0,000	0,000	3,559	3,559	11,052
• OGÓŁEM środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy (wszystkie działy operacyjne)		(6)	0,000	0,000	0,000	1,182	1,182	8,274
OGÓŁEM środki na DZIAŁY od 1 do 6 wieloletnich ram finansowych (kwota referencyjna)	Środki na zobowiązania	=4+6	0,000	0,000	0,000	5,741	5,741	18,326
	Środki na płatności	=5+6	0,000	0,000	0,000	4,741	4,741	19,326

Dział wieloletnich ram finansowych	7	„Wydatki administracyjne”
---	----------	---------------------------

Dyrekcja Generalna: ENER		Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM WRF 2021– 2027 ⁷⁹	PO ROKU 2027
		2024	2025	2026	2027		
• Zasoby ludzkie		0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
• Pozostałe wydatki administracyjne		0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
OGÓŁEM DG ENER	0,000	0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716

⁷⁹ Te wydatki administracyjne mają być kontynuowane w kolejnych WRF.

OGÓŁEM środki na DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych	(Środki na zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
--	---	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM WRF 2021– 2027	PO ROKU 2027
		2024	2025	2026	2027		
OGÓŁEM środki na DZIAŁY od 1 do 7	Środki na zobowiązania	0,000	0,000	0,000	6,129	6,129	21,042
wieloletnich ram finansowych	Środki na płatności	0,000	0,000	0,000	5,129	5,129	22,042

3.2.2. Szacowany produkt finansowany ze środków operacyjnych

Środki na zobowiązania w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Określić cele i produkty ↓			Rok 2024		Rok 2025		Rok 2026		Rok 2027		Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. sekcja 1.6)						OGÓŁEM		
	PRODUKT																		
	Rodzaj ⁸⁰	Średni koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba ogółem
CEL SZCZEGÓŁOWY nr 1 ⁸¹																			
- Produkt																			

⁸⁰ Produkty odnoszą się do produktów i usług, które zostaną zapewnione (np. liczba sfinansowanych wymian studentów, liczba kilometrów zbudowanych dróg itp.).

⁸¹ Zgodnie z opisem w sekcji 1.3.2. „Cel(e) szczegółowy(-e)”.

- Produkt																		
- Produkt																		
Cel szczegółowy nr 1 – suma częstkowa																		
CEL SZCZEGÓLOWY nr 2																		
- Produkt																		
Cel szczegółowy nr 2 – suma częstkowa																		
OGÓLEM																		

3.2.3. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej

3.2.3.1. Środki z uchwalonego budżetu

ZATWIERDZONE ŚRODKI	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓLEM 2021–2027	PO ROKU 2027
	2024	2025	2026	2027		
DZIAŁ 7						
Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
Pozostałe wydatki administracyjne	0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
Suma częściowa DZIAŁ 7	0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
Poza DZIAŁEM 7						
Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000	1,910	1,910	13,370
Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym	0,000	0,000	0,000	0,024	0,024	0,168
Suma częściowa poza DZIAŁEM 7	0,000	0,000	0,000	1,934	1,934	13,538
OGÓLEM						
	0,000	0,000	0,000	2,322	2,322	16,254

3.2.3.2. Ogółem środki

OGÓLEM ZATWIERDZONE ŚRODKI + ZEWNĘTRZNE DOCHODY PRZEZNACZONE NA OKREŚLONY CEL	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓLEM 2021–2027	PO ROKU 2027
	2024	2025	2026	2027		
DZIAŁ 7						
Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
Pozostałe wydatki administracyjne	0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
Suma częściowa DZIAŁ 7	0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
Poza DZIAŁEM 7						
Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000	1,910	1,910	13,370
Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym	0,000	0,000	0,000	0,024	0,024	0,168
Suma częściowa poza DZIAŁEM 7	0,000	0,000	0,000	1,934	1,934	13,370
OGÓLEM						
	0,000	0,000	0,000	2,322	2,322	16,254

Potrzeby w zakresie środków na zasoby ludzkie w ramach działu 7 i inne wydatki o charakterze administracyjnym zostaną pokryte ze środków dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

3.2.4. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej

3.2.4.1. Finansowane z uchwalonego budżetu¹

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC)

ZATWIERDZONE ŚRODKI	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	Stanowisko 2027
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)					
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)	0	0	0	2	2
20 01 02 03 (w delegaturach UE)	0	0	0	0	
01 01 01 01 (pośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	
01 01 01 11 (bezpośrednie badania naukowe)	0	0	0	4	4
Inna linia budżetowa (określić)	0	0	0	0	
• Personel zewnętrzny (w EPC)					
20 02 01 (CA, SNE z globalnej koperty finansowej)	0	0	0	0	
20 02 03 (CA, LA, SNE i JPD w delegaturach UE)	0	0	0	0	
Linia budżetowa na wsparcie adm. [XX.01.YY.YY]	- w centrali	0	0	0	
	- w delegaturach UE	0	0	0	
01 01 01 02 (CA, SNE – pośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	
01 01 01 12 (CA, SNE – bezpośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	
Inna linia budżetowa (określić) – dział 7	0	0	0	0	
Inne linie budżetowe (02 01 22 01 Wydatki na wsparcie dotyczące CEF-E) – Poza działem 7	0	0	0	4	4
OGÓŁEM	0	0	0	10	10

3.2.4.2. Zapotrzebowanie na zasoby ludzkie ogółem

OGÓŁEM ZATWIERDZONE ŚRODKI + ZEWNĘTRZNE DOCHODY PRZEZNACZONE NA OKREŚLONY CEL	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027 ²	Stanowisko 2027
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)					
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)	0	0	0	2	2

¹ Ponieważ dodatkowe EPC będą przeznaczone na nowe zadania powierzone Komisji, obecnie nie ma EPC, które już przydzielono do zarządzania tym działaniem lub które można przesunąć w ramach dyrekcji generalnej w odniesieniu do DG ds. Energii.

² Jak wskazano wcześniej, wniosek ma nieograniczony czas trwania, a potrzeby w zakresie zasobów będą wykroczać poza 2027 r. również w ramach WRF na lata 2028–2034.

20 01 02 03 (w delegaturach UE)	0	0	0	0	
01 01 01 01 (pośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	
01 01 01 11 (bezpośrednie badania naukowe)	0	0	0	4	4
Inna linia budżetowa (określić)	0	0	0	0	
• Personel zewnętrzny (w EPC)					
20 02 01 (CA, SNE z globalnej koperty finansowej)	0	0	0	0	
20 02 03 (CA, LA, SNE i JPD w delegaturach UE)	0	0	0	0	
Linia budżetowa na wsparcie adm. [XX.01.YY.YY]	- w centrali	0	0	0	
	- w delegaturach UE	0	0	0	
01 01 01 02 (CA, SNE – pośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	
01 01 01 12 (CA, SNE – bezpośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	
Inna linia budżetowa (określić) – dział 7	0	0	0	0	
Inne linie budżetowe (02 01 22 01 Wydatki na wsparcie dotyczące CEF-E) – Poza działem 7	0	0	0	4	4
OGÓŁEM	0	0	0	10	10

	Personel już pracujący w służbach Komisji	Personel dodatkowy*		
		Finansowany z działu 7 lub ze środków „Badania naukowe”	Finansowany z linii BA	Finansowany z opłat
Stanowiska w planie zatrudnienia	4 DG JRC (przesunięcia) 2 DG ENER	0	0	0
Personel zewnętrzny (CA, SNE, INT)		0	4 CA DG ENER	

Opis zadań do wykonania:

Urzednicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony	DG ds. Energii: Dwaj dodatkowi urzednicy, o których zatrudnienie wnioskujecie się dla DG ds. Energii, mieliby za zadanie nadzorowac, kierowac i koordynowac nowe zadania DG ds. Energii związane z opracowywaniem scenariuszy podstawowych (zob. sekcja 1.5.1 powyzej). Zadania te dotycz kierowania procesem (w tym skutecznej koordynacji ekosystemu zainteresowanych stron, zgodności scenariuszy sieci z ogólną architekturą polityki, koordynacji procesu dopasowywania nowych potrzeb w zakresie infrastruktury i przygotowywania aktów prawnych), a także opracowywania i koordynacji scenariuszy (w tym nadzorowania gromadzenia danych, koordynacji prac w zakresie oceny oraz nadzorowania i dokumentowania procesu modelowania).
--	--

Personel zewnętrzny	DG ds. Energii: Czterech dodatkowych pracowników kontraktowych, o których zatrudnienie wnioskuje się dla DG ds. Energii, będzie miało za zadanie opracowanie scenariusza podstawowego, wspierając dwóch urzędników odpowiedzialnych za nadzorowanie tych prac i kierowanie nimi. Pracownicy kontraktowi będą wykonywać zadania związane z kierowaniem procesem oraz opracowywaniem i koordynacją scenariuszy (zob. sekcja 1.5.1 powyżej).
---------------------	--

3.2.5. Przegląd szacowanego wpływu na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi

Obowiązkowo w tabeli poniżej: szacowany wpływ wniosku/inicjatywy na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi.

W wyjątkowych przypadkach, jeżeli wymaga tego realizacja wniosku/inicjatywy, we wskazanym wierszu należy podać środki z działu 7.

Środki z działów 1–6 należy podać w wierszu „Wydatki na IT wynikające z realizacji polityki tytułem programów operacyjnych”. Wydatki te odnoszą się do budżetu operacyjnego na ponowne wykorzystanie / zakup / rozwój platform / narzędzi informatycznych bezpośrednio związanych z realizacją inicjatywy oraz powiązanych z nimi inwestycji (np. licencje, prace studyjne, przechowywanie danych). Informacje podane w tej tabeli powinny zgadzać się z informacjami przedstawionymi w sekcji 4 „Wymiar cyfrowy”.

OGÓLEM środki na IT i technologie cyfrowe	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	OGÓLE M WRF 2021– 2027	OGÓLE M WRF po 2027 r.
DZIAŁ 7						
Wydatki na IT (ponoszone przez organizację)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
Suma cząstkowa DZIAŁ 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
Poza DZIAŁEM 7						
Wydatki na IT wynikające z realizacji polityki tytułem programów operacyjnych	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500
Suma cząstkowa poza DZIAŁEM 7	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500
OGÓLEM	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500

3.2.6. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi

Wniosek/inicjatywa:

- X może zostać w pełni sfinansowany(-a) przez przegrupowanie środków w ramach odpowiedniego działu wieloletnich ram finansowych (WRF)

W celu sfinansowania wydatków operacyjnych na 2027 r. konieczne będzie przegrupowanie środków w ramach linii budżetowej CEF-E.

Mogą być wymagane przesunięcia między dyrekcjami generalnymi w celu zapewnienia 2 urzędników, o których zatrudnienie wnioskowała DG ds. Energii w celu wykonania zadań w ramach wymogu 1 opisanego w sekcji 1.5.1.

- wymaga zastosowania nieprzydzielonego marginesu środków w ramach odpowiedniego działu WRF lub zastosowania specjalnych instrumentów zdefiniowanych w rozporządzeniu w sprawie WRF
- wymaga rewizji WRF

3.2.7. *Udział osób trzecich w finansowaniu*

Wniosek/inicjatywa:

- nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich
- przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich zgodnie z poniższymi szacunkami:

środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	Ogółem
Określić organ współfinansujący					
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem					

3.2.8. *Szacowane zasoby ludzkie i wykorzystanie wymaganych środków w agencji zdecentralizowanej*

Niezbędny personel (w EPC)

Agencja: ACER	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	po 2027 r.
Pracownicy zatrudnieni na czas określony (AD)				1	1
Pracownicy zatrudnieni na czas określony (AST)					
<i>Pracownicy zatrudnieni na czas określony (AD+AST) – suma cząstkowa</i>	0	0	0	1	1
Pracownicy kontraktowi				1	2
Oddelegowani eksperci krajowi					
<i>Pracownicy kontraktowi i oddelegowani eksperci krajowi – suma cząstkowa</i>	0	0	0	1	2
OGÓŁEM personel	0	0	0	2	3

Środki pokrywane z wkładu z budżetu UE w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Wydatki na personel, które należy dostosować do planowanego miesiąca rekrutacji (jeżeli rekrutacja ma miejsce w lipcu, uwzględnia się jedynie 50 % średnich kosztów).

Agencja: ACER	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	OGÓŁEM M 2021–2027	PO ROKU 2027 ³

³ Dane liczbowe dla całych WRF na lata 2028–2034.

Tytuł 1: Wydatki na personel				0,127	0,127	2,546
Tytuł 2: Wydatki na infrastrukturę i wydatki operacyjne						
Tytuł 3: Wydatki operacyjne				0,200	0,200	0,773
OGÓLEM środki pokrywane z budżetu UE	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320

Przegląd/podsumowanie zasobów ludzkich i środków (w mln EUR) wymaganych do realizacji wniosku/inicjatywy w agencji zdecentralizowanej

Agencja: ACER	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	OGÓLE M 2021–2027	po 2027 r.
Pracownicy zatrudnieni na czas określony (AD+AST)	0	0	0	1	1	1
Pracownicy kontraktowi	0	0	0	1	1	2
Oddelegowani eksperci krajowi	0	0	0	0	0	0
Ogółem personel	0	0	0	2	2	3
Środki pokrywane z budżetu UE	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320
Środki pokrywane z opłat (jeżeli dotyczy)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Środki pokrywane ze współfinansowania (jeżeli dotyczy)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
OGÓLEM środki	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

- Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody
- Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:
 - wpływ na zasoby własne
 - wpływ na dochody inne
 - Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Środki zapisane w budżecie na bieżący rok budżetowy	Wpływ wniosku/inicjatywy ⁴			
		Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027
Artykuł ...					

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

nie dotyczy

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).

4. WYMIAR CYFROWY

4.1. Wymogi cyfrowe

Wymogi cyfrowe w ramach wniosku:

Wymóg 1 (R1) odnosi się do procesów opracowywania scenariuszy i identyfikacji potrzeb w zakresie infrastruktury, które powinny uwzględniać potencjalne wykorzystanie rozwiązań cyfrowych i inteligentnych obok fizycznego rozwoju sieci już na etapie modelowania planowania rozwoju sieci. W związku z tym operatorzy systemów przesyłowych energii elektrycznej są zobowiązani do priorytetowego rozważenia rozwiązań nieprzewodowych i cyfrowych przy proponowaniu nowych projektów infrastrukturalnych, przy czym takie wymogi mają zastosowanie zarówno na szczeblu europejskim (w ramach ogólnounijnego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci), jak i na szczeblu krajowym (krajowe plany rozwoju sieci na poziomie przesyłu). Pomoże to zapewnić maksymalną efektywność rozwoju sieci, a także zachęci do stosowania rozwiązań cyfrowych w praktyce.

Wymóg ten ma zastosowanie do instytucji UE odpowiedzialnych za proces modelowania, państw członkowskich, organów reprezentujących operatorów systemów przesyłowych na poziomie europejskim (ENTSO energii elektrycznej, ENTSO gazu i ENNOH), a także do operatorów systemów przesyłowych na poziomie krajowym.

Wymóg 2 (R2) odnosi się do wprowadzenia nowej kategorii transmisji nieprzewodowej i cyfrowej dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Kategoria ta

⁴ W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.

ma na celu zapewnienie lepszych zachęt do korzystania przez operatorów systemów przesyłowych z technologii usprawniających funkcjonowanie sieci i technologii cyfrowych, aby zwiększyć efektywność wykorzystania sieci i zwiększyć transgraniczne zdolności przesyłowe. Składając wniosek dotyczący nowej kategorii, operatorzy systemów przesyłowych są zobowiązani do przedstawienia danych dotyczących charakterystyki technicznej proponowanych systemów cyfryzacji, a także oczekiwanego wpływu na funkcjonowanie systemu przesyłowego. ENTSO energii elektrycznej, jako proponowany organ mający zajmować się obliczaniem kosztów i korzyści nowych projektów, byłaby odpowiedzialna za przetwarzanie powiązanych danych.

Wymóg 3 (R3) odnosi się do procedury składania wniosków o pozwolenie na projekty znajdujące się na unijnej liście projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania. Właściwe organy krajowe państw członkowskich muszą mieć możliwość przyjmowania wniosków o pozwolenie i wszystkich odpowiednich dokumentów w formacie cyfrowym (art. 8). Zgodnie z wnioskiem państwa członkowskie są zobowiązane do zapewnienia dostępności platformy cyfrowej na szczeblu krajowym w celu zarządzania etapami procedury wydawania pozwoleń (w tym wnioskami o wydanie pozwolenia, procesami wydawania pozwoleń, bieżącymi decyzjami w sprawie wydania pozwolenia) oraz udostępniania wydanych decyzji w łatwo dostępnym formacie (art. 10 ust. 4). Powinno to przyczynić się do większej jednolitości cyfryzacji i przejrzystości w różnych organach wydających pozwolenia w państwach członkowskich, a ostatecznie przyspieszyć wydawanie pozwoleń.

Będzie to dodatkowy obowiązek dla państw członkowskich, które muszą wydawać wszystkie decyzje w łatwo dostępnym formacie.

4.2. Dane

W odniesieniu do wymogu 1: Wymóg ten odnosi się do obecnego gromadzenia danych do celów modelowania sieci i opracowywania scenariuszy i może spowodować, że gromadzone będą nowe dane w związku z przyszłym wykorzystaniem technologii cyfrowych i ich potencjału. Chociaż w literaturze istnieją założenia dotyczące potencjału takich technologii, dane państw członkowskich nie są obecnie publicznie dostępne i nie są gromadzone dla celów tych technologii (zasada jednorazowości jest należycie przestrzegana). Operatorzy systemów przesyłowych rozpoczną ocenę potrzeb w zakresie elastyczności zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/943 od 2026 r., a niektóre wykorzystywane dane mogą być również wykorzystywane do celów planowania sieci. Okres objęty tymi danymi wynosi jednak tylko 10 lat, podczas gdy ogólnounijne planowanie sieci obejmuje najbliższe 10–20 lat. W związku z tym gromadzenie danych wydaje się nieuniknione, aby zapewnić ich pełny zakres. Prawodawstwo wtórne dotyczące konkretnego formatu danych zapewni uwzględnienie istniejących zbiorów danych do celów oceny potrzeb w zakresie elastyczności, aby uniknąć powielania wymogów. Jeżeli chodzi o przepływ danych, operatorzy systemów przesyłowych, organy regulacyjne i państwa członkowskie przekazują Komisji dane na podstawie zasady, która ma zostać przyjęta w drodze aktów prawa wtórnego. W razie potrzeby operatorzy systemów przesyłowych mają przekazywać dodatkowe dane na potrzeby modelowania sieci bezpośrednio do ENTSO energii elektrycznej.

W odniesieniu do wymogu 2: Dane związane ze złożeniem wniosku dotyczącego projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania są niepowtarzalne dla każdego projektu i w związku z tym muszą być gromadzone w momencie składania wniosku (zasada

jednorazowości jest zatem w pełni przestrzegana). Dane te dotyczą zakresu projektu, szacunków finansowych, wykorzystanych technologii, lokalizacji, wpływu na środowisko i sieć energetyczną itp. Dane będą przekazywane przez projektodawców (głównie operatorów systemów przesyłowych) do ENTSO energii elektrycznej i Komisji Europejskiej w celu oceny kosztów i korzyści w ramach procesów oceny projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

W odniesieniu do wymogu 3: Platformy cyfrowe, które państwa członkowskie byłyby zobowiązane utworzyć, przechowywałyby wszystkie dane niezbędne do uzyskania kompletnego pozwolenia lub pozwoleń na projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania i projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania. Są to dane osobowe związane z wnioskodawcą, niezależnie od tego, czy jest to osoba fizyczna czy prawna, cechy projektu i wszystkie niezbędne dokumenty potwierdzające.

4.3. Rozwiązania cyfrowe

W odniesieniu do wymogu 1: Platforma związana z wymogiem 1 odnosi się do modelowania sieci i modelowania scenariuszy na potrzeby przyszłego rozwoju infrastruktury. ENTSO energii elektrycznej korzysta już z takiej platformy, dlatego nowy wymóg dotyczy modernizacji platformy w celu przetwarzania większej ilości danych. Jeżeli chodzi o rolę Komisji Europejskiej w procesie modelowania scenariuszy, dane będą wykorzystywane w istniejących modelach, w związku z czym zmiany nie przewidują żadnych nowych wymogów dotyczących utworzenia odrębnej platformy.

W odniesieniu do wymogu 2: Wymóg ten nie powinien prowadzić do tworzenia nowych platform systemów przetwarzania danych, ponieważ proces wyboru PWsZ jest dobrze ugruntowany, a jego celem jest rozszerzenie zakresu kategorii (przy jednoczesnym zachowaniu zasad oceny, wykorzystaniu istniejących systemów przetwarzania wniosków oraz obliczania kosztów i korzyści).

W odniesieniu do wymogu 3: Cyfryzacja i centralizacja procedur wydawania pozwoleń zostaną ułatwione dzięki platformom cyfrowym, które państwa członkowskie byłyby zobowiązane utworzyć. Oczekujemy, że centralizując te dane, uprościmy procedury i zapobiegniemy powielaniu tych samych danych na różnych platformach. W motywach wniosku Komisja wzywa, aby portal posiadał funkcje, w tym oparte na sztucznej inteligencji, które umożliwią pojedynczemu punktowi kontaktowemu, innym organom i wnioskodawcom sprawdzenie statusu wniosku i miejsc, w których występują opóźnienia, a także sprawdzenie przestrzegania terminów wydawania pozwoleń. Ponadto portal powinien umożliwiać pobieranie danych statystycznych w celu sprawdzenia ogólnych postępów w procedurach wydawania pozwoleń w państwach członkowskich. Portal powinien ułatwiać wykonywanie obowiązków przez pojedynczy punkt kontaktowy, który powinien mieć dostęp do wszystkich istotnych danych i informacji.

4.4. Ocena interoperacyjności

Wymogi 1 i 2 nie wymagają interakcji ponad granicami państw członkowskich, ponieważ celem jest dostarczanie danych na potrzeby ocen na szczeblu UE w sposób scentralizowany. Nie są one również związane z interoperacyjnością transgraniczną, ponieważ wymieniane dane dotyczą przyszłych szacunków rozwoju projektów, a nie istniejących przepływów danych związanych z działaniem systemu (które są już wymieniane za pośrednictwem innych platform współpracy OSP). Oczekuje się, że dane będą udostępniane tylko raz, tj. albo ENTSO energii elektrycznej (która następnie

udostępni je Komisji), albo bezpośrednio Komisji (w przypadku gdy ENTSO energii elektrycznej nie potrzebuje identycznych danych). Wymiana informacji odbywa się za pośrednictwem plików danych, a nie poprzez wzajemne połączenie dwóch platform.

Wymóg 3 nie wymaga interakcji ponad granicami państw członkowskich, między podmiotami UE ani między podmiotami UE a organami sektora publicznego. Nie ma on również wpływu na interoperacyjność transgraniczną, ponieważ dane mają znaczenie dla krajowych, a nie unijnych procedur decyzyjnych. Rozważano wprowadzenie centralnie zdefiniowanej struktury danych, ale pomysł ten odrzucono, ponieważ ze względu na głównie krajowy charakter większości procedur wydawania pozwoleń w każdym państwie członkowskim i na różne systemy wydawania pozwoleń logiczne jest, że faktyczną decyzję w sprawie formatu wdrożenia pozostawia się państwom członkowskim, które mogą zdecydować, co najlepiej pasuje do ich systemu i nowej platformy cyfrowej, którą utworzą. Chociaż rozporządzenie TEN-E wymaga, aby właściwe organy krajowe odpowiedzialne za wydawanie pozwoleń w miarę możliwości współpracowały w ramach projektów transgranicznych, daje ono państwom członkowskim swobodę decydowania o najodpowiedniejszym sposobie osiągnięcia tego celu. Ponieważ część przedmiotowych danych może być również wymagana i oceniana w odniesieniu do procedur związanych z projektami nieobjętymi rozporządzeniem TEN-E, proponuje się również, aby platformy te były tworzone jako platformy wielofunkcyjne, obejmujące wydawanie pozwoleń na szeroki zakres aktywów energetycznych (sieci, rurociągi, odnawialne źródła energii, magazynowanie itp.).

Usługi publiczne, których dotyczą te sugestie, to wszystkie organy krajowe zaangażowane w wydawanie pozwoleń na aktywa energetyczne, np. ministerstwo energii lub agencje ds. energii, organy administracji gminnej/lokalnej i organy ds. ochrony środowiska. Dotyczyłoby to również organów administracyjnych lub podmiotów odpowiedzialnych za wydawanie opinii lub zatwierdzanie projektów mających wpływ na planowanie przestrzenne i obiekty dziedzictwa kulturowego.

4.5. Środki wspierające cyfrowe wdrażanie

Środki odnoszą się do wymogu 2, tj. wprowadzenia nowej kategorii transmisji nieprzewodowej i cyfrowej dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Kategoria ta ma na celu zapewnienie lepszych zachęt do korzystania przez operatorów systemów przesyłowych z technologii usprawniających funkcjonowanie sieci i technologii cyfrowych, aby zwiększyć efektywność wykorzystania sieci i zwiększyć transgraniczne zdolności przesyłowe. Inwestycja taka, jeśli uzyska status projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania, skorzystałaby z przyspieszonego wydawania pozwoleń i jeśli spełni wszystkie niezbędne warunki, może ubiegać się o finansowanie z instrumentu „Łącząc Europę”. Środki te powinny wspierać wdrażanie platform cyfrowych w ramach unijnych sieci przesyłowych i dystrybucyjnych.